اولین روزنامه تخصصی معدن و صنایع معدنی ایران

روزگار معدن

www.rouzegaremadan.ir

یکشنبه • ۱۶ مهر ۱۴۰۲ • ۲۲ ربیع‌الاول ۱۴۴۵ • ۸ اکتبر ۲۰۲۳ • سال ششم • شماره ۱۱۶۴ • ۸صفحه • قیمت ۱۰۰۰۰ تومان

لزوم توجه به گوهرسنگ و فلزات راهبردی

رضا محتشمی‌پور، معاون امور معادن و فرآوری مواد وزارت صمت گفت: با توجه به محدودیت‌های انرژی در کشور، باید در سیاست‌گذاری به لایه‌های نرم‌تر معدن و فرآوری معدنی مانند فلزات راهبردی، گوهرسنگ‌ها و تولید محصولات آلیاژی توجه بیشتری شود. همچنین در سال گذشته با قوانینی مواجه شدیم و این قوانین موانعی را برای بخش معدن و صنایع معدنی ایجاد کرد.

۴

تحول در معدن مس جانجا

عباس علی‌آبادی، وزیر صنعت، معدن و تجارت در حاشیه بازدید از معدن مس جانجا گفت: معدن مس جانجا، معدن در تراز یک معدن جهانی است که پیش‌بینی می‌شود ذخیره بیش از یک میلیارد تن داشته باشد و بتواند به یکی از بزرگ‌ترین معادن در حوزه طلا و مس کشور تبدیل شود.

۲

«روزگار معدن» ناترازی برق و تاثیر آن بر صنایع معدنی را بررسی کرد:

بی‌تدبیری برای مشکل تکراری

۳

عکس: مهدی کاوه‌ای

یادداشت‌ها

زیبایی پنهان صنایع بزرگ ۲

خود تحریمی ۳

لزوم مانع‌زدایی از مسیر تولید ۴

سرعت تحولات صنعت و معدن بالاست ۵

نگاهی به مدل نوین مهندسی بهره‌برداری ۶

ضعف سرمایه‌گذاری در بخش انرژی ۷

اهمیت توسعه بازار سرمایه ۸

تیترهای روز

فشار نرخ بهره، کامودیتی‌ها را ارزان کرد ۴

جناب آقای دکتر محمدمهدی مستقیمی

انتصاب بجا و شایسته شما را به سمت مدیرعامل شرکت بین‌المللی مهندسی ایران (ایریتک) تبریک عرض نموده و برایتان آرزوی موفقیت داریم.

بردیا امیرتیموری، سرپرست موسسه فرهنگی و مطبوعاتی صمت در استان کرمان

جناب آقای دکتر محمدمهدی مستقیمی

انتصاب بجا و شایسته شما را به سمت مدیرعامل شرکت بین‌المللی مهندسی ایران (ایریتک) تبریک عرض نموده و برایتان آرزوی موفقیت داریم.

روزنامه روزگار معدن

اولین روزنامه تخصصی معدن و صنایع معدنی ایران

روزگار معدن

ویژه‌نامه سمپوزیوم فولاد کیش را منتشر می‌کند

سمپوزیوم فولاد ۱۴۰۲

جهت سفارش آگهی با شماره

۰۹۱۹۴۲۵۱۹۷۲

خانم شمس تماس حاصل فرمایید

نمایشگاه بین المللی فولاد ۱۴۰۲

INTERNATIONAL STEEL EXHIBITION 2023

www.rouzegaremadan.ir

www.t.me/Madandaily

www.twitter.com/Madandaily

چگونه دانشگاه‌ها می‌توانند به صنعت در توسعه فناوری و نوآوری کمک کنند؟

01 انتقال دانش و فناوری

دانشگاه‌ها می‌توانند از طریق انتقال دانش و فناوری به صنعت، نقش مهمی در توسعه فناوری و نوآوری داشته باشند. این انتقال می‌تواند از طریق انتشار مقالات علمی، اختراعات و حقوق مالکیت فکری، همکاری در پروژه‌های تحقیق و توسعه، و ایجاد ارتباطات مستقیم بین دانشگاه و صنعت صورت بگیرد.

02 همکاری‌های صنعتی-دانشگاهی

دانشگاه‌ها می‌توانند همکاری‌های مستقیم با صنعت را تشویق کنند. این همکاری‌ها می‌تواند شامل ایجاد مراکز تحقیق و توسعه مشترک، پروژه‌های مشترک، کارگاه‌ها و دوره‌های آموزشی مشترک، و تبادل دانش و نیروی انسانی باشد.

03 حمایت مالی

دانشگاه‌ها می‌توانند از طریق ارائه گرنت‌ها و تسهیلات مالی، صنعت را در توسعه فناوری و نوآوری حمایت کنند. این حمایت می‌تواند شامل تامین منابع مالی برای پروژه‌های تحقیق و توسعه صنعتی، ایجاد شرکت‌های مشترک با مشارکت دانشگاه و صنعت، و ارائه سرمایه‌گذاری برای شرکت‌های نوپا و استارتاپ‌های فعال در فناوری باشد.

04 ایجاد محیط کارآفرینی

دانشگاه‌ها می‌توانند با ایجاد محیطی جذاب برای کارآفرینی و توسعه فناوری، صنعت را در توسعه و اجرای ایده‌های نوآورانه تشویق کنند. این محیط می‌تواند شامل ایجاد انکوباتورها، شتاب‌دهنده‌ها و فضاهای کارآفرینی، برگزاری رویدادها و مسابقات کارآفرینی، و ارائه مشاوره و آموزش در زمینه کارآفرینی باشد.

05 تربیت نیروی انسانی

دانشگاه‌ها می‌توانند نیروی انسانی مجرب و متخصص را برای صنعت آموزش داده، با ارائه برنامه‌های تحصیلی و دوره‌های آموزشی در زمینه‌های مرتبط با صنعت. دانشگاه‌ها می‌توانند افراد را آماده‌سازی کنند تا توانایی‌ها و مهارت‌های مورد نیاز صنعت را به دست آورند. همچنین، دانشگاه‌ها می‌توانند با برگزاری دوره‌های آموزشی مشترک با صنعت، به روزرسانی دانش و مهارت‌های صنعتی کارکنان و افرادی که در حال حاضر در صنعت فعالیت می‌کنند را تسهیل کنند.

06 مراکز تحقیق و توسعه مشترک

دانشگاه‌ها و صنعت‌ها می‌توانند مراکز تحقیق و توسعه مشترک را تشکیل دهند. در این مراکز، دانشگاه و صنعت با همکاری در پروژه‌های تحقیق و توسعه، تجربیات و دانش خود را به اشتراک بگذارند و با یکدیگر در تولید نوآوری و فناوری همکاری کنند.

روزگار معدن

طرح: مهدی کاوه ای

روزگار معدن
یکشنبه
• ۱۶ مهر ۱۴۰۲ • ۲۲ ربیع‌الاول ۱۴۴۵ • ۸ اکتبر ۲۰۲۳
• سال ششم • شماره ۱۱۶۴

یادداشت

زیبایی پنهان صنایع بزرگ

علی بابایی
مدیرکل فناوری و نوآوری وزارت صمت

همواره سوال مهمی ذهنم را به خود مشغول کرده است: در میان این همه اقتصاددان، تجویز کدام‌یک را باید سرلوحه قرار داد؟ آن هم برای کشوری در حال توسعه و دارای اقتصاد سیاسی پیچیده نظیر ایران. همچنان در جست‌وجوی پاسخ این سوال هستم؛ اما دو طیف فکری را مناسب‌تر یافته‌ام: اول، اقتصاددانان موسوم به مکتب کچ‌آپ یا هم‌پایی (نظیر لینسو کیم و کئون لی) که در تلاش برای توضیح چگونگی رشد سریع اقتصادی و پایدار کشورهای شرق آسیا بوده‌اند و دوم، اقتصاددانان موسوم به سیاست صنعتی نوین (نظیر دنی رودریک و هازمن) که تمرکز خود را بر علل عدم‌وقوع تغییر ساختار اقتصاد کشورهای در حال توسعه قرار داده‌اند.

در این میان، مطالعات کئون لی را باید با نگاه ویژه‌ای نگریست. کئون لی در این کتاب و بر مبنای مطالعات متعدد صورت‌گرفته روی کشورهایی که توانسته‌اند به رشد اقتصادی سریع و پایدار دست یابند، نشان می‌دهد که آغاز فرآیند رشد سریع، در گرو توسعه توانمندی نوآوری در بنگاه‌ها - به‌خصوص از طریق خلق توانمندی‌های «طراحی، مهندسی، تحقیق‌وتوسعه و بازاریابی»- و البته ذیل رویکرد «حفظ رشد صادرات» بوده است.

حتی طبق مطالعه اقتصادسنجی بزرگ صورت‌گرفته توسط خود صندوق بین‌المللی پول (IMF)، نتایج نشان می‌دهند که در مورد کشورهای با درآمد متوسط، صِرف تمرکز بر آزادسازی مالی، خصوصی‌سازی، باز بودن اقتصاد نسبت به تجارت بین‌الملل، سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی و حتی مشارکت در زنجیره‌های ارزش جهانی، همبستگی بالایی با جهش اقتصادی کشورها نداشته است و حتی چه‌بسا موجب گرفتار شدن کشورها در فعالیت‌ها و بخش‌های دارای ارزش افزوده پایین شود (نظیر آنچه در مورد مکزیک شاهد هستیم).

درواقع کشورهایی که به توسعه فناوری بنگاهی (در مقابل توسعه بخش دانشگاهی) پرداخته‌اند، از سه‌مزیت بزرگ بهره‌مند شده‌اند. اول از همه، آنها بهتر از دیگران توانسته‌اند از دستاوردهای دانشگاهی خود استفاده کنند؛ چرا که توسعه و ارتقای یک فناوری، حتی اگر از طریق دانشگاه به صنعت معرفی شده باشد، به انجام تحقیقات و فعالیت‌های توسعه‌ای بسیار بیشتری نیاز دارد تا بتواند به محصول و ارزش افزوده اقتصادی تبدیل شود. دوم اینکه آنها با سرعت بیشتری به توسعه محصولات جدید رسیده‌اند چراکه بخش تحقیق‌وتوسعه درون بنگاهی، با فعالیت‌های تولید و بازاریابی درهم‌تنیده است و از طریق تشکیل گروه‌های کاری، سرعت نوآوری را افزایش داده و به‌طور موثر و به‌سرعت می‌تواند مزیت رقابتی به ارمغان آورد. سوم اینکه، همین درهم‌تنیدگی باعث می‌شود بخش‌های تحقیق‌وتوسعه، بهتر بتوانند مشکلات تولید را فهم کرده و بدون درگیر شدن با مسائل پیچیده مالکیت فکری، اقدام به بهبود کیفیت و کاهش نرخ کنند.

حتی در کشورهای توسعه‌یافته نیز که صنایع از فناوری‌های بالاتری برخوردارند، دوباره این بنگاه است که راهبری تحقیق و توسعه و نوآوری ملی را برعهده دارد. برای مثال، به نتایج پیمایش اتحادیه اروپا در مورد اهمیت منابعی که بنگاه‌ها جهت آغاز فرآیند توسعه محصولات و خدمات جدید خود استفاده می‌کنند توجه کنید.

درحال‌حاضر، برآوردها از کل میزان هزینه‌کرد تحقیق‌وتوسعه بنگاه‌ها در دنیا، حدود یک‌تریلیون دلار است که حدود ۲۰درصد از این میزان را تنها ۲۰شرکت بسیار بزرگ دنیا بر عهده دارند و این نشان‌دهنده اهمیت شرکت‌های بزرگ در ایجاد تقاضا برای دانش و جهت‌دهی فناوری‌های آینده است. درواقع این شرکت‌ها هستند که به دلیل انجام فعالیت‌های تحقیق‌وتوسعه هدفمند (با تمرکز بر نیاز بازار و با هدف افزایش کیفیت، کاهش نرخ و افزایش رقابت‌پذیری و بهره‌وری) بهترین بهره را از نتایج تحقیقات دانشگاهی می‌برند. درحال‌حاضر در جهان، یک بنگاه بزرگ، به اندازه یک دانشگاه در حال انتشار مقاله است و حتی مجموع میزان ثبت پتنت (اختراع) صد دانشگاه برتر دنیا، کماکان از میزان ثبت پتنت (اختراع) نخستین بنگاه دنیا در زمینه ثبت پتنت (اختراع) کمتر است.

در این میان، باید گفت که طی چند دهه اخیر، متاسفانه نظام سیاستگذاری ایران نیز برداشت کشورهای امریکای لاتین از نوآوری را سرلوحه خود قرار داده است. درواقع تا قبل از یک‌دهه قبل، تمرکز سیاستگذار غالبا بر تقویت نظام علم و دانشگاه به‌عنوان پرچمدار نوآوری بوده است. از یک‌دهه قبل به این سو نیز تمرکز بر شرکت‌های عمدتا زایشی دانشگاهی (تحت عنوان شرکت‌های دانش‌بنیان) قرار گرفته است.

این شرایط را مقایسه کنید با سطح حمایت کشورهایی نظیر کره و چین از ورود بنگاه‌های متوسط و بزرگ این کشور به تحقیق و توسعه و ورود به فناوری‌های جدید: به نقل از تاریخدان و اقتصاددان بزرگ شرق آسیا یعنی لینسو کیم، از دسترسی ترجیحی بنگاه‌ها به منابع مالی کشور بگیرید، تا مشوق‌های تعرفه‌ای و صادراتی تا مشوق‌های مالیاتی و حتی حمایت‌های ویژه برای بنگاه‌ها در سرقت فناوری و خرید شرکت‌های اروپایی و امریکایی برای دستیابی به فناوری آن شرکت‌ها. کافی است جست‌وجوی ساده اینترنتی کنید تا متوجه شوید که چین، از دهه ۲۰۰۰، چه حمایت و عزم راسخی برای بنگاه‌ها در فرآیند خرید شرکت‌های اروپایی و امریکایی جهت دستیابی به دانش فنی و توانمندی تحقیق‌وتوسعه آنها داشته است. البته شاید تنها استثنا و حرکت امیدبخش سال‌های اخیر در کشور، مشوق اعتبار مالیاتی درنظرگرفته‌شده ذیل ماده ۱۱ قانون جهش تولید دانش‌بنیان باشد که به همت چند فرد دغدغه‌مند در معاونت علمی و فناوری ریاست‌جمهوری و مجلس شورای اسلامی در سال ۱۴۰۰ به تصویب مجلس رسید.

البته همین مشوق نیز به دلیل مخالفت‌های جدی سازمان امور مالیاتی، معلوم نیست با سرانجام مناسبی همراه شود. نشانه‌هایی از این سرانجام مبهم، حذف نیمی از همین مشوق تا پایان سال ۱۴۰۷ ذیل احکام برنامه هفتم توسعه است. این امر به این معناست که متاسفانه هنوز هیچ دولتی در کشور، بر این باور نبوده است که تنها راه نجات اقتصاد، همانگونه که تجربه ژاپن، کره، تایوان و چین نشان داده است، حمایت معنادار از شکل‌گیری نسلی از بنگاه‌های قدرتمند نوآور با قابلیت صادراتی بالاست که بتوانند از طریق ارزآوری و شکل‌دهی به زنجیره‌های تامین پیرامون خود به موتور محرک اقتصاد تبدیل شوند. فراموش نکنیم حدود ۶۰سال پیش، سامسونگ یک شرکت بازرگانی کوچک بود؛ اما اکنون فقط صادرات سامسونگ الکترونیک (یکی از بخش‌های گروه سامسونگ) در سال ۲۰۲۲، معادل ۲۳۴میلیارد دلار است.

رشد فروش گروه فلزات اساسی در شش ماه اول ۱۴۰۲

گزارش ۶ ماهه شرکت‌های مورد بررسی در گروه فلزات اساسی بازار سرمایه از رشد فروش آنها خبر می‌دهد.

فروش ۴ شرکت فصبا، فسوژ، فماک و کویر در ۶ ماه اول سال ۱۴۰۲ نسبت به مدت مشابه سال قبل بیش از ۱۰۰ درصد رشد کرد.

فولاد نیز در این بازه زمانی حدود ۴۳ هزار میلیارد تومان فروش بیشتری به ثبت رسانده است.

محدودیت‌های توزیع برق در فصل تابستان و کاهش شدید قیمت محصولات فولادی و فلزات اساسی در بازارهای جهانی مانع فروش گروه فلزات اساسی در کشور نشد.

گزارش‌های مالی منتشر شده از گروه فلزات اساسی نشان می‌دهد فروش بسیاری از آنها طی ۶ ماه ابتدایی سال جاری نسبت به مدت مشابه سال قبل رشد کرده است و در میان آنها فصبا با رشد ۱۳۶ درصدی در صدر قرار می‌گیرد.

فصبا در نیمه اول سال ۱۴۰۲ موفق به ثبت فروش ۸ هزار و ۵۶ میلیارد و ۴۰۰ میلیون تومانی شد، این عدد نسبت به مدت مشابه سال قبل ۱۳۶ درصد رشد کرده است. در کنار فصبا، میزان فروش سه شرکت فسوژ، فماک، و کویر نیز در ۶ ماه ابتدایی از سال ۱۴۰۲ نسبت به شش ماه اول ۱۴۰۱ بیش از ۱۰۰ درصد رشد کرده است. درآمد فسوژ، فماک و کویر به ترتیب ۱۱۶، ۱۱۰ و ۱۰۰ درصد رشد کرد.

افزایش فروش در بازه زمانی فعلی با توجه به بحران‌های بازار جهانی فلزات اساسی کار دشواری است اما برای شرکت‌های کوچک راحت‌تر است، برای مثال شرکتی با میزان فروش ۶۰ میلیارد تومان راحت‌تر از شرکتی‌هایی با میزان فروش بیش از ۱۰ هزار میلیارد تومان می‌تواند درآمد خود را دوبرابر کند.

رشد درآمد برای شرکت‌های کوچک نسبت به شرکتی مانند ذوب یا فخوز ساده‌تر است.

با این حال بزرگان این حوزه نیز موفق به ثبت کارنامه خوبی در نیمه اول سال ۱۴۰۲ شدند.

ذوب در نیمه اول سال ۲۹ هزار و ۹۴۵ میلیارد و ۴۰۰ میلیون تومان فروش داشت و نسبت به مدت مشابه سال گذشته ۳۹ درصد رشد کرد.

فخوز نیز در این بازه زمانی ۳۳ هزار و ۷۵۶ میلیارد و ۲۰۰ میلیون تومان فروخت تا نسبت به مدت مشابه سال قبل ۳۷ درصد فروش بالاتری داشته باشد. در این میان فولاد با افزایش ۵۳ درصدی فروش در نیمه اول سال نسبت به مدت مشابه سال قبل به فروش ۱۲۳ هزار و ۵۲۲ میلیارد و ۴۰۰ میلیون تومانی رسید.

در سفر وزیر صمت به سیستان چه گذشت؟

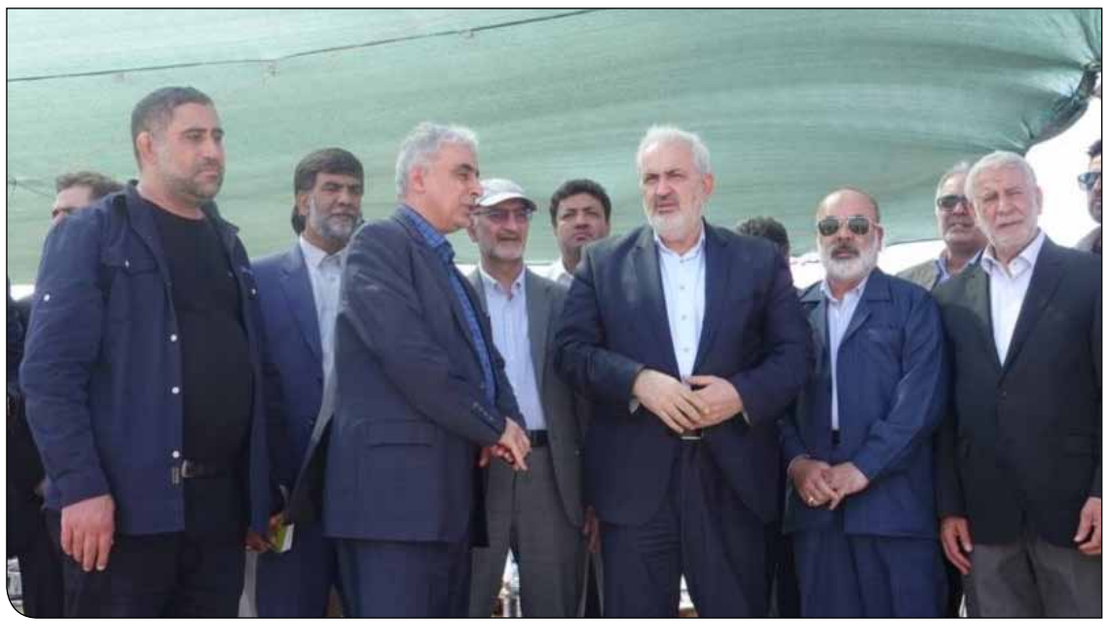

گروه خبر

عباس علی آبادی وزیر صنعت، معدن و تجارت روز پنجشنبه ۱۳ مهر از طریق فرودگاه زابل وارد سیستان و بلوچستان شد و در بدو ورود مورد استقبال استاندار سیستان و بلوچستان و تعدادی از مسوولان استانی و شهرستانی قرار گرفت.

علی آبادی از پروژه توربین‌های بادی در حال احداث در محدوده شهرستان زابل بازدید کرد و در ادامه برای بازدید و اطلاع از آخرین وضعیت محدوده اکتشافی مس و طلا «جانجا» , به شهرستان نیمروز رفت.

مدیرکل صنعت، معدن و تجارت استان سیستان و بلوچستان در جریان این بازدید اظهار داشت: عملیات اکتشافی انجام شده برای شناسایی این معدن شامل تهیه نقشه‌های زمین شناسی توپوگرافی در مساحت به وسعت ۴۰۹ کیلومترمربع، حفر ترانشه به میزان ۷۳۰۰ مترمکعب و حفاری به میزان ۷۸۰۰۰ متر تا عمق ۱۰۰۰ متر، مطالعات ژئوفیزیک و نمونه‌برداری و آنالیز بیش از ۳۸۰۰۰ نمونه و انجام مطالعات تست فرآوری بوده است.

حسن پور در تشریح میزان ذخیره کشف شده این معدن گفت: صدور گواهی کشف در فاز اول با ذخیره‌ای به میزان ۱۵۰.۷ میلیون تن کانسنگ مس سولفیدی و اکسیدی با عیار حد ۰.۲۵ درصد مس و عیار میانگین ۰.۳ درصد مس و ۰.۲۸ گرم در تن طلا و ذخیره احتمالی به میزان ۲۰۲ میلیون تن کانسنگ مس به نام شرکت تهیه و تولید مواد معدنی ایران بوده است.

وی افزود: این معدن در تراز یک معدن جهانی است که پیش‌بینی میشود ذخیره‌ای بالغ بر یک میلیارد تن داشته باشد که می‌تواند به یکی از بزرگترین معادن کشور تبدیل شود.

مدیرکل صنعت، معدن و تجارت استان سیستان و بلوچستان با اشاره به اینکه میزان سرمایه گزاری معدن ۴۰۰ میلیارد دلار بوده، گفت: از نظر وضعیت نیروی انسانی پیش‌بینی می‌شود در زمان بهره‌برداری ۱۰۰۰ نفر به طور مستقیم و ۵۰۰۰ نفر به صورت غیرمستقیم مشغول به کار شوند و هم‌اکنون نیز ۶۰ نفر در حال فعالیت در پروژه هستند.

وی در مورد نحوه واگذاری معدن بیان کرد: شرکت تهیه و تولید مواد معدنی ایران (ایمپاسکو) به منظور استفاده از ظرفیت‌های بخش خصوصی و تسریع در عملیات راه‌اندازی و واگذاری و استخراج و فروش معدن در دستور کار قرار داد و پس از انجام مزایده عمومی، این معدن به شرکت سرمایه‌گذاری توسعه معادن و فلزات که کنسرسیومی از چهار شرکت «چادرملو، گل گهر، گهر زمین و غدیر» بوده واگذار شده است.

حسن‌پور خاطرنشان کرد: پس از اصلاحیه گواهی کشف و افزایش میزان ذخیره قطعی، طرح بهره‌برداری معدن در کمیته بررسی و تایید طرح‌های بهره‌برداری سازمان نظام مهندسی معدن استان قرار دارد و پس از بررسی و تایید، طی مراحل قانونی پروانه بهره‌برداری معدن صادر می‌شود.

نیروگاه بادی میل نادر ثروت بزرگی برای منطقه سیستان است

وزیر صنعت، معدن و تجارت در حاشیه بازدید از منطقه ویژه انرژی میل نادر گفت: نیروگاه بادی میل نادر ثروت بزرگی است که با همکاری وزارت نیرو اقداماتی را برای توسعه آن انجام خواهیم داد.

عباس علی‌آبادی اظهار داشت: از زمانی که این نیروگاه بادی تأسیس شده تاکنون نزدیک به ۵۱ میلیون لیتر گازوئیل صرفه‌جویی صورت‌گرفته که عدد بزرگی است.

وی افزود: این ظرفیت در طول عمر ۱۰ ساله این نیروگاه بادی ثروت عظیمی ایجاد می‌کند که اگر ما بتوانیم ظرفیت این ۵۰ مگابایت را به ۴۰۰ تا ۵۰۰ مگابایت ارتقا دهیم بازگشت سرمایه بهتر قابل ملموس خواهد بود.وزیر صنعت، معدن و تجارت ادامه داد: نیروگاه بادی میل نادر ثروت بزرگی است که مستمر خواهد بود و می‌تواند برای سیستان و بلوچستان برکات زیادی داشته باشد.

وی عنوان کرد: کار ما در این مرحله جذب سرمایه‌گذار است، به شرکت‌های معدنی که همراه ما هستند توصیه و ابلاغ می‌کنیم که برای تأمین انرژی موردنیاز که مورد تأیید رئیس‌جمهور هست اقدام کنند، این کار را با همکاری وزارت نیرو انجام خواهیم داد تا بتوانیم در توسعه نیروگاه گام برداریم.

معدن مس جانجا در سیستان و بلوچستان تحول رقم می‌زند

وزیر صنعت، معدن و تجارت در حاشیه بازدید از معدن مس جانجا گفت: معدن مس جانجا، معدن در تراز یک معدن جهانی است که پیش‌بینی می‌شود ذخیره بیش از یک میلیارد تن داشته باشد و بتواند به یکی از بزرگ‌ترین معادن در حوزه طلا و مس کشور تبدیل شود.

عباس علی‌آبادی اظهار داشت: محدوده اکتشافی جانجا در ۲۱۰ کیلومتری شمال زاهدان و در محدوده شهرستان نیمروز واقع شده، این معدن در تراز یک معدن جهانی است، پیش‌بینی می‌شود ذخیره بیش از یک میلیارد تن داشته باشد که می‌تواند به یکی از بزرگ‌ترین معادن در حوزه طلا و مس کشور تبدیل شود.

وی افزود: امیدواریم با طرح‌های در دست اجرا چهره سیستان و بلوچستان در سال‌های آینده متفاوت از الان باشد چرا که انرژی برق و آب می‌تواند توسعه پایدار را در این استان رقم بزند.

وزیر صنعت، معدن و تجارت ادامه داد: در خصوص معدن جانجا تصمیم بر آن شد تا برای ایجاد زنجیره‌های پایین‌دستی در سیستان و بلوچستان برنامه‌ریزی کنیم و چهره این استان را از کشاورزی محور و آب محور به سمت صنعتی تغییر دهیم چرا که این استان استعدادهای لازم را با وجود دانشگاه‌های مرتبط در تمامی نقاط و ظرفیت نیروی انسانی دارا است.

وی گفت: تصمیماتی که تاکنون برای طرح انتقال آب از دریای عمان گرفته شده، درست است، طرح‌هایی که رقم می‌خورد در آینده نوید یک تحول جدی را در سیستان و بلوچستان دارد.

مدیرعامل جدید شرکت ایریتک کیست؟

پیرو تصمیمات سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران (ایمیدرو)، پس از بررسی‌های نقاط ضعف و توانمندی کارکنان شرکت بین‌المللی مهندسی ایران (ایریتک)«محمدمهدی مستقیمی» را که سابقه درخشانی در حوزه معدن و صنایع معدنی دارد را به عنوان مدیرعامل شرکت بین‌المللی مهندسی ایران (ایریتک) منصوب و جانشین «محمدعلی عزیزمحمدی» در این سمت کرد.

شرکت بین‌المللی مهندسی ایران (ایریتک)، با بیش از چهار دهه تجربه و برخورداری از مهارت و دانش کارشناسان متخصص، یکی از موفق‌ترین پیمانکاران عمومی در صنعت کشور است. این شرکت، تمامی خدمات پروژه‌ها را به روش طرح و ساخت EPC ، شامل تأمین مالی، مطالعات فنی و اقتصادی، برنامه‌ریزی، کنترل و مدیریت پروژه‌ها، خدمات مهندسی، تدارکات تجهیزات، بازرسی فنی، نصب تجهیزات، مدیریت اجرا، نظارت عالی و کارگاهی، راه‌اندازی و خدمات دوره تضمین طرح‌های صنعتی را با گسترده ترین حدود خدمات ارائه می‌کند. «محمدمهدی مستقیمی» از مدیران جوان و خوشنام است وی دارای دکترای مدیریت کسب‌وکار از دانشگاه تهران است. بخشی از سوابق ایشان عبارت است از مدیر عامل و عضو هیات مدیره شرکت مجتمع صنایع آلومینیوم جنوب (سالکو) که بزرگترین تولید کننده آلومینیوم در ایران است وی این پروژه را احداث و راه اندازی کرد و در ادامه مدیرعامل فولاد غدیر نی‌ریز را برعهده داشت.مستقیمی همچنین عضو هیات مدیره و سیاست‌گذار چندین شرکت صنعتی در دوره‌های مختلف بوده است .

ورود سلاح ورزی به تمامی شوراها ممنوع شد

در حالی بیش از سه ماه از بلاتکلیفی ریاست اتاق بازرگانی ایران می گذرد که خبر رسیده، به همه شوراهای عالی که رییس اتاق بازرگانی عضو آن است، تاکید شده، همچنان از ورود سلاح ورزی جلوگیری کنند.

بعد از گذشت بیش از ۳،۵ ماه از انتخابات هیات نمایندگان اتاق بازرگانی ایران، علی بهادری جهرمی، سخنگوی دولت سیزدهم هفته پیش در اظهاراتی درباره ریاست غیر قانونی حسین سلاح ورزی در اتاق بازرگانی ایران گفت: تکلیف صلاحیت سلاح‌ورزی کاملا روشن است و هیئت نظارت که یک نهاد فرا قوه‌ای است به محض تشکیل جلسه ریاست ایشان را تعیین تکلیف می‌کند. دولت به عنوان نهاد نظارتی اظهار نظرش را کرده است و نهاد مربوطه در دولت شفاف اعلام کرده که (سلاح ورزی) واجد صلاحیت نیست.

بر این اساس بیش از سه ماه از انتخابات جنجالی اتاق بازرگانی ایران که با حواشی جدی همراه بود گذشته اما در این مدت به واسطه تخلفات صورت گرفته در انتخابات مذکور نماینده بخش خصوصی در شوراهای بالادستی اقتصادی حضور نداشته است. خبر جدید هم حاکی است، بار دیگر به همه شوراهای عالی که رییس اتاق بازرگانی عضو آن است، تاکید شده، همچنان از ورود سلاح ورزی جلوگیری کنند.

بررسی‌ها نشان می‌دهد اتاق بازرگانی ایران در ۱۰۶ نهاد دولتی و حاکمیتی عضو ناظر و مشورتی دارد. طبق اطلاعات به دست آمده، اتاق بازرگانی در ۲۳ کارگروه، ۲۲ شورا، ۱۸ کمیسیون، ۱۱ کمیته، ۱۰ هیات، ۹ ستاد و ۴ مجامع نماینده دارد. همچنین ۹ سهم نیز در سایر نهادها یا مراکز تصمیم‌گیری و مشورتی دارد.

لازم به ذکر است، یکی از مهمترین این شوراها که اتاق بازرگانی ایران در آن نماینده دارد، شورای پول و اعتبار است که تصمیمات این شورا تاثیر مستقیم در وضعیت کسب وکارها و بخش خصوصی دارد.یکی از دیگر از شوراهایی که به واسطه حواشی انتخابات غیر قانونی اتاق بازرگانی نماینده بخش خصوصی در آن حضور پیدا نمیکند شورای عالی کار است که همواره موضوعاتی از قبیل تعیین حداقل حقوق در این شورا محل اختلاف کارگران و کارفرمایان بوده است.

ابطال انتخابات ریاست اتاق بازرگانی ایران از سوی شورای‌عالی نظارت بر اتاق بازرگانی در حال نهایی شدن است و به‌زودی این موضوع به‌صورت رسمی اعلام خواهد شد. پیش از این وزیر اقتصاد عضو شورای‌عالی نظارت بر انتخابات اتاق بازرگانی هم تصریح کرده بود که در مورد انتخابات اخیر اتاق بازرگانی نظر دولت همان نظر دستگاه‌های نظارتی است. وی همچنین تاکید کرده بود که تعیین تکلیف نهایی سلاح ورزی در اتاق بازرگانی پس از هماهنگی با سران قوا انجام خواهد شد.

لازم به ذکر است که نظر وزارت اطلاعات درباره ردصلاحیت حسین سلاح‌ورزی برای حضور در این انتخابات در موعد مقرر از طریق مکاتبه رسمی حراست وزارت صمت به اطلاع انجمن نظارت بر انتخابات اتاق بازرگانی رسیده بود. البته با توجه به محرز بودن تخلف صورت‌گرفته مبنی بر حضور افراد فاقد صلاحیت در انتخابات، ابتدا سلاح‌ورزی رئیس غیرقانونی اتاق بازرگانی از حضور در این سمت استعفا کرده بود که نامه استعفای وی هم منتشر شد، اما بعد از ورود برخی جریانهای سیاسی حاشیه‌دار به این موضوع وی استعفای خود را تکذیب کرد.

توسعه صنایع معدنی با بهره گیری از پلاسما

برای همگام شدن با کشورهای پیشرو در حوزه صنایع معدنی باید از تکنولوژی‌های نوین استفاده کرد. «انفجار پلاسمایی» یکی از تکنولوژی‌هایی است که در صورت توسعه می‌تواند سهم بالایی در پیشرفت صنایع معدنی ایران اسلامی داشته باشد.

در گذشته علوم نانو لبه تکنولوژی بود، اما در حال حاضر پلاسما جای علوم نانو را گرفته است. در گذشته برای انفجار و استخراج از معادن از مواد ناریه استفاده می‌شد که هزینه‌های بسیار زیادی داشته و نیازمند اخذ مجوزهای قانونی و ارگان‌های نظامی است.

طی انفجار پلاسمایی پالس پلاسمایی قدرتمند در حد مگاوات یا گیگاوات تولید و توسط کابل‌ها و سیم‌رابط نازک به محلول الکترولیت ارسال می‌کند که منجر به انفجار می‌شود. این انفجار بهتر از انفجار مواد ناریه است؛ زیرا در انفجار مواد ناریه ۸۰ درصد انبساط گاز و ۲۰ درصد موج شوک داریم که در انفجار پلاسمایی این موضوع بالعکس است. برای غلبه بر این مشکلات که مانع پیشرفت صنایع معدنی است تکنولوژی به نام «انفجار پلاسمایی» در حال توسعه است.

طی انفجار پلاسمایی تخریب به حداکثر رسیده است، اما لرزش و آثار مخربی اطراف معدن نداریم. گسل‌های زیرزمینی و تونل‌ها فعال نمی‌شوند، همچنین می‌توان انفجار را جهت‌دهی کرد که در روش سنتی کمتر ممکن است.

رونمایی از دستگاه انفجار پلاسمایی توسط وزیر علوم، تحقیقات و فناوری

محمدعلی زلفی‌گل جمعه _یازدهم شهریورماه ۱۴۰۱_ در حاشیه دومین روز از برگزاری اجلاس رؤسای دانشگاه‌ها از چند محصول دانش‌بنیان رونمایی کرد که یکی از آن‌ها «دستگاه انفجار پلاسمایی» بود.

معاون امور معادن و فرآوری مواد وزارت صنعت، معدن و تجارت، هفتم مردادماه ۱۴۰۲ از اجرای تکنولوژی انفجار پلاسمایی در معادن استان همدان برای نخستین بار در سطح کشور خبر داد.

تکنولوژی انفجار پلاسمایی زنجیره‌ای از موفقیت در حوزه فناوری برای ایران اسلامی

رضا محتشمی‌پور، معاون امور معادن و فرآوری مواد وزارت صنعت، معدن و تجارت می‌گوید: انفجار پلاسمایی بدون استفاده از مواد منفجره و ناریه با ایجاد کانال پلاسمایی و فشار موضعی با پیشروی ۲۰ تا ۳۰ متر در روز موجب تخریب می‌شود.

وی می‌افزاید: بی‌تردید تکنولوژی انفجار پلاسمایی می‌تواند زنجیره‌ای از موفقیت را در حوزه فناوری برای کشور به ارمغان آورد.

محشمی‌پور خاطرنشان می‌کند: فناوری‌ها نوین می‌تواند منجر به ایجاد ارزش افزوده دوسویه شود و معادن بیش از هر چیز نیازمند فناوری‌های نوین هستند، پس ترغیب و تشویق شرکت‌های دانش‌بنیان به سمت معادن ضرورت دارد.

علی‌خان نصراصفهانی، دانشیار گروه زمین‌شناسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اصفهان به خبرنگار ایمنا، می‌گوید: در فیزیک بُعد متفاوتی از فیزیک به‌نام «فیزیک پلاسما» وجود دارد که فاز چهارم ماده و در واقع یک فاز گازی یونیزه است که بعد از کشف آن در دهه ۲۰ میلادی بر اساس الاستیک یا غیرالاستیک بودن کاربردهای مختلفی داشته است.

مشکلات توسعه معدن تیتانیوم کهنوج برطرف شد

می‌متالز - دادستان عمومی و انقلاب کهنوج گفت: پس از ورود دستگاه قضایی و با همکاری و همیاری مردم و بزرگان طوایف و جلب رضایت عمومی، مشکلات راه‌اندازی کارخانه معدن تیتانیوم این شهرستان رفع شد به طوری که عملیات اجرایی راه‌اندازی فاز نخست آن بزودی آغاز می‌شود.

امید رضایی افزود: پس از طرح مشکلات این واحد تولیدی در ستاد اقتصاد مقاومتی دادگستری، بلافاصله رسیدگی به موضوع در دستور کار قرار گرفت و جلسات متعددی با مدیران و کارفرمایان این واحد برای به چرخش درآوردن چرخ این کارخانه و پیشرفت صنعتی شهرستان برگزار شد.

وی ادامه داد: با بازدیدهای متعدد میدانی که از کارخانه تیتانیوم داشتیم و حضور در روستاهای اطراف این واحد صنعتی و همچنین جلسات متعددی که با مخالفان و متنفذین محلی برگزار شد در نهایت با همکاری و همیاری مردم و بزرگان طوایف موفق به جلب رضایت عمومی و برداشتن سنگ از جلوی پای این واحد صنعتی شدیم. رضایی افزود: با راه اندازی فاز اول کارخانه تا یک سال آینده، زمینه اشتغال بیش از ۵۰۰ نفر از مردم بومی این شهرستان فراهم شده و معضل بیکاری و اشتغال جوانان این منطقه تا حدودی رفع می‌شود. دادستان کهنوج هشدار داد: با توجه به اینکه کشور در شرایط سخت تحریم و جنگ اقتصادی قرار دارد و با عنایت به منویات رهبر معظم انقلاب (مدظله العالی) مبنی بر حمایت از تولید، دستگاه قضایی با افرادی که قصد کارشکنی و توقف بنگاه‌های تولیدی را دارند به شدت برخورد می‌کند. وی عنوان کرد: کارخانه معدن تیتانیوم در ۲۵ کیلومتری شهرستان کهنوج واقع شده است و در حال حاضر در این واحد تولیدی - صنعتی ۳۵ نفر از افراد بومی مشغول به کار هستند و با راه اندازی واحد سنگ شکن بیش از ۱۰۰ نفر از افراد محلی به کار گرفته می‌شوند. رضایی از همکاری خوب کارفرمایان و مدیران این کارخانه در راستای تعهد به مسوولیت‌های اجتماعی تقدیر کرد و گفت: مسوولان این واحد تولید و صنعتی متعهد به انجام اقدامات عام المنفعه برای مردم محروم این منطقه شدند و مقرر شد کارفرمایان این کارخانه حداقل یک مجتمع آموزشی مناسب در یکی از روستاهای اطراف کارخانه احداث کنند.

انجمن تولیدکنندگان فولاد ایران اعلام کرد؛

رشد ۲۰ درصدی صادرات فولاد در نیمه نخست امسال

انجمن تولیدکنندگان فولاد ایران اعلام کرد: مجموع صادرات فولاد و محصولات فولادی در نیمه نخست امسال ۲۰ درصد رشد داشته اشت.

انجمن تولیدکنندگان فولاد ایران در گزارشی، آمار صادرات زنجیره آهن و فولاد کشور در نیمه نخست سال جاری را اعلام کرد.بر اساس این گزارش، تیرآهن در ۶ ماه امسال حدود ۹۰ هزار تن تولید شده است که این آمار نسبت به مدت مشابه سال ۱۴۰۱ رشد ۶۰.۷ درصدی را نشان می دهد.

صادرات کل محصولات فولادی امسال با یک هزار هزار و ۵۳۸ تن صادرات به هشت درصد رشد نسبت به مدت مشابه سال گذشته رسیده است.

صادرات آهن اسفنجی نیز در ۶ ماه نخست امسال به ۸۷۴ هزار تن رسید که نسبت به مدت مشابه سال گذشته که ۳۱۲ هزار تن بوده است رشد قابل توجهی داشته است.

همچنین در گندله سنگ آهن؛ کنسانتره سنگ آهن، اسلب، بیلت و بلوم، نبشی، ناودانی و سایر مقاطع نیز روند رشدی گزارش شده اما در محصولاتی شاملی میلگرد، ورق سرد و پوششدار فولادی شاهد کاهش صادرات به خاطر مشکلات ارزی اعلام شده است.

احتمال روند نزولی معاملات فولادی بورس کالا در هفته آینده

عضو هیات مدیره اتحادیه صنفی آهن و فولاد تهران گفت: به نظر می‌رسد معاملات فولاد در بورس کالا تا اطلاع ثانوی در روند کاهشی قرار بگیرد و در معاملات تالار نیز قیمت گذاری صورت نخواهد گرفت.

محمدصادق چیت ساز اظهارداشت: با توجه به اظهارات اخیر وزیر راه و شهرسازی مبنی بر اینکه بورس کالا عامل گرانی برخی کالاها از جمله آهن و سیمان است و باید این محصولات از بورس کالا خارج شوند، به نظر می‌رسد معاملات فولاد در بورس کالا تا اطلاع ثانوی در روند کاهشی قرار بگیرند و در معاملات تالار نیز قیمت گذاری صورت نخواهد گرفت.

وی گفت: با تشدید مباحث مالیاتی، پولشویی و سفته بازی نقدینگی در بازار کمیاب شده است و رکود در بازار مسکن مزید بر علت شده تا بازار راکد به نظر برسد که به همین منظور تیم اقتصادی دولت در نظر دارد چرخ اقتصاد را به حرکت درآورد و تغییری در عرضه آهن و سیمان در بورس کالا انجام نشود.

عضو هیات مدیره اتحادیه صنفی آهن و فولاد تهران تصریح کرد: در هفته‌ای که گذشت، بازار آهن آرام بود.

در این راستا، در این هفته ۲۲۱ هزار و ۳۰۰ تن شمش فولادی با نرخ پایه ۲۱ هزار و ۱۴۵ تومان عرضه شد که هر کیلوگرم ۱۴۵ تومان کاهش را نسبت به هفته گذشته نشان می‌دهد.

یک هزار تن گندله سنگ آهن شرکت صبانور نیز با نرخ ۴۶ هزار و ۳۷۹ ریال در هر کیلوگرم تحویل فوری در بورس کالا معامله شد.

وی اعلام کرد: در این هفته قیمت میلگرد ذوب آهن در انبار اصفهان هر کیلوگرم ۲۶ هزار و ۳۰۰ تومان و میلگرد فولاد خراسان با نمرات ۱۴ تا ۲۸ تحویل کارخانه ۲۳ هزار و ۸۰۰ تومان نرخ گذاری شده است.

از سوی دیگر، قیمت تیرآهن ذوب آهن نمره ۱۴ هر شاخه ۴ میلیون و ۱۹۰ هزار تومان، تیرآهن نمره ۱۶ هر شاخه ۴ میلیون و ۷۰۰ هزار تومان و تیرآهن نمره ۱۸ هر شاخه ۵ میلیون و ۷۰۰ هزار تومان تحویل انبار تهران معامله می‌شود.

عضو هیات مدیره اتحادیه صنفی آهن و فولاد تهران خاطرنشان کرد: همچنین در این هفته هاش‌او سبک هر کیلوگرم ۵۳ هزار تومان، نبشی ضخامت ۴ زنجان هر کیلوگرم ۲۵ هزار و ۵۰۰ تومان و ناودانی ۱۴ و ۱۶ سنگین هر کیلوگرم ۲۶ هزار و ۸۰۰ تومان تحویل انبار تهران معامله شد.

«روزگار معدن» ناترازی برق و تاثیر آن بر صنایع معدنی را بررسی کرد:

بی‌تدبیری برای مشکل تکراری

شهریار خادمی

عکس: مهدی کاوه‌ای

در هفته‌های اخیر اظهارات برخی مدیران شرکت‌های بزرگ فولادی مبنی‌بر کاهش تولید به‌واسطه قطعی برق در محافل خبری حسابی سروصدا کرد. این موضوع حتی باعث شد برخی از فعالان مجازی بورسی نیز قطعی برق را عامل مهمی در نوسانات بازار سرمایه معرفی کنند. گرچه تبعات منفی قطعی برق در صنایع و بخش کشاورزی غیرقابل کتمان است، اما بررسی آمارها نشان می‌دهد بدون توجه به این چند نکته قضاوت‌ها در این مورد غیرمنصفانه خواهد بود. آمارها نشان می‌دهد تولید در نیمه‌نخست سال ۱۴۰۲ نسبت به سال‌های قبل در صنایع کوچک و بزرگ افزایشی بوده است، برای مثال تولید سیمان در ۵ماهه نخست امسال در مقایسه با مدت مشابه سال گذشته رشد ۱۷ درصدی داشته است. در بخش فولاد کل تولید این بخش نسبت به مدت مشابه سال قبل رشد ۵ درصدی و نسبت به مدت مشابه سال ۱۴۰۰ رشد ۱۸ درصدی داشته و رکورد هشت‌ساله تولید را شکسته است. همچنین گزارش‌های دو بازوی پژوهشی مجلس و بانک مرکزی از شاخص تولید ماهانه شرکت‌های بورسی نیز نشان می‌دهد رشد تولید صنعتی در پنج‌ماهه نخست مجموعا نزدیک به ۹ درصد بوده است. اما علاوه بر بخش تولید که رشد داشته، طبق بررسی‌ها در دو سال گذشته ۱- مشکل قطعی خانوارها حل شده است، ۲- قطعی برق صنایع نسبتا با برنامه شده و میزان قطعی کمتر از دو سال قبل شده است، ۳- در دو سال گذشته در مجموع از شروع دولت سیزدهم ۳۳ واحد نیروگاه جدید وارد مدار شده است و ظرفیت اسمی نیروگاه‌های کشور در دولت سیزدهم به ۹۱ هزار و ۱۳۱ مگاوات رسیده که افزایش ۷۷۰۰ مگاواتی را نشان می‌دهد. ۴- حل مشکل ناترازی برق به جهت نیاز به حجم عظیم سرمایه‌گذاری‌ها و زمان اتمام پروژه، امری زمان‌بر است و در کوتاه‌مدت با شیوه‌های قیمتی هم نمی‌توان اقدام جدی برای کاهش ناترازی انجام داد. ۵- مقایسه میزان مصرف برق (فروش) در چهار ماهه نخست امسال (آخرین آمار منتشر شده) با مدت مشابه سال قبل نشان می‌دهد رشد کل مصرف برق در کشور ۴ درصد و این میزان برای بخش صنعت ۹ درصد بوده است.

ناترازی در بازار انرژی ایران

بحران انرژی و جهش نرخ برق و گاز این روزها سوژه داغ بسیاری از رسانه‌های جهان است و برخلاف تصور بسیاری، این بحران می‌تواند دامنگیر ایران هم شود. قطع برق سال‌های گذشته هفت میلیارد دلار خسارت به صنایع ایران وارد کرد. این آماری است که اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران منتشر کرده و گوشه‌ای از زیان سنگین ناترازی انرژی در بازار ایران را به تصویر کشیده است. این اتفاق در حالی رخ می‌دهد که ایران دومین مالک بزرگ ذخایر گاز جهان است و بخش عمده‌ای از نیروگاه‌های برق آن با سوخت گاز کار می‌کنند، اما عقب‌ماندگی تاریخی در بهره‌برداری از منابع گازی و تحریم موجب شده است که ایران نه‌تنها نتواند در بازار انرژی جهان حرفی برای گفتن داشته باشد که خود حالا یکی از واردکنندگان برق و گاز است. ناترازی در بازار انرژی ایران، موجب جیره‌بندی برق و گاز صنایع شده است. صنایعی که تابستان‌ها با کمبود برق و زمستان‌ها با کمبود گاز مواجه هستند و به ناچار به مازوت‌سوزی روی می‌آورند. مازوت‌سوزی صنایع بارها ایران را به صدر فهرست کشورهایی با بیشترین آلایندگی هوا رسانده و هنوز هم روشنایی شهری در بسیاری از بزرگراه‌ها و خیابان‌های شهر تهران ضعیف است تا کمبود برق رقم واردات انرژی را درشت‌تر نکند. دود ناترازی انرژی در ایران بیش از همه در چشم صنایع رفته است و اگرچه ایران یک کشور صنعتی به شمار نمی‌آید، اما تأمین انرژی همین تعداد صنایع موجود با مضیقه مواجه شده و دولت برای اینکه مانع از قطع گاز و برق منازل شهروندان ایرانی شود، ناچار شده است که تابستان‌ها برق و زمستان‌ها گاز صنایع را جیره‌بندی کند. البته گه‌گداری دامنه ناترازی برق به خانه شهروندان ایرانی هم رسیده و سال‌های گذشته قطع برق خانگی بارها موجب اعتراض بسیاری از شهروندان شد. در سال‌های گذشته دامنه ناترازی برق صنایع به زمستان هم رسید و دولت برای صرفه‌جویی در مصرف برق، روشنایی شهری معابر را کاهش داد. در آن زمان شرکت توزیع برق توضیح داد که ذخایر سوخت نیروگاه‌ها به حد کافی تأمین نشده و نیروگاه‌های گازسوز دچار مشکل شده‌اند. هم‌زمان صنایع برای تأمین گاز زمستانه خود هم دچار مشکل شدند و به مازوت‌سوزی روی آوردند که نتیجه آن آلودگی شدید هوا و تعطیلی ادارات و مدارس بود. ناترازی برق در شرایطی رخ می‌دهد که ایران گرفتار بحران آب است و بخش درخور توجهی از نیروگاه‌های برق‌آبی با حداقل ظرفیت تولید کار می‌کنند. از آن سمت بخش عمده‌ای از نیروگاه‌های برق ایران نیروگاه‌های حرارتی با راندمان پایین هستند. بر اساس آخرین گزارش وزارت نیرو، ظرفیت اسمی تولید برق کشور به ۸۸ هزار مگاوات رسیده است. بر این اساس نیروگاه‌های حرارتی شامل نیروگاه‌های بخاری، گازی و سیکل ترکیبی، سهم ۸۰.۷ درصدی از ظرفیت اسمی تولید برق کشور دارند و نیروگاه‌های برق‌آبی با ظرفیت اسمی ۱۲هزارو ۴۴۲ مگاوات، سهمی ۱۴.۱ درصدی از ظرفیت اسمی تولید برق کشور را به خود اختصاص داده‌اند. انرژی‌های تجدیدپذیر هم کماکان زیر هزار مگاوات ظرفیت نصب شده و سهمی حدود یک درصد در ظرفیت اسمی تولید برق کشور دارند. با وجود وابستگی بالای نیروگاه‌های برق ایران به گاز، ایران در تأمین کامل گاز مورد نیاز بازار داخلی ناتوان بوده و در مقاطعی نیازمند واردات گاز می‌شود. با تحریم هشت شرکت فولادی کشور بازار صادرات ما دچار مشکل شده و از آنجا که جزء ده کشور برتر در زمینه تولید فولاد به شمار می‌رویم پس باید دنبال بازارهای مناسب برای صادرات باشیم. اما کشورهای دیگر مانند ترکیه و عراق که مشتری‌های ما بوده‌اند با وضع قوانینی مانند اخذ مالیات‌های زیاد صادرات ما را مشکل کرده‌اند.

تاثیر کاهش صادرات بر صنعت برق

همچنین وضع عوارض ۷درصدی از سوی دولت روسیه بر صادرات فولاد برای کاهش نرخ داخلی و کسری بودجه، فرصتی است که پیش‌روی صادرکنندگان منطقه قرار گرفته است و تولیدکنندگان ایرانی نیز می‌توانند از این فرصت استفاده کنند. این در حالی است که صنعت فولاد با چالش‌هایی دست و پنجه نرم می‌کند که سبب فرصت‌سوزی می‌شود.

صنعت فولاد کشور با توجه به ظرفیت‌های بسیار از جمله ذخایر سنگ‌آهن، گاز و نیروی انسانی توسعه را در دستور کار خود قرار داد.

واحدهای فولادی و حتی شرکت‌های بزرگ معدنی رفته‌رفته توسعه هرچه بیشتر را اجرایی کردند تا بتوانند علاوه بر تحقق تولید ۵۵میلیون تنی در چشم‌انداز ۱۴۰۴ و تامین نیاز داخل، سهم خود را در بازارهای صادراتی نیز افزایش دهند. افزایش صادرات فولاد در دهه ۹۰ توانست ارزآوری این صنعت را به میزان چشمگیری بالا برده و سرمایه‌گذاری برای طرح‌های توسعه را تامین کند. میزان تولید در این صنعت تا جایی پیش رفت که ایران در میان ۱۰ کشور اول تولیدکننده فولاد جهان قرار گرفت و در بحث صادرات در بازاری همچون بازار عراق حرف اول را می‌زد. اما رشد در صادرات در نقطه‌ای از پیش‌بینی‌های صورت گرفته عقب ماند و چالش‌های بسیاری دامن‌گیر فولادی‌ها شد. کمبود گاز در زمستان و در ادامه کمبود برق در تابستان، توانست علاوه بر کاهش صادرات حتی تامین نیاز داخلی را تحت تاثیر قرار دهد. اما این تنها مشکل فولادی‌ها نبود. تامین مواد اولیه و قوانین و مقررات ناگهانی میزان تولید و در ادامه صادرات را تحت‌الشعاع قرار داده است. این در حالی است که موفقیت در بازار صادراتی تنها به نرخ تمام‌شده و کیفیت بازنمی‌گردد؛ بلکه حضور مداوم در بازار از مهم‌ترین فاکتورهای موفقیت در بازارهای خارجی است. اما چالش‌های یادشده باعث می‌شود در این بخش حضور ثابت در بازارهای صادراتی محقق نشود. حال در شرایطی که افزایش صادرات می‌تواند به تامین نیاز ارزی کشور کمک کند، این چالش‌ها می‌تواند به فرصت‌سوزی دوباره تبدیل شود. اما چرا دوباره؟ روسیه بار دیگر فرصتی در اختیار صنعت فولاد ایران قرار داده است که بهره‌برداری از آن می‌تواند میزان صادرات در ۱۵ماه پیش‌رو را تحت‌تاثیر قرار دهد.

این عوارض از ابتدای اکتبر امسال اجرایی می‌شود و تا پایان سال ۲۰۲۴ادامه دارد که به گفته دولت روسیه برای جبران کسری بودجه و همچنین کاهش نرخ فولاد در بازار داخلی این کشور مصوب شده است. روسیه بار اول در آغاز جنگ با اوکراین توانست بازار کامودیتی‌ها را افزایشی کند. رشد قیمت‌ها بهترین فرصت برای افزایش صادرات ایران بود. اما وزارت صنعت، معدن و تجارت با وضع عوارض صادراتی بر محصولات فولادی، باعث عقب‌نشینی صادرکنندگان شد. البته این تصمیم ادامه‌دار نبود و در کمتر از یک‌ماه لغو شد، اما توانست بر میزان صادرات شش‌ماه اول ۱۴۰۱ اثر کاهشی داشته باشد. حالا بار دیگر روسیه با وضع عوارض ۷درصدی بر صادرات فولاد و سنگ‌آهن فرصتی در اختیار صنعت فولاد ایران برای افزایش صادرات قرار داده است. اما چالش‌هایی که پیش‌روی صنعت فولاد است می‌تواند بار دیگر به فرصت‌سوزی تبدیل شود.

اصلی ترین مانع امروز صنعت فولاد

تامین مواد اولیه از موضوعات مهمی است که می‌تواند تولید فولاد ایران و نرخ تمام‌شده آن را تحت‌تاثیر قرار دهد. افزایش اکتشافات در سال‌های اخیر توانسته است به کمک فولادی‌ها بیاید؛ اما همچنان نگرانی‌ها در زمینه تامین مواد اولیه باقی است. افزایش اکتشاف و اجرای پروژه‌های برون‌مرزی می‌تواند در تامین سنگ‌آهن موردنیاز تاثیر داشته باشد؛ اما این پروژه‌ها به‌سرعت نتیجه نخواهند داشت.

اما شاید اصلی‌ترین مانع امروز صنعت فولاد، چه در تامین نیاز داخل و چه حضور در بازارهای صادراتی، تامین انرژی باشد. کمبود برق در تابستان امسال توانست تولید مردادماه را نسبت به اردیبهشت به میزان ۵۰درصد کاهش دهد، در حالی که توانمندی داخلی واحدهای فولادی در رکوردزنی‌های ماهانه به‌خوبی قابل رویت است. اما عدم تامین انرژی علاوه بر آنکه تحقق چشم‌انداز ۱۴۰۴ را با تردید همراه کرده، می‌تواند به کاهش صادرات و از دست رفتن بازارهایی منجر شود که در شرایط تحریمی به‌سختی به‌دست آمده است. نگاهی به بازار عراق نشان می‌دهد که کشوری مثل ترکیه در تلاش است تا رقبا را کنار زده و سهم بیشتری را در اختیار بگیرد. ترکیه توانست بازار عراق را از آن خود کند و ایران را به جایگاه دوم برساند. در حال حاضر ترکیه با افزایش ۲۰درصدی نرخ برق صنایع، هزینه تولید فولاد در این کشور را افزایش می‌دهد، با این حال اثر چالش انرژی به میزانی است که می‌تواند رقابت‌پذیری ایران را کاهش دهد. البته در کنار این موارد موضوعاتی همچون برگشت ۱۰۰درصدی ارز حاصل از صادرات، وضع ۲درصدی مالیات بر صادرات و دیگر بخشنامه‌های ناگهانی مانند ترمزی عمل می‌کند که سرعت قطار صادرات را کاهش می‌دهد. امروز صنعت فولاد با توجه به سرمایه‌گذاری‌های بسیار و اشتغال‌زایی که به همراه دارد، دیگر زمانی برای از دست دادن نداشته و جبران چنین موضوعی آسان نخواهد بود. دولت باید با حمایت ویژه از صنعت فولاد میزان صادرات غیرنفتی را افزایش دهد. توسعه میادین گازی و ساخت نیروگاه‌ها می‌تواند با کمک فولادی‌ها محقق شود، اما لازمه آن تسهیل این مسیر است. در غیر این صورت با توجه به برنامه‌ریزی کشورهای دیگر از جمله عربستان در توسعه صنعت فولاد و ورود به بازارهای منطقه سال‌های سختی برای رقابت در بازارهای جهانی پیش‌رو است.

افزایش ۷۵ دلاری قیمت مس

روز جمعه ۱۴ مهر ماه، قیمت مس در LME نسبت به روز معاملاتی پیشین، یک درصد رشد پیدا کرد و به هفت هزار و ۸۸۷ دلار رسید.

قیمت مس در روز جمعه ۱۴ مهر ماه در معاملات بورس فلزات لندن نسبت به روز پنج‌شنبه ۱۳ مهر ماه، یک درصد معادل ۷۵ دلار نسبت به روز معاملاتی قبل از آن افزایش یافت و نسبت به هفته پیشین، ۴,۲ درصد افت را تجربه کرد و به هفت هزار و ۸۸۷ دلار رسید. قیمت مس در روز پنج‌شنبه ۱۳ مهر ماه، هفت هزار و ۸۱۲ دلار بود. قیمت سه ماهه مس در معاملات روز جمعه ۱۴ مهر ماه، یک درصد معادل ۷۸ دلار نسبت به روز معاملاتی قبل، افزایش و نسبت به هفته پیشین، ۳,۸ درصد افت داشته است. روند قیمت و موجودی انبار مس در بورس فلزات لندن طی دو هفته اخیر در نمودار ۱ قابل مشاهده است. طبق این نمودار، موجودی مس در انبارهای بورس فلزات لندن در روز جمعه ۱۴ مهر ماه با افزایش ۲۷۵ تنی، از ۱۶۹ هزار و ۹۰۰ تن به ۱۷۰ هزار و ۱۷۵ تن رسید.

معدنکاری و نقش آن در توسعه روستاها

حیات بر کره زمین به مواد تشکیل‌دهنده آن متکی است. روستا نیز یک واحد معیشتی است که اقتصاد آن بر بنیان فعالیت‌های کشاورزی استوار است. با توجه به اینکه بخش کشاورزی از نظر ایجاد اشتغال جدید، قادر به پاسخگویی نیازهای روستاییان نیست، بنابراین ضرورت تنوع بخشی فعالیت‌های روستاییان به عنوان یکی از راه‌حل‌های مناسب برای ایجاد اشتغال، افزایش درآمد روستاییان، جلوگیری از مهاجرت به شهرها و پایداری روستاها بیشتر احساس می‌شود.

فعالیت‌های معدنی به‌منزله یکی از فعالیت‌های غیرکشاورزی است که باعث تنوع‌بخشی اقتصاد می‌شود.

تحقیقات نشان می‌دهد شرایط اقتصادی روستاهای دارای معدن با وجود معادن در ایجاد تنوع اشتغال و افزایش درآمد و پایداری روستاها و روستاییان چندان موفق نبوده است زیرا بیشتر شاغلان معادن، افراد غیر بومی بوده‌اند و همین مسئله باعث ایجاد مشکلاتی از لحاظ اجتماعی برای اهالی روستا شده است.

آلودگی‌های ناشی از فعالیت‌های معدنی در محیط‌های روستایی باعث آسیب جدی به زمین‌های کشاورزی و مراتع شده و فعالیت‌های کشاورزی و دامپروری را تحت تاثیر خود قرار داده است. در واقع، وجود معدن در روستاها نتوانسته جمعیت روستایی را پایدار و در روستا نگه دارد و حتی جمعیت روستایی را افزایش دهد.

حقوق دولتی معادن باید در جای خود هزینه شود

بهرام شکوری، رئیس انجمن مس ایران با اشاره به اینکه حقوق دولتی معادن مصارف خاص خود را دارد و باید در جای خود هزینه شود، اظهار کرد: آنچه از این محل به خزانه واریز می‌شود، باید ۶۵ درصد آن به وزارت صمت در راستای بسترسازی فعالیت‌های معدنی بازگردد، ۱۵ درصد آن صرف فعالیت‌های عمرانی در شهرها و روستاهای مسیر معادن شود، ۱۲ درصد آن در اختیار سازمان منابع طبیعی به‌منظور بازسازی و احیا مناطق قرار داده شود، ۵ درصد آن به صندوق بیمه فعالیت‌های معدنی به‌منظور ارائه تسهیلات به واحدهای معدنی داده شود و ۳درصد دیگر نیز به سازمان نظام مهندسی معدن برای انجام وظایف قانونی و نظارت بر فعالیت‌های معدنی تعلق گیرد. رئیس انجمن مس ایران تصریح‌کرد: وقتی سهم ۱۵ درصدی حقوق دولتی معادن به روستاها و شهرهای مسیر معادن پرداخت نشود، افراد ساکن در این مناطق به معارضان محلی تبدیل می‌شوند و بر توسعه فعالیت‌های معدنی و در نتیجه رشد و توسعه این مناطق سنگ‌اندازی خواهند کرد. در حالی که در بخش معدن باید به سمت و سویی برویم که از فرآوری و تولید محصولات با ارزش افزوده بالا در کشور حمایت شود، اما حقوق دولتی به گونه‌ای تنظیم شده که حرکت به این سمت را با چالش مواجه می‌کند؛ در حالی که انتظار می‌رود کسی که با سرمایه خود ارزش افزوده (به‌طور مثال کاتد مس) ایجاد می‌کند، نسبت به کسی که کلوخه مس تولید می‌کند حقوق دولتی کمتری پرداخت کند.

وی تصریح کرد: وقتی سرمایه‌گذار در مناطق کمتر برخوردار، در بدترین و دورافتاده‌ترین نقاط کشور در شرایط سخت اقدام به فعالیت معدن‌کاری، تولید، اشتغالزایی و ایجاد ارزش‌افزوده می‌کند، باید مورد تشویق و حمایت قرار گیرد، نه اینکه با افزایش حقوق دولتی وی را تنبیه کرد که این مسئله می‌تواند تعطیلی معادن کوچک و متوسط را به دنبال داشته باشد.

نقش معدنکاری در توسعه مناطق کم برخوردار

علی خان نصراصفهانی، دانشیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد اصفهان با تاکید بر اینکه توسعه مناطق کم برخوردار با افزایش مجوز معدن تیغ دولبه است و بستگی به عوامل زیادی دارد، گفت: به گزارش ایمنا، وی افزود: صنایع معدنی اهرم حرکت و توسعه است. زمانی که در مناطق کم‌برخوردار به فعالیت می‌پردازیم و معدنکاری را آغاز می‌کنیم، مباحث مختلفی مطرح می‌شود. توسعه معدن در مناطق کم‌برخوردار قاعدتا می‌تواند ظرفیت بالایی را در بکارگیری نیروی انسانی ایجاد کند. به گفته این استاد دانشگاه، برای موفقیت معدنکاری ایجاد زیرساخت‌ها از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. زمانی که معدن کاری در مکانی توسعه یابد باعث تنوع گسترده محصولات و ایجاد یک دامنه وسیع از کاربردهای مختلف می‌شود؛ در نتیجه می‌تواند طیف وسیعی از صنایع را در مناطق کم‌برخوردار توسعه دهد.

نصراصفهانی با تاکید بر اینکه در ایران مطالعات آن گونه که باید و شاید صورت نپذیرفته و یکی از علل فرسودگی و بازار نامناسب برای محصولات ایران ساخت مباحث کسب وکار است، افزود: متاسفانه معدن به کسب و کاری تبدیل شده که افراد حاکم بر آن از لحاظ سواد آکادمیک آموزش‌دیده نیستند و تنها براساس تجربیات در حال توسعه کسب و کار خود هستند؛ همین شرایط باعث می‌شود که این افراد بدون توجه به شرایط جهانی بخش‌های معدنی را به هر سویی بکشند.

مسئولیت معدن در قبال روستاها

از سوی دیگر، گفته می‌شود که معدنداران هم باید برای کاهش مشکلات مناطق معدنی و کاهش معارضت‌ها، ایفای مسئولیت‌های اجتماعی خود را جدی‌تر بگیرند. علی اصغر خانی، نماینده شاهرود و میامی در مجلس شورای اسلامی بااشاره به چالش‌هایی که معدنکاری برای مردم بومی مناطق معدنی ایجاد می‌کند، خواستار ایفای وظایف معدنکاران در قبال توسعه روستا شد. به گزارش دنیای معدن، خانی افزود: معادنی که در جوار روستا قرار دارند، وظایف اجتماعی خود را در قبال توسعه و رونق روستا انجام دهند و ما نیز پیگیر حق و حقوق روستاییان در حوزه معادن هستیم. معدنکاران علاوه بر پرداخت حقوق دولتی معین سالانه مطابق با جز ۵ بند الف ماده ۴۳ برنامه ششم توسعه، مکلف به پرداخت یک درصد فروش خود برای بهسازی جاده، انجام مسئولیت‌های اجتماعی و... هستند.

یادداشت

خود تحریمی

امیرحسین اقلیمی
فعال صنعتی

در حال حاضر با توجه به اینکه بسیاری از شرکت‌های مصرف‌کننده سیم لاکی در کشور به دلیل مشکلات اقتصادی و کمبود نقدینگی از قدرت خرید بالایی برخوردار نیستند، با مازاد این محصول در کشور روبه‌رو هستیم اما اگر وضعیت بازار تغییر کرده و میزان مصرف سیم لاکی در کشور افزایش یابد، می‌توان گفت که حتی با کمبود آن در کشور مواجه خواهیم شد. هم‌اکنون با در نظر گرفتن شرایط بازارهای داخلی، صادرات محصولات می‌تواند گزینه مناسبی در مقابل تولیدکنندگان سیم لاکی باشد اما چالش‌های متعددی در این زمینه وجود دارند؛ شاید در برخی موارد و به صورت محدود برای انجام پروژه‌های برون مرزی، صادرات محصولات انجام شود اما باید گفت که عملا در چند سال اخیر صادرات سیم لاکی به طور مستقیم به سایر کشورها توسط تولیدکنندگان انجام نمی‌شود.

سازوکارهای بورس کالا در عرضه مفتول مسی سبب شده تا تولیدکنندگان، مواد اولیه را با قیمتی بالاتر از قیمت‌های جهانی تهیه کنند؛ این موضوع در خصوص خرید لاک هم صدق می‌کند زیرا با توجه به شرایط کشور و تحریم‌هایی که علیه ایران وضع شده، واردات لاک باکیفیت از کشورهای اروپایی و دور زدن تحریم‌ها باعث می‌شود تا تولیدکنندگان داخلی لاک را با قیمت بیشتری تامین کنند. گفتنی است که قیمت مواد اولیه، تاثیر مستقیمی روی قیمت تمام شده محصول دارد؛ به همین دلیل پر واضح است که با افزایش قیمت مس و لاک، قیمت تمام شده سیم لاکی افزایش می‌یابد و محصولات ایرانی قیمت رقابتی در بازارهای خارجی نخواهند داشت. لازم به ذکر است که صادرات کاتد مس و خام‌فروشی مواد اولیه در دو سال اخیر، سبب کاهش میزان عرضه مفتول مسی در کشور شده و این موضوع به افزایش قیمت مفتول مسی و رقابت برای خرید آن دامن زده است. به همین دلیل در چند ماه اخیر به منظور بهبود بازارهای داخلی، صادرات کاتد نسبت به گذشته محدود شده است اما میزان عرضه آن همچنان مانند سابق بوده و افزایش نیافته است؛ در حال حاضر رقابت زیادی برای خرید مواد اولیه وجود ندارد اما باز هم با افت اندک قیمت کاتد، صادرات محصولات با این قیمت امکان‌پذیر نیست. به طوری که کاتد مس در سال گذشته با قیمت ۴۲۰ هزار تومان به ازای هر کیلوگرم به فروش می‌رفت اما اکنون با قیمت ۳۴۰ هزار تومان به ازای هر کیلوگرم معامله می‌شود. مانع بعدی که سد راه تولیدکنندگان برای صادرات محصولات شده، رفع تعهد ارزی و عرضه ارز حاصل از صادرات به نرخ تعیین شده از سوی دولت است که تمام صنایع در کشور با این چالش دست به گریبان هستند. قیمت مفتول مسی عرضه شده در بورس کالا قبل از رقابت خریداران بر اساس نرخ ارز نیمایی است اما پس از رقابت، تولیدکنندگان مفتول را تقریبا با نرخ ارز آزاد خریداری می‌کنند؛ با صادرات محصولات و بازگشت ارز به کشور، دولت به دلیل اینکه مواد اولیه را بر اساس نرخ ارز نیمایی در بورس کالا عرضه کرده است، ارز حاصله را از تولیدکنندگان به نرخ نیمایی مطالبه می‌کند. در شرایطی که تولیدکنندگان، مواد اولیه را با نرخ ارز آزاد خریداری کرده‌اند به ناچار باید ارز حاصل از صادرات را با نرخ نیمایی تسعیر کنند که این موضوع خسارات هنگفتی را به ما تحمیل می‌کند. گفتنی است که اختلاف قیمت ارز آزاد با ارز نیمایی باعث می‌شود تا تولیدکنندگان حدود ۱۰ هزار تومان به ازای هر کیلوگرم سیم لاکی متضرر شوند در حالی که حاشیه سود این صنعت کمتر از این مقدار است. در سال‌های ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸، تولیدکنندگان امکان صادرات ریالی به کشورهای همسایه داشتند؛ به طوری که مشتریان با فروش ارز در بازارهای داخلی، محصولات را به ریال خریداری می‌کردند. به همین دلیل در آن زمان تولیدکنندگان با چالش نوسان نرخ ارز و اختلاف قیمت ارز آزاد با ارز نیمایی روبه‌رو نبودند و امکان توافق و انعقاد قرارداد با مشتریان خارجی وجود داشت. یکی دیگر از مشکلات تولیدکنندگان سیم لاکی در حوزه صادرات، تعیین دلار به عنوان مبنا برای قیمت‌گذاری هر کیلوگرم سیم و مفتول مسی و محصولات مشابه در گمرک ایران است؛ تولیدکنندگان موظف هستند محصولات خود را با فرمول مشخص شده توسط گمرک، یعنی قیمت مس در بورس فلزات لندن به علاوه نیم دلار به فروش برسانند اما در سایر کشورها این عدد حداکثر ۰,۲ و یا ۰,۳ است. در این شرایط اگر تولیدکنندگان برای حفظ قیمت رقابتی در بازارهای خارجی اقدام به فروش محصولات با قیمت پایین‌تر کنند، گمرک ایران این موضوع را نپذیرفته و با مشکلاتی مواجه می‌شوند؛ به همین دلیل باید در فاکتور رسمی فروش خود نیم دلار را قید کنند که در آن صورت مشتریان حاضر به خرید محصولات با این قیمت نیستند.

موج معدن

عضو کمیسیون عمران مجلس خواستار عرضه فولاد و سیمان خارج از بورس شد

عضو کمیسیون عمران مجلس با اشاره به اثرگذاری بالای فولاد و سیمان در فرآیند ساخت و ساز بر خروج عرضه مصالح ساختمانی از بورس برای کاهش تورم بخش مسکن تاکید کرد.

به گزارش می‌متالز، کمال علیپور خنکداری با بیان این‌که در مولفه در قیمت تمام شده مسکن تاثیرگذار است، اظهار کرد: زمین و مصالح ساختمانی ۲ مولفه موثر در قیمت تمام شده ساخت مسکن هستند. وی با بیان این‌که زمین -در طرح نهضت ملی مسکن- تقریباً حل شده است، افزود: سازمان‌ها و ادارات دولتی زمین‌های در اختیار خود را برای پروژه‌های طرح مذکور قرار داده‌اند. وی تصریح کرد: موضوعی که در زمان وزیر فقید پیگیر آن بودیم مانند همین مساله قیر که قیمت آنرا در هر تن از ۱۲ میلیون تومان به ۷.۵ میلیون تومان کاهش دادیم، در مصالح ساختمانی نیز بتوانیم قیمت را کاهش دهیم. در این راستا باید نیاز مصرفی فولاد و سیمان را در کشور را استخراج کرده و آنرا با قیمت داخلی در اختیار بخش ساخت و ساز مسکن قرار دهیم مابقی تولید سیمان و فولاد را با قیمت فوب خلیج‌فارس صادر کنیم. عضو کمیسیون عمران مجلس بیان کرد: هنوز این اتفاق نیفتاده است، با وزیر راه و شهرسازی در این رابطه جلسه گذاشته‌ایم. علیپور خنکداری با تاکید بر این‌که مصالح ساختمانی در قیمت تمام شده ساخت مسکن موثر است، اضافه کرد: معتقدیم همان کاری که با خودرو انجام شد یعنی عرضه آن از بورس خارج شد باید برای مصالح ساختمانی نیز اجرا شود.

روزگار معدن
یکشنبه
۱۶ مهر ۱۴۰۲ • ۲۲ ربیع‌الاول ۱۴۴۵ • ۸ اکتبر ۲۰۲۳
سال ششم • شماره ۱۱۶۴

یادداشت

لزوم مانع‌زدایی از مسیر تولید

پوریا آزاد
فعال صنعت مس

خوشبختانه صنعت کاتد مس در داخل از شرایط مناسبی برخوردار بوده و چالش خاصی در فرایند تولید کاتد مس وجود ندارد اما در اینجا باید به این مسئله اشاره کنم که به طور کلی بخش تولید در کشور با مشکلاتی دست به گریبان است که محدود به صنعت خاصی نمی‌شود. به عنوان مثال چالش محدودیت‌های انرژی که برای اکثر صنعتگران در کشور مشکل‌ساز شده و ما هم با آن مواجه هستیم؛ گفتنی است که از خرداد ماه سال جاری، به مدت دو روز در هفته برق مجموعه قطع می‌شد که این موضوع خساراتی را به ما تحمیل کرد. در رابطه با انرژی گاز هم از ماه گذشته به ما اطلاع‌رسانی شده که در فصل زمستان با قطعی آن روبه‌رو خواهیم شد. به همین دلیل می‌توان گفت که جدای از بروکراسی‌های اداری طولانی و شرایط دشوار اخذ مجوزها، محدودیت‌های انرژی اصلی‌ترین معضل تولیدکنندگان است زیرا مشکلی در زمینه تامین مواد اولیه وجود نداشته و تنها قطعی برق و گاز تاثیر منفی بر میزان تولید محصولات می‌گذارند.

متاسفانه باید اذعان کنم که ما برای رفع چالش محدودیت‌های انرژی به سازمان‌های مختلفی مراجعه کرده و پیگیر موضوع شدیم اما کسی پاسخگو نبود و در نهایت به نتیجه مطلوبی دست نیافتیم. علاوه بر اینکه قطعی برق به تولید مجموعه آسیب می‌رساند، باعث می‌شود تا ما هزینه‌های بیشتری را متقبل شویم زیرا در زمان قطعی برق ما ملزم به پرداخت حقوق کارکنان هستیم. گفتنی است که در گذشته چندین بار برق مجموعه بدون اطلاع قبلی قطع شده است؛ همین موضوع سبب شده تا دینام پمپ‌های ضد اسید مجموعه دچار مشکل شده و یا بسوزند و همچنین با قطعی ناگهانی برق، میکسر تانک لیچ‌های مجموعه که در حال ترکیب مواد معدنی و محلول هستند خاموش و مواد تهنشین شوند. پس از اتصال برق، شروع مجدد فرایند تولید بسیار دشوار و زمان‌بر است و باید اضافه کنم که تولید کاتد مس با اعمال ولتاژ (فرایند الکترولیز) صورت می‌گیرد؛ به همین دلیل زمانی که برق قطع می‌شود کاتد خارج شده از سلول‌ها، اسیدیته بوده و یا به اصطلاح کاتد اسیدی است که این موضوع سبب افت کیفیت محصول شده و در زمان ذوب، کاتد مشتعل و دمای زیادی را در کوره ایجاد می‌کند. لازم به ذکر است که علاوه بر مواد معدنی، اسید سولفوریک یکی از مواد اولیه اصلی ما برای تولید کاتد مس است؛ میزان تولید اسید در کشور مناسب بوده و امکان تامین کامل آن از منابع داخلی وجود دارد اما مسئله اصلی نوسان قیمت شدید اسید سولفوریک بوده که باری مضاعف بر دوش تولیدکنندگان شده است. در خصوص چالش‌هایی که در زمینه استخراج از معادن وجود دارد می‌توان به فرسوده بودن ماشین‌آلات معدنی، شرایط دشوار واردات و قیمت بالای ماشین‌آلات اشاره کرد. در صورتی که در سایر کشورها بهره‌برداران معادن از ماشین‌آلات جدید و به‌روز استفاده کرده و در این زمینه مشکلی ندارند. در حال حاضر بیل‌های مکانیکی و لودرهایی که در کشور وجود دارند، قیمت بالایی داشته و به سبب سختگیری‌های فراوان، اخذ مجوزهای لازم برای واردات بسیار دشوار است؛ در این شرایط بهره‌برداران معادن برای استخراج مواد معدنی با پیمانکاران وارد مذاکره می‌شوند اما به دلیل نرخ بالای تورم در کشور، هزینه بالای تعمیر و نگهداری ماشین‌آلات، قیمت بالای قطعات و مواد مصرفی و عدم افزایش قابل‌توجه قیمت کانسنگ مس در کشور، دیگر فرایند استخراج برای پیمانکاران صرفه اقتصادی ندارد. کارشناسانی که برای سنجش عیار ماده معدنی و میزان دپو از معادن بازدید می‌کنند، به طور سطحی اقدامات خود را انجام می‌دهند و این در حالی است که حقوق دولتی معادن در سال جاری افزایش یافته و از سوی دیگر سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری هزینه بیشتری از معدن‌داران مطالبه می‌کند. علاوه‌براین، زمانی که یک معدن به تازگی فعال شده و مورد بهره‌برداری قرار می‌گیرد، افراد محلی شکایاتی را در این خصوص دارند که سازمان صمت از بهره‌بردار معدن حمایت نکرده و معارضان محلی دست بالاتر را دارند. متاسفانه علی‌رغم منویات مقام معظم رهبری مبنی بر افزایش سهم بخش معدن و صنایع معدنی در اقتصاد کشور، حمایتی از فعالان بخش معدن که سرمایه خود را در این زمینه سرمایه‌گذاری کرده‌اند به عمل نمی‌آید. باید گفت که مسئولان و مدیران اجرایی وعده‌های فراوانی در رابطه با حمایت از تولیدکنندگان می‌دهند اما هیچ‌کدام از این وعده‌ها عملی نشده و در حد شعار باقی مانده است؛ به همین دلیل چالش‌های تولیدکنندگان رفع نشده و هر سال با مشکلات جدیدتر و بیشتری روبه‌رو می‌شوند. مجددا تاکید می‌کنم که فعالیت اصلی شرکت کانجویان مس فاروج، تولید کاتد مس است و همان طور که اشاره شد ما فقط برای تامین نیاز خود در بخش معدن فعالیت داریم. خوشبختانه شرایط بازار مصرف و میزان تقاضا برای محصولات در کشور مناسب است؛ لازم به ذکر است که شرکت کانجویان مس فاروج در استان خراسان شمالی واقع شده و به دلیل تعداد زیاد واحدهای تولیدکننده سیم و کابل در این استان، کاتد تولید شده در مجموعه به طور کامل در خراسان شمالی به فروش می‌رسد. در اینجا باید به نکته مهمی اشاره کنم که قیمت‌گذاری کاتد در بورس کالا بر اساس نرخ ارز دولتی و بورس فلزات لندن صورت می‌گیرد و این در حالی است که تمام هزینه‌های تولیدکنندگان بر اساس نرخ ارز آزاد محاسبه می‌شود. تا جایی که اطلاع دارم کشورهای همسایه به جز ترکیه، علی‌رغم داشتن منابع معدنی پیشرفت قابل ملاحظه‌ای در صنعت کاتد مس نداشته‌اند. در کشور ترکیه هم هزینه‌های تولید و انرژی بسیار بالاست اما از نظر فرایند کاری باید گفت که تولیدکنندگان ترک از حمایت‌های لازم برخوردار هستند. باید اضافه کنم که برخی از سرمایه‌گذاران ترک به سبب هزینه‌های بالای تولید و قیمت بالای مواد اولیه، به دنبال سرمایه‌گذاری در ایران و همکاری با ما بودند اما تحریم‌هایی که علیه کشور وضع شده مانع از انجام این کار شد. به سبب وجود منابع غنی معدنی در کشور و همچنین نیروی کار جوان و انرژی ارزان‌قیمت، امکان فعالیت پررنگ سرمایه‌گذاران در بخش معدن و صنایع معدنی وجود دارد اما همان طور که ذکر شد مشکلاتی مانند بروکراسی‌های اداری، شرایط دشوار اخذ مجوزها و تسهیلات، مسائل مالیاتی و بیمه، حقوق دولتی معادن، نرخ بالای تورم، محدودیت‌های انرژی و... فعالیت در این بخش را دشوار کرده‌اند. گفتنی است که صنعت مس از حاشیه سود مناسبی برخوردار است اما اگر سرمایه‌گذاران جدیدی قصد ورود به این صنعت را دارند، علاوه بر سودآوری باید تمام جوانب و مشکلات را هم در نظر بگیرند. سرمایه لازم برای راه‌اندازی یک واحد تولیدی کاتد مس با توجه به میزان تولید، هزینه خرید زمین، احداث سوله و هزینه خرید تجهیزات متغیر است اما به طور حدودی سرمایه‌گذاران باید حداقل ۱۰۰ میلیارد تومان در اختیار داشته باشند.

معاون امور معادن و فرآوری مواد وزارت صمت بیان کرد:

لزوم توجه به گوهرسنگ و فلزات راهبردی

معاون امور معادن و فرآوری مواد وزارت صمت گفت: با توجه به محدودیت‌های انرژی در کشور، باید در سیاست‌گذاری به لایه‌های نرم‌تر معدن و فرآوری معدنی مانند فلزات راهبردی، گوهرسنگ‌ها و تولید محصولات آلیاژی توجه بیشتری شود.

رضا محتشمی‌پور بیان کرد:در سال گذشته با قوانینی مواجه شدیم و این قوانین موانعی را برای بخش معدن و صنایع معدنی ایجاد کرد که از جمله آن‌ها می‌توان به افزایش عوارض، اعمال محدودیت و اعمال مالیات علی‌الحساب برای صادرات و... اشاره کرد.

وی افزود: ما تلاش کردیم این موضوع را برای دستگاه‌های مختلف توضیح بدهیم و با همراهی دستگاه‌های مربوطه بتوانیم بخشی از این محدودیت‌ها را برطرف کنیم.

ما نمی‌توانیم انتظار داشته باشیم فضایی که در سال‌ها و دهه‌های گذشته برای صنایع انرژی‌بر بوده است، تا ابد ادامه داشته باشد.

طبیعی است که دنیا به سمت ارتقای سطح فناوری‌ها و کیفیت تولید حرکت می‌کند.

معاون امور معادن و فرآوری مواد وزارت صمت با اشاره به برخی سخت‌گیری‌های زیست‌محیطی، عنوان کرد: مسلما اعمال محدودیت بر مصرف انرژی نیز خواهیم داشت و به همین دلیل نیاز به روند افزایش بهره‌وری در صنایع داریم.

به نظر می‌رسد که وضعیت تامین و قیمت انرژی در سال‌های گذشته، ما را کمی از این موضوع عقب انداخته است؛ بنابراین صنایع کشور با محدودیت‌هایی مواجه می‌شوند که انتظار آن را نداشتند.

محتشمی‌پور ادامه داد: از گذشته در کشور به سمت اعمال محدودیت بر مصرف انرژی حرکت کرده‌ایم و طبیعی است که هر چه پیش برویم، این محدودیت‌ها بیشتر خواهد شد؛ به همین دلیل اقدام برای اصلاح این وضعیت، جزو اولویت‌ها و فوریت‌های وزارت صمت است.

وی خاطرنشان کرد: عدم توسعه صنایع با مصرف انرژی بالا جزو الزامات وزارت صمت است و چیزی نیست که اختیار یا انتخاب باشد بلکه الزام و اجبار فضای کشور است. به همین دلیل همه صنایع، چه صنایع متقدم و پیشکسوت و چه صنایع جدید، موضوع بهره‌وری و کاهش مصرف انرژی را باید جزو اولویت‌های خود بدانند و راه گریزی از آن ندارد.

فشار نرخ بهره، کامودیتی‌ها را ارزان کرد

مهدی نجفی

فدرال‌رزرو ایالات‌متحده به دلیل خطرات تورمی، نرخ‌های بهره را برای مدت طولانی بالا نگه داشته است که این موضوع موجب کاهش تقاضا در بازارهای کالایی شده و پیشی گرفتن میزان عرضه از تقاضا افت قیمت کامودیتی‌ها را در پی داشته است.

این در حالی است که قیمت مس برای اولین بار از اواخر ماه مه با قیمت کمتر از ۸هزار دلار مورد معامله قرار گرفت. همچنین سایه بدهی توسعه‌دهندگان بخش املاک بر بازار کامودیتی‌ها باعث شد تا سنگ‌آهن نیز کانال ۱۲۰دلاری را از دست بدهد. قیمت طلا نیز طی دومین هفته پیاپی تحت‌تاثیر سیاست‌های فدرال‌رزرو ایالات‌متحده برای بالا نگه‌داشتن نرخ تورم به کمترین میزان خود طی هفت‌ماه گذشته رسید. در شرایطی که بازارهای کالایی تحت‌تاثیر اخبار منفی اقتصادی غرب و شرق قرار گرفته‌اند، پیش‌بینی‌ها از بهبود تقاضا در بلندمدت حکایت دارند. بهای نفت نیز با یک شتاب برجسته کاهش یافت، تا جایی که قیمت برنت به نزدیکی ۸۴دلار در هر بشکه رسید.

سیگنال‌های تند از طرف فدرال‌رزرو و داده‌های ضعیف بخش تولید از اقتصادهای بزرگ سراسر دنیا موجب افزایش ریسک تقاضا در بازارهای کالایی شد و همین موضوع افت قیمت مس در هفته اول ماه اکتبر ۲۰۲۳ را به دنبال داشت. فلز سرخ برای نخستین بار از اواخر ماه مه در بورس فلزات لندن برای دوره کوتاهی با قیمتی کمتر از ۸هزار دلار معامله شد؛ زیرا نگرانی‌ها درباره افزایش نرخ بهره در ایالات‌متحده باعث ریسک‌گریزی فعالان در بازارهای مالی جهانی می‌شود. نگرانی درخصوص احتمال رشدی دیگر در نرخ بهره آمریکا تا پایان سال‌جاری میلادی با افزایش غیرمنتظره فرصت‌های شغلی در این کشور تقویت شد و این موضوع سیگنال افت نرخ فلزات را تقویت کرد. افزایش فرصت‌های شغلی در ایالات‌متحده، واهمه از بروز رکود در بزرگ‌ترین اقتصاد جهانی را کاهش داده و دست فدرال‌رزرو را برای رشد نرخ بهره به‌منظور مهار تورم باز می‌گذارد.

نرخ‌های بهره بالا به معامله‌گران و مشاغل تولیدی سرمایه‌بر فشار می‌آورد که این موضوع انگیزه‌ای برای کاهش ذخایر یا تخلیه ذخایر فلزی در بازار نقدی جهت به حداقل رساندن هزینه‌های تامین مالی به وجود می‌آورد. در عین حال سخت‌گیری فدرال‌رزرو از سایر بانک‌های مرکزی دنیا بیشتر است و همین موضوع باعث می‌شود ارزش شاخص دلار نسبت به سایر ارزها بیشتر شود. افزایش ارزش شاخص دلار آمریکا خرید کامودیتی‌ها را برای دارندگان سایر ارزها گران می‌کند. شواهدی از اثرگذاری فشارهای تجاری بر معاملات بورس فلزات لندن مشهود است. تخفیف بین قراردادهای نقدی و معاملات آتی سه‌ماهه در روز دوشنبه به بالاترین سطح از سال ۲۰۰۰ رسید که نشانه‌ای از سبقت گرفتن عرضه لحظه‌ای از تقاضاست.

جدال تقاضا و قیمت در بازار مس

رکود در بخش تقاضا برای مس همزمان با افت شدید فعالیت واحدهای تولیدی در اقتصادهای صنعتی بزرگ اتفاق افتاده است. فعالیت کارخانه‌های ایالات‌متحده در ماه سپتامبر روند کاهشی به خود گرفته بود، این در حالی است که میزان تولید در سراسر آسیا وضعیت بدتری داشت. کاهش عرضه معدنی مس در دنیا ظرف ماه‌های گذشته باعث شده است تا ذخایر این فلز در انبارهای بورسی در کف باشد؛ اما کاهش تقاضای مصرفی برای این فلز ظرف هفته‌های اخیر باعث شده است تا روند موجودی انبارهای بورس فلزات لندن افزایشی شود که این موضوع نیز سیگنال منفی قیمتی برای بازار به همراه داشته است.

آمارها نشان می‌دهد بر حجم موجودی مس در انبارهای بورس فلزات لندن افزوده شده؛ اما همچنان میزان موجودی کمتر از متوسط بلندمدت است. به هر ترتیب رشد موجودی مس در انبارهای بورسی نشان از آن دارد که در بازار نقدی عرضه از تقاضا پیشی گرفته است. بهای فلز سرخ در روز جمعه ششم اکتبر و در ساعت ۱۲:۵۵ به وقت ایران در معاملات بورس فلزات لندن به ۷هزار و ۹۴۳دلار به ازای هر تن رسید. تعطیلات بازار چین به دلیل روز ملی این کشور ادامه دارد و فروکش تقاضا از سوی چین نیز در افت بهای فلز سرخ طی هفته ابتدایی اکتبر موثر بوده است.

بررسی آمارها نشان می‌دهد که معاملات آتی مس در ماه اکتبر به کمتر از ۳.۶دلار در هر پوند رسید و به این ترتیب مس کمترین قیمت طی چهار ماه گذشته را تجربه کرد؛ زیرا نگرانی‌ها از نرخ بهره بالا برای یک‌دوره طولانی از سوی فدرال‌رزرو چشم‌انداز تقاضا برای نهاده‌های صنعتی را مختل کرد. داده‌های خوش‌بینانه PMI از ایالات‌متحده و شواهدی مبنی بر اینکه بازار کار براساس استانداردهای تاریخی ضعیف باقی می‌ماند، ارزش دلار آمریکا را بالا برد و بازدهی اوراق خزانه‌داری ۱۰ساله نیز به بالاترین سطح در ۱۶سال اخیر رسید. رشد ارزش دلار و افزایش بازدهی اوراق خزانه‌داری آمریکا چشم‌انداز فعالیت‌های صنعتی را در همه اقتصادهای بزرگ مختل می‌کند.

سایه بدهی سازندگان چینی بر بازارها

همچنان بازارهای کالایی دنیا با واهمه از بحران مالی شرکت‌های توسعه‌دهنده املاک مواجه هستند؛ ترس از سرایت این بحران بدهی از چند شرکت به کل بازار مسکن و درگیری کل اقتصاد چین و در ادامه اقتصاد دنیا با تبعات آن، بازارها را با فشار کاهش تقاضا و چشم‌انداز منفی مواجه کرده است. در شرایطی که بازار فلزات متاثر از اخبار منفی اقتصادی غرب و شرق تحت فشار کاهشی قرار دارد، پیش‌بینی‌ها از بهبود تقاضا در بلندمدت حکایت دارد. پیش‌بینی‌ها و گزارش‌های S&P Global و EIA اعلام می‌کند که میزان تقاضا برای مس نسبت به سطح فعلی تا سال ۲۰۳۵ دوبرابر می‌شود.

همچنین پیش‌بینی‌های انجمن بین‌المللی مس مبنی بر افزایش ۲۶درصدی عرضه را نادیده می‌گیرد و نگرانی‌هایی را درباره کمبودهای گسترده به وجود می‌آورد. در کوتاه‌مدت نیز میزان تولید کودلکو در نیمه اول سال حدود ۱۴درصد کاهش یافت.

سنگ‌آهن کانال ۱۲۰دلاری را از دست داد

قیمت محموله‌های سنگ‌آهن۶۳.۵درصد برای تحویل در تیانجین به دلیل افزایش نگرانی‌ها در زمینه بی‌ثباتی از سوی توسعه‌دهندگان املاک چینی، به کمتر از ۱۲۰دلار به ازای هر تن رسید. عدم‌پرداخت اوراق قرضه توسط Evergrande و Country Garden ترس جدیدی از سرایت مالی در این بخش به وجود آورد و چشم‌انداز مصالح ساختمانی را مختل کرد. دورنمای ساخت‌وساز خاموش کارخانه‌های فولاد را به محدود کردن تولید سوق داد و کاهش ۴.۸درصدی میزان تولید در ماه اوت مانع فعالیت خرید سنگ‌آهن شد. علاوه بر این، کارخانه‌ها از واردات سنگ‌آهن از چین با عیار پایین‌تر برای کاهش قیمت نهاده‌ها و افزایش حاشیه سود استقبال کردند و معیارهای رقیب را در سراسر جهان تحت فشار قرار دادند. این تحولات تحت‌تاثیر تلاش‌های دولت چین برای تحریک تقاضای مسکن در بحبوحه رشد اقتصاد کلان برای اقتصاد این کشور بود؛ زیرا پکن محدودیت‌های وام مسکن در گوانگژو و شنژن را کاهش داده و به استان‌ها اجازه داد تا اوراق قرضه تامین مالی ویژه منتشر کنند.

سقوط طلا با صعود شاخص دلار

قیمت طلا در روز جمعه به بالای ۱۸۲۰دلار در هر اونس رسید؛ زیرا سرمایه‌گذاران منتظر داده‌های حقوق و دستمزد غیرکشاورزی هستند که نشان می‌دهد اقتصاد ایالات‌متحده در ماه سپتامبر نسبت به ماه اوت مشاغل کمتری ایجاد کرده است. پس از آن داده‌های ADP نشان داد رشد مشاغل خصوصی در ایالات‌متحده در ماه سپتامبر به ۸۹هزار نفر رسید که کمترین میزان از ماه ژانویه ۲۰۲۱ بوده و بسیار کمتر از ۱۵۳هزار مورد انتظار تحلیلگران است. قیمت شمش نیز از کاهش بازدهی دلار و خزانه‌داری حمایت می‌کند. با این حال، قیمت این فلز همچنان برای دومین هفته متوالی کاهش می‌یابد و در بحبوحه نگرانی‌ها مبنی بر اینکه فدرال‌رزرو ایالات‌متحده نرخ‌های بهره را برای مدت طولانی به دلیل خطرات تورمی بالا نگه داشته است، نزدیک به پایین‌ترین سطح خود در هفته‌ماه گذشته باقی می‌ماند.

رشد ۲۰ درصدی صادرات فولاد در نیمه نخست امسال

مجموع صادرات فولاد و محصولات فولادی در نیمه نخست سال امسال نسبت به مدت مشابه سال گذشته ۲۰ درصد افزایش یافته است.

بر اساس آمار ارائه شده توسط انجمن تولیدکنندگان فولاد ایران از عملکرد شش ماهه فولادی‌ها در سال جاری به ایسنا، از ابتدای سال تا پایان شهریور ماه، در مجموع صادرات زنجیره آهن و فولاد ایران نسبت به مدت مشابه سال گذشته میانگین ۲۰ درصد رشد داشته است اما تقریباً به سطح شش ماهه سال ۱۴۰۰ رسیده است.

در شش ماهه نخست امسال بیشترین حجم صادرات فولادی‌ها متعلق به شمش فولاد بوده که سه میلیون و ۶۹۰ هزار تن با رشد ۲۵.۶ درصدی نسبت به مدت مشابه پارسال ثبت شده، اما بیشترین رشد صادرات را ابتدا کنسانتره سنگ‌آهن (۶۲۴.۵ درصد) و سپس آهن‌اسفنجی (۱۸۰ درصد) است.

طبق آمار، در مجموع شش ماهه امسال، سه میلیون و ۶۹۰ هزار تن شمش فولاد صادر شده که بیشترین حجم صادراتی فولادی‌هاست که ۲۵.۶ درصد بیش از میزان صادرلات آن در نیمه نخست سال گذشته است که ظرف آن مدت، دو میلیون و ۹۳۷ هزار تن شمش فولاد (فولاد میانی) صادر شده بود.

پس از آن، یک میلیون و ۵۳۸ هزار تن محصولات فولادی طی نیمه نخست سال جاری صادر شده که نسبت به یک میلیون و ۴۲۳ هزار تن صادراتی در شش ماهه ابتدایی ۱۴۰۱ حدود هشت درصد بیشتر است. ظرف شش ماهه امسال یک میلیون و ۳۰۷ هزار تن مقاطع طویل فولادی صادر شده که نسبت به یک میلیون و ۲۵۹ هزار تن صادر شده در مدت مشابه سال گذشته ۳.۸ درصد افزایش یافته است.

صادرات مقاطع تخت فولادی نیز از ۱۶۴ هزار تن در مجموع شش ماه ابتدایی ۱۴۰۱ به ۲۳۱ هزار تن در مدت مشابه سال جاری رسیده که نشان از افزایش حدوداً ۴۱ درصدی (۴۰.۹ درصد) صادرات این مقاطع فولادی دارد.

صادرات کنسانتره سنگ‌آهن ۷ برابر شد

رشد صادرات اما در خصوص آهن کنستانتره سنگ‌آهن رکورد زده و افزایش ۶۲۴.۵ درصدی را به خود اختصاص داده است؛ در حالی که در نیمه نخست سال گذشته حدود ۴۶۵ هزار تن آهن اسفنجی صادر شده بود، این عدد در مجموع شش ماهه امسال به سه میلیون و ۳۳۶ هزار تن رسیده که بیشترین رشد صادرات در این مقایسه آماری است. پس از آن صادرات آهن اسفنجی ۱۸۰.۱ درصد بیشتر شده و از ۳۲۱ هزار تن در شش ماهه ابتدایی سال گذشته به ۸۷۴ هزار تن رسیده است. در نهایت نیز از ابتدای سال جاری تا پایان شهریور ماه در مجموع چهار میلیون و ۵۰۸ هزار تن گندله سنگ‌آهن ایران صادر شده که ۱۲۱ درصد بیشتر از میزان صادرات آن در مدت مشابه سال گذشته است. در مجموع نیمه نخست سال ۱۴۰۱ قریب به دو میلیون و ۴۰ هزار تن گندله سنگ‌آهن صادر شده بود.

چشم‌انداز بازارهای کالایی؛

یک چرخه صعودی پایدار در حال شکل گیری است؟

سرویس مالی جهانی مک کوایر درآخرین چشم انداز سه ماهه خود برای بازارهای جهانی کالا عنوان کرده است که انتظار شروع یک چرخه صعودی پایدار و جدید برای کالاها در شرایط کنونی بسیار زود است.

در خلاصه ۱۰۰ صفحه‌ای بازار کامودیتی‌ها، گروه بازرگانی کالا بیان می‌کند که علیرغم گزارش سرمایه‌گذاری کم، تولید اساسی در حال حاضر محدود نیست و انتظار می‌رود که بیشتر بازارها برای سال ۲۰۲۴ مازاد فیزیکی داشته باشند، در حالی که چشم‌انداز کالاها به طور فزاینده‌ای در حال افزایش است.

نکته کلیدی دیگر این است که مهار تورم باید صحنه را برای عملکرد چرخه‌ای قوی قیمت کالاها، همراه با واگرایی قابل توجه تقاضا بین کالاهایی که ذینفع انتقال انرژی هستند و کالاهایی که چنین شاخصه‌ای ندارند، فراهم کند.

در میان برندگان میان مدت که به آنها اشاره شده، فلزات برق رسانی هستند که توسط انتقال انرژی، که با نفوذ هر چه بیشتر باتری خودروهای الکتریکی و افزایش ظرفیت تولید خورشیدی، هدایت می‌شوند.

گفتنی است پالادیوم به دلیل کاهش سهم بازار از موتورهای احتراق داخلی، یکی از مبارزان میان مدت نامبرده است.

سرعت گیر فروش مقاطع فولادی

میلگرد بورسی ۵۰۰تومان ارزان‌تر از میلگرد بازار آزاد شد؛ اما نبود چشم‌انداز روشن از بهبود تقاضا برای مقاطع طویل فولادی در میان‌مدت باعث شد تا این فاصله محدود قیمتی به رونق این بازار منجر نشود، به این ترتیب در دومین هفته از مهرماه تنها ۱۰درصد میلگرد عرضه‌شده در بازار معامله شد.

رینگ مقاطع طویل فولادی دومین هفته از مهرماه را با رکودی سنگین به پایان رساند.

مجموع مقاطع فولادی عرضه‌شده در این بازار شامل میلگرد، تیرآهن، نبشی و ناودانی به ۲۸۳هزار تن و برای این میزان محصول، تقاضایی در حدود ۶۵هزار تن به ثبت رسید که در نهایت به فروش ۴۰هزار و ۶۰۰تن از این محصولات انجامید.

البته عمده محصول عرضه‌شده در این رینگ، میلگرد فولادی بود که بخش قابل‌توجهی از این عرضه نیز بدون مشتری ماند.

٤٤درصد تیرآهن بورسی معامله شد

در دومین هفته از مهرماه بالغ بر ۱۸هزار و ۷۰۰تن انواع تیرآهن در رینگ صنعتی بورس‌کالای ایران عرضه شد که قیمت پایه انواع تیرآهن از ۲۱هزار و ۳۰۰تومان تا ۲۳هزار تومان متغیر بود و برای این محصول تقاضایی برابر ۲۰هزار تن به ثبت رسید که در نهایت به فروش ۸هزار تن تیرآهن از این بازار انجامید.

به این ترتیب در این بازه زمانی ۴۴درصد عرضه تیرآهن معامله شد که این رقم نسبت به میزان فروش میلگرد به مراتب بیشتر بود.

بنابراین می‌توان گفت رکود در بخش تیرآهن کمتر از بازار میلگرد است.

محدودیت در تولید، مهم‌ترین عامل رونق نسبی رینگ تیرآهن در کشور است.

میزان تقاضا برای تیرآهن در کشور محدود بوده و در عین حال نوردکاران معدودی این محصول را تولید می‌کنند.

به این ترتیب حجم معاملات تیرآهن نسبت به میلگرد بسیار پایین است.

در حالی که میلگرد در ساختمان‌سازی مصرف می‌شود، میلگرد در احداث پروژه‌های زیرساختی و ساختمان‌های چندطبقه و برج‌ها به کار می‌رود و میزان تقاضا برای آن در کشور با توجه به پروژه‌های فعلی در دست کار محدود است.

رکود؛ مهمان همیشگی رینگ مقاطع

طی دومین هفته از مهرماه بالغ بر ۲۲۳هزار تن انواع میلگرد فولادی در رینگ صنعتی بورس‌کالا عرضه شد که برای این محصول تقاضایی بالغ بر ۳۵هزار تن به ثبت رسید و در نهایت به فروش ۲۳هزار تن میلگرد از این بازار انجامید.

به این ترتیب در دومین هفته از مهرماه تنها حدود ۱۰درصد عرضه میلگرد در رینگ صنعتی بورس‌کالا معامله شد. میلگرد با قیمت پایه‌ای در بازه ۲۰هزار و ۷۰۰تومان تا ۲۱هزار و ۹۵۰تومان روانه رینگ صنعتی بورس‌کالا شد.

قیمت پایه این محصول نسبت به نرخ فروش شمش فولاد در همین بازه زمانی ارزنده بود؛ با این حال انباشت مقاطع طویل فولادی در انبار تجار بدون مشتری باعث شده است تا تمایلی برای خرید مقاطع وجود نداشته باشد و به این ترتیب رینگ میلگرد برای چندمین ماه متوالی درگیر رکود شده است. در چنین شرایطی نسبت دادن گرانی هزینه ساخت مسکن به عرضه فولاد در بورس‌کالا صحت ندارد.

بررسی روند معاملات مقاطع طویل فولادی ظرف هفته‌های گذشته نشان می‌دهد که رکود سنگین حاکم بر معاملات باعث شده است تا نوردکاران محصول خود را در کف نرخ تعادلی در بازار عرضه کنند و بخش اندکی از این محصول بدون رقابت در این بازار معامله شود.

میانگین نرخ فروش میلگرد از بازار فیزیکی بورس‌کالا در روز چهارشنبه ۱۲مهرماه به ۲۱هزار و ۷۴۰تومان رسید که با احتساب مالیات ارزش‌افزوده و کارمزد ارکان بورس، نرخ تمام‌شده فروش این میلگرد به ۲۳هزار و ۷۴۰تومان می‌رسد.

این در حالی است که در همین زمان میلگرد در بازار آزاد با نرخ ۲۴هزار و ۳۰۰تومان معامله می‌شود. بنابراین تفاوت نرخ میلگرد بورسی و میلگرد بازار آزاد همچنان محدود است.

البته اگر چشم‌انداز تقاضا در میان‌مدت و بلندمدت مثبت بود، همین تفاوت جزئی قیمت می‌توانست به رونق نسبی رینگ مقاطع منجر شود؛ اما نبود چشم‌انداز روشن از آینده تقاضا باعث شده است تا این بازار در رکود بیشتری فرو رود.

ثبات قیمت سنگ آهن چین

علی رغم بازگشت آرام فعالیت بازار از تعطیلات هفته ای در چین، بازار سنگ آهن فعالیت چندانی نداشت. قیمت معاملاتی سنگ آهن ۶۲ درصد چین در روز گذشته روی ۱۱۹،۵ دلار در تن خشک سی اف آر چین بود که نسبت به روز قبل از آن، ۰،۵ سنت کاهش داشت.

بازار به افزایش فعالیت خرید پس از پایان تعطیلات به دلیل کاهش موجودی انبارها چشم دوخته است.

کاهش قیمت میلگرد در چین

قیمت میلگرد در بازار داخلی چین با ۶۰ یوان در تن (۸ دلار در تن) به ۳۷۱۰ یوان در تن (۵۱۰ دلار در تن) در برابر ۳۷۷۰ یوان در تن (۵۱۸ دلار در تن) در هفته گذشته کاهش یافت. به گزارش فولاد ایران، تقاضا برای میلگرد به دلیل کندی در بخش ساخت و ساز ضعیف باقی مانده است. علاوه بر این، تولید فولاد همچنان بالا بوده است که بر قیمت ها فشار وارد می کند.

قیمت فولاد چین در سرازیری

قیمت فولاد در چین به دنبال افت شاخص قیمت در بورس شانگهای و کاهش قیمت ورق گرم، با کاهش همراه بود.

این در حالی است که عدم تعادل عرضه و تقاضا بر قیمت مواد خام در میان تعطیلات پاییزی و روز ملی چین تاثیر می گذارد.

قیمت ورق گرم چین با ۱۰ دلار کاهش طی یک هفته از ۵۶۰ دلار در تن به ۵۵۰ دلار در تن فوب رسیده است. قیمت های داخلی ورق گرم نیز با ۶ دلار در تن کاهش، ۵۲۷ دلار در تن اعلام شده است.

بازار قراضه شرق آسیا در سکوت

قیمت قراضه وارداتی در شرق آسیا با توجه به تعطیلات نیمه پاییز هفته آرامی را پشت سر گذاشت و متوسط قیمت در تایوان ۳۶۳ تا ۳۷۳ دلار هر تن سی اف آر بود. قراضه سنگین ۲۰-۸۰ کانتینری یک دلار افت داشته ۳۶۹ دلار هر تن سی اف آر ثبت شد.

آخرین قیمت های پیشنهادی تا ۳۷۵ دلار هر تن سی اف آر شنیده شده و فعالان بازار معتقدند روند آتی قیمت ها روشن نیست. ویتنام و تایوان منتظر اتمام یک هفته تعطیلات چین هستند تا ببینند خرید انجام دهند یا خیر. در کره جنوبی نیز پوسکو قیمت خرید قراضه سنگین کلاس ۲ ژاپن را ۳۹۲ دلار هر تن سی اف آر اعلام کرد که کمی رشد داشت ولی هنوز عرضه کننده های ژاپنی دنبال قیمت های بالاترند.

مرغ معدن‌یاب

معدن مخفی استرالیا چگونه کشف شد؟

مهدی نجفی

در شهری دورافتاده و عجیب در استرالیا همه‌چیز، از کلیسا گرفته تا محل کمپ زدن، زیرزمین است. درحالی‌که کره زمین با افزایش دمای ۲.۷ درجه سانتی‌گرادی مواجه می‌شود، آیا همه ما باید کم‌کم به فکر زندگی کردن در زیرزمین باشیم؟

اگر در جاده طولانی مرکزی استرالیا پیش بروید، بعد از ۸۴۸ کیلومتر (۵۲۷ مایل) به سمت شمال دشت‌های ساحلی آدلاید به هرم‌های شنی اسرارآمیزی می‌رسید. اطراف این هرم‌های شنی، چشم‌انداز کاملاً متروک است. افق بی‌انتهایی از خاکی صورتی‌رنگ که در آن بوته‌های پراکنده‌ای به چشم می‌خورند.

اما هر چه در این بزرگراه جلوتر می‌روید متوجه سازه‌های اسرارآمیزی می‌شوید. آن‌ها کپه‌هایی از خاک هستند که مانند بناهای یادبود فراموش‌شده بدون نظم و ترتیب خاصی در افق پراکنده شده‌اند. هر از چندی لوله‌های سفیدی می‌بینید که از کنار یکی از کپه های خاک بیرون زده‌اند.

این‌ها اولین نشانه‌های رسیدن به شهر «کوبر پدی» (Coober Pedy) هستند. شهری که معدن سنگ اپال است و جمعیتی حدود ۲۵۰۰ نفر دارد. بسیاری از این کپه‌ها، خاک اضافه ده‌ها سال حفر معدن هستند. اما این کپه‌ها نشانه فعالیت خاص دیگری هم هستند که مخصوص این شهر است.

زندگی درزیر زمین

در این گوشه از جهان، ۶۰ درصد جمعیت در خانه‌هایی که در صخره‌های ماسه‌سنگی غنی از آهن و سنگ‌های رسوبی کنده شده‌اند زندگی می‌کنند. در بعضی محله‌ها تنها نشانه‌ای که از زندگی که می‌توان دید، لوله‌های تهویه هوا است که از زمین بیرون زده‌اند و یا خاک اضافه‌ای که نزدیک ورودی خانه‌ها تلنبار شده است.

زندگی غارنشینی در زمستان ممکن است فقط یک عادت عجیب به نظر برسد اما در تابستان این شیوه زندگی مردم کوبر پدی نیاز به هیچ توجیهی ندارد. کوبر پدی به زبان مردم بومی استرالیا به معنی «سفیدپوست در سوراخ» است. دمای هوای این ناحیه در تابستان به ۵۲ درجه سانتی‌گراد (۱۲۶ فارنهایت) می‌رسد و گرما چنان شدید است که می‌گویند پرنده‌ها از آسمان به زمین می‌افتند و وسایل الکترونیک را باید در یخچال نگه داشت تا آسیب نبینند.

امسال استراتژی مردم کوبر پدی بیش از هرسال دیگری جالب توجه می‌رسد. در ماه ژوییه امسال در شهر چونگ کوئینگ در جنوب غربی چین مجبور شدند درهای یک پناهگاه قدیمی که در زمان جنگ جهانی دوم برای پناه گرفتن از بمب باران سنگین ژاپنی‌ها ساخته‌شده بود را دوباره باز کنند. این بار هدف حفظ کردن مردم در برابر تهدید دیگری بود . تهدید جدید دمای بالای هوا است. ۱۰ روز دمای بالاتر از ۳۵ درجه سانتی‌گراد (۹۵ فارنهایت). عده‌ای دیگراز مردم هم به رستوران‌های زیرزمینی که به آن‌ها رستوران‌های غاری «هات اسپات» می‌گویند و در شهر شهرتی به پا کرده‌اند، پناه بردند. در حالی که موج گرما سه ماه در ایالات متحده آمریکا ادامه داشته، گرمایی که حتی کاکتوس‌ها هم نمی‌توانند تحمل کنند و هم‌زمان آتش‌سوزی‌های طبیعی جنوب اروپا را به کام خود کشیده‌اند، چه درسی می‌توانیم از مقاومت مردم کوپرپدی بگیریم؟

تاریخی طولانی

کوبر پدی اولین و بزرگ‌ترین سکونت‌گاه زیرزمینی جهان نیست. انسان‌ها هزاران سال است که در مواجه با شرایط سخت آب‌وهوا به زیرزمین پناه برده‌اند. از اجداد اولیه‌مان در جنوب آفریقا که دو میلیون سال پیش ابزارهای خود را در غاری به‌جا گذاشته‌اند تا نئاندرتال‌ها که ۱۷۶ هزار سال پیش و در عصر یخبندان ستون‌های حیرت‌انگیزی با کپه‌های بلند استالاگمایت در غارهای طبیعی فرانسه درست کردند.

حتی شامپانزه‌ها هم آن‌طور که در مشاهدات علمی دیده‌شده برای خنک کردن خود در گرمای طاقت‌فرسای جنوب شرقی سنگال به غارها پناه می‌برند. ناحیه باستانی «کاپادوکیه» در مرکز ترکیه را در نظر بگیرید. این منطقه هم در فلاتی خشک قرارگرفته است و جغرافیای حیرت‌انگیز و جادویی‌اش شهرت جهانی دارد. منظره‌ای که در آن قله‌ها ، دودکش‌ها و بلندی‌های صخره‌ای‌اش مانند صحنه‌هایی از یک افسانه سر به آسمان کشیده‌اند. اما آنچه در میان این قله‌ها و دودکش‌ها قرارگرفته حیرت‌انگیز تراز خود منظره است.

آن‌طور که در شایعه‌های رایج شنیده می‌شود، همه‌چیز باگم شدن مرغ‌ها شروع شد. در سال ۱۹۶۳ مردی در حال کندن زیرزمینش بود و در همین حال مرغ‌هایش گم شدند. او به‌زودی فهمید آن‌ها از راه سوراخی که تصادفاً در خانه‌اش بازکرده بیرون رفته‌اند. بعد از باز کردن راه، او هم دنبال مرغ‌هایش داخل سوراخ رفت. بعد همه‌چیز عجیب‌تر شد. مرد یک‌راه زیرزمینی مخفی کشف کرد. راهی که به هزارتویی از مسیرها و راهروهای زیرزمینی دیگر متصل می‌شد. این یکی از چندین ورودی شهر زیرزمینی درینکویو بود.

درینکویو تنها یکی از صدها سکونت‌گاه‌ها و شهرهای ساخته‌شده در غار در این ناحیه و متعلق به حدود ۸ قرن قبل از میلاد مسیح است. این شهر با سیستم تهویه، چاه‌ها، اصطبل ها، کلیساها، انبارها و زنجیره به هم متصلی از خانه‌های زیرزمینی برای هزار سال محل سکونت انسان‌ها بود و به‌عنوان سرپناه اضطراری می‌توانست تا ۲۰ هزار نفر را در صورت حمله در خود جا دهد.

مانند کوبر پدی، اینجا هم زندگی در زیرزمین به ساکنان ناحیه کمک کرد در برابر شرایط حاد آب و هوایی منطقه که بین تابستان‌های خشک و داغ و زمستان‌های برفی و بسیار سرد در نوسان است. دمای هوا می‌تواند از زیر صفر درجه تا بالای ۳۰ درجه سانتی‌گراد (۸۶ فارنهایت) برسد. دوام بیاورند. دمای زیرزمین همیشه در حدود ۱۳ درجه سانتی‌گراد (۵۵ درجه فارنهایت) است.

حتی امروزه هم غارهای ساخته دست بشر در این منطقه به خاطر قابلیت خنک‌سازی غیرفعال خود شهرت دارند. خنک‌سازی غیرفعال نوعی روش در ساختمان‌سازی است که در آن از گزینه‌های مناسب طراحی به‌جای مصرف انرژی برای گرم کردن و سرد کردن فضا استفاده می‌شود. امروزه تالارها و راهروهای باستانی کاپادوکیه با محصولات کشاورزی مانند سیب‌زمینی، لیمو و کلم پرشده است که همه برای نگهداری نیاز به یخچال دارند. تقاضا برای این تالارهای خنک آن‌قدر بالا رفته است که تالارهای جدیدی در حال ساخت هستند.

راه‌حلی مؤثر

اگر به مسیر خود به سمت شهر اصلی کوبر ادامه دهیم در نظر اول ممکن است فکر کنید به یکی از شهرهای دورافتاده و متروک استرالیا رسیده‌اید. خیابان‌ها با خاکی صورتی‌رنگ پوشیده شده‌اند. رستوران‌ها، بارها ، سوپرمارکت‌ها و پمپ‌بنزین‌های شهرهای عادی را می‌بینید. از بالای صخره‌ای مشرف به شهر می‌توان تنها درخت شهر را دید و مجسمه‌ای که از آهن ساخته‌شده است. کوپر پدی به شکل ترسناکی خالی است. ساختمان‌ها فاصله زیادی از هم دارند. چیزی غیرعادی در ظاهر بیرونی این شهر وجود دارد.

اما در زیرزمین است که همه‌چیز معنی پیدا می‌کند. راه ورود به بعضی از خانه‌های کوبر پدی که محلی‌ها به آن‌ها پناهگاه می‌گویند، از طریق ساختمان‌هایی است که در نظر اول شبیه خانه‌های عادی کوچک هستند. اما وقتی قدم به داخل آن‌ها می‌گذارید، مسیر زیرزمینی کم‌کم خودش را نشان می‌دهد. درست مانند قدم گذاشتن به کمدهای لباس سری فیلم‌های نارنیا می‌ماند. بعضی از مسیرهای زیرزمینی آسان‌تر به چشم می‌آیند. مثلاً در کمپ ریبا، منطقه‌ای که مردم می‌توانند در غارهای کوچکی زیرزمین چادر بزنند، مسیر ورودی یک غار تاریک است.

در کوبر پدی، ساختمان‌های زیرزمینی باید حداقل در عمقی چهار متری (۱۳ فوت) ساخته شوند تا سقف آن‌ها فرونریزد. در زیر این مقدار سنگ و صخره دمای هوا به ۲۳ درجه سانتی‌گراد (۷۳ درجه فارنهایت) می‌رسد که دمای مناسب و معتدل است. درحالی‌که مردم روی زمین باید تابستانی به گرمای تنور و زمستانی به سردی یخچال را تحمل کنند -که سرمای آن به ۲-۳ درجه سانتی‌گراد (۳۶-۳۷ درجه فارنهایت) می‌رسد- خانه‌های زیرزمینی در ۲۴ ساعت روز و در تمام سال دمایی مناسب دارند.

جدا از راحت بودن خانه‌ها، حسن دیگر زندگی در زیرزمین مسئله پول است. کوبر پدی می‌تواند تمام برق موردنیاز خود را تولید کند. ۷۰ درصد انرژی شهر از باد و خورشید تأمین می‌شود. روشن نگه‌داشتن وسایل خنک‌کننده هوا می‌تواند خیلی گران تمام شود. جیسون رایت یکی از ساکنان کوپر پدی و مدیر کمپ ریبا می‌گوید: «وقتی روی زمین زندگی می‌کنید مبلغ هنگفتی برای گرم کردن و خنک کردن خانه‌تان در تابستان که دما به ۵۰ درجه سانتی‌گراد (۱۲۲ درجه فارنهایت) می‌رسد، خرج می‌شود.»

از طرف دیگر بسیار از خانه‌های کوبر پدی قیمت نسبتاً مناسبی برای خرید دارند. در یک حراج که به‌تازگی برگزار شد، یک‌خانه سه اتاق خوابه با اندازه متوسط به قیمتی حدود ۴۰ هزار دلار استرالیا (معادل ۲۱۰۰۰ پوند یا ۲۶ هزار دلار) فروخته شد. هرچند بسیاری از این خانه‌ها شرایط بسیار ابتدایی داشتند و نیاز به نوسازی دارند، اما بین قیمت آن‌ها و قیمت خانه مشابهی در شهر آدلاید که نزدیک‌ترین شهر به آنجا است فاصله زیادی وجود دارد. قیمت خانه مشابه در آدلاید حدود ۷۰۰ هزار دلار استرالیا (۳۶۱ هزار پوند یا ۴۵۷ هزار دلار آمریکا) است. حسن دیگر این خانه‌ها این است که هیچ حشره‌ای در آن‌ها وجود ندارد. آقای رایت می‌گوید: «تا به دم در خانه می‌رسید، هیچ مگس و پشه‌ای دلش نمی‌خواهد دنبالتان وارد تاریکی و سرما شود.» و البته باید نبود آلودگی صوتی و نوری را هم به فواید دیگر این خانه‌ها اضافه کرد.

نکته عجیب دیگر این است که زندگی در این خانه‌های زیرزمینی می‌تواند تا حدی در برابر زلزله هم محافظت کند. آقای رایت می‌گوید زلزله صدای لرزه مانندی ایجاد می‌کند که به اوج می‌رسد و بعد موج آن به‌طرف دیگر پناهگاه می‌رسد. او می‌گوید: «از وقتی من اینجا زندگی می‌کنم دو باز زلزله شده است و در هیچ‌کدام آب در دل من تکان نخورد و نترسیدم.» البته اینکه خانه‌های زیرزمینی چقدر در برابر زلزله مقاوم هستند بستگی به نوع، بزرگی، عمق و پیچیده بودن زلزله دارد.»

معدن‌کاری چراغ راه ساکنان کوپر پدی

شرایط خاصی در کوبر پدی وجود دارد که ساختن پناهگاه در آن را عملی می‌کند. اول ازهمه جنس سنگ‌های این ناحیه است. بری لوئیس که در مرکز اطلاعات توریستی شهر کار می‌کند می‌گوید: «سنگ‌ها انقدر نرم هستند که با چاقوی جیبی یا حتی ناخن هم می‌توانید آن را خراش بدهید.»

در سال‌های ۱۹۶۰ و ۱۹۷۰ ساکنان کوپر پدی هم‌زمان با گسترش معدن‌های سنگ اپال که در آن از مواد منفجره، تبر و بیل استفاده می‌کردند، خانه‌های خود را هم در این محل گسترش دادند. بعضی از آن‌ها احتیاج زیادی به کندن نداشتند و بسیار از مردم محل از سوراخ‌های باقی‌مانده از معدن‌های مصرف‌شده به‌عنوان نقطه شروع ساخت خانه‌ها استفاده کردند. امروزه از دستگاه‌های خاص تونل سازی استفاده می‌شود. آقای رایت توضیح می‌دهد: «یک دستگاه خوب تونل کنی می‌تواند در هر ساعت حدود ۶ مترمکعب از سنگ‌ها را سوراخ کند. با این حساب در کمتر از یک ماه می‌توان یک پناهگاه ساخت.»

بااین‌وجود هنوز هم می‌توان از دست برای کندن زمین استفاده کرد. برای همین بعضی وقت‌ها وقتی شهروندان نیاز به فضای بیشتر در خانه‌شان دارند می‌توانند بدون ابزار خاص وارد عمل شوند. ازآنجاکه این ناحیه پر از منابع سنگ اپال است، تعجب‌آور نیست که وقتی در حال انجام این تغییرات خانگی هستند به منابع اپال برسند و در این راه پول هم دربیاورند. یکی از مردان شهر وقتی داشت دیوار حمام را می‌کند که دوشی جدید نصب کند، تکه جواهر بزرگی در دیوار پیدا کرد. یکی از هتل‌ها محلی در پروژه اضافه کردن فضای جدید، به سنگ اپالی رسید که یک‌میلیون و نیم دلار استرالیا (۷۷۴ هزار پوند یا ۹۸۵ هزار دلار) قیمت داشت.

علاوه بر این، ماسه‌سنگ حتی بدون ستون و تکیه‌گاه هم سرپا می‌ماند. به همین دلیل می‌توان اتاق‌هایی با سقف بلند و در هر شکل و اندازه که بخواهید در آن ساخت بی‌اینکه به مصالح دیگری نیاز داشته باشید. تونل سازی در کوپر پدی چنان راحت است که مردم این شهر در خانه‌های بسیار لوکس و بزرگی زندگی می‌کنند. در خانه‌هایی که استخرهای زیرزمینی، اتاق بازی، حمام‌های بزرگ و اتاق‌های نشیمن به‌روز و لوکس دارند. یکی از ساکنان محلی خانه زیرزمینی‌اش را به یک قصر تشبیه کرده بود که در آن ۵۰ هزار آجر برای نمای دیوارها و ورودی‌های قوسی به هر اتاق دارد.

آقای رایت می‌گوید: «ما اینجا پناهگاه‌های فوق‌العاده‌ای داریم.» او در ضمن می‌گوید مردم شهر به‌شدت تودار هستند وزندگی خصوصی‌شان را بروز نمیدهند. این خود یکی دیگر از امکانات زندگی در زیرزمین است. فقط وقتی از زندگی و خانه‌شان خبردار می‌شوید که شمارا به شام دعوت کنند.

از میان خانه‌های سنگی و صخره‌ای که انسان‌ها در آن‌ها سکونت داشته‌اند بسیاری از آن‌ها در مناطق خشک زمین هستند. از برج‌ها و دیوارهایی که در صخره‌های بلند مسا ورده در کلرادو ساخته‌شده‌اند و بیش از ۷۰۰ سال محل سکونت قوم پوبلو بود تا معبدها و عبادت گاه‌هایی که باظرافت تمام در ماسه‌سنگ‌های صورتی‌رنگ پترا در اردن ساخته‌شده‌اند همه در مناطق خشک هستند. امروزه یکی از آخرین دهکده‌های ساخته‌شده در سنگ و صخره، روستای کندوان در کوهپایه‌های کوه سهند در ایران است. دره‌ای که در آن خانه‌های غار مانند و نوک‌تیزی در دل کوه کنده‌شده‌اند و مانند تپه‌ای از خانه‌های مورچه در کوهستان است. این منطقه در طول تابستان ماهانه فقط تا ۱۱ میلی‌متر (۰.۴۳ اینچ) بارندگی دارد.

ساختن بنا در زیرزمین در مناطقی که رطوبت و بارندگی بیشتر دارند بسیار مشکل است. برای ضد آب‌کردن تونل‌های مترو شهر لندن که در قرن نوزدهم ساخته‌شده‌اند، در هرکدام از تونل‌ها ازلایه‌های متعدد آجر و مقدار فراوانی قیر استفاده‌شده بود. امروزه روش‌های مدرن‌تری برای ضد آب‌کردن این تونل‌ها به کار می‌رود. اما حتی باوجوداین پیشگیری‌ها همچنان گزارش‌هایی درباره کپک سیاه داده می‌شود. این مشکل در مورد زیرزمین‌ها، پناهگاه‌ها و پارکینگ‌های زیرزمین همه کشورهای پر بارندگی وجود دارد.

دو دلیل برای این مشکل وجود دارد. یکی از آن‌ها نبود جریان هوا است که باعث می‌شود رطوبت حاصل از آشپزی، حمام رفتن و تنفس بر روی دیوار غارِ جمع شود و دیگری آب زیرزمینی است. خصوصاً در خانه های زیرزمینی که نزدیک منبعی از آب سطحی ساخته‌شده باشد ،این مشکل بیشتر دیده می‌شود. اما در کوبر پدی که در ۵۰ متری (۱۶۴ فیتی) ماسه‌سنگ‌ها متخلخل ساخته‌شده است، حتی زیرزمین هم خشک است. آقای رایت می‌گوید: «اینجا خیلی خیلی خشک است.» سیستم تهویه هوا برای رساندن اکسیژن کافی و خارج کردن رطوبت ناشی از فعالیت‌های مختلف در زیرزمین به‌کاررفته‌اند. این سیستم البته بسیار ساده است و فقط از لوله‌های ساده‌ای ساخته شده که از سقف‌ها بیرون زده‌اند.

این خانه‌های زیرزمینی که در برابر موج‌های گرما مقاوم‌اند، ایرادهایی هم دارند. آقای لوییس این روزها در یک پارک کاروان و روی زمین زندگی می‌کند. خانه زیرزمینی او، درست زیر همان‌جایی که الآن کمپ کرده، فروریخت. او می‌گوید: «این اتفاق زیاد نمی‌افتد. خانه‌ام روی تکه بدی از زمین کنده‌شده بود.» و البته مواردی هم پیش‌آمده که همسایه‌ها بی‌خبر دیوار دیگری را کنده‌اند.

باوجوداین بدشانسی، لوییس دلش برای زندگی در پناهگاه زیرزمینی تنگ‌شده است. آقای رایت این راه زندگی را به هر کس که این روزها از دمای بالای هوا کلافه شده است توصیه می‌کند.

او می‌گوید: «وقتی با هوایی انقدر داغ طرف هستید، در این راه‌حل شک نکنید.» شاید به‌زودی اهرام شنی به سبک کوپر پدی در نقاط دیگر جهان هم سر از خاک بیرون بیاورند.

یادداشت

سرعت تحولات صنعت و معدن بالاست

دنیس داربی
دبیر انجمن صادرکنندگان و صنعتگران کانادا

اقتصاد کانادایی‌ها به بخش معدن وابستگی زیادی دارد؛ اما طرح‌های تازه دولت کانادا نشان می‌دهد که کانادا در پی بازتعریف خود در زنجیره جهانی تامین است. معدن مسیری است که به این منظور قرار است مورد استفاده قرار گیرد و در همین راستا، استراتژی توسعه بخش معدن توسط دولت تدوین شده است.

نهادهای صنفی و صادرکنندگان و صنعتگران به این استراتژی باور دارند؛ چرا که می‌دانند در دنیایی که پیوسته در حال تغییر است و رقبا سرمایه‌گذاری‌های هنگفتی برای تحول اقتصاد خود مبتنی بر معدن و صنایع معدنی انجام می‌دهند، مدیریت سرعت تحولات برای رسیدن به نقطه مطلوب موضوعی حیاتی است. برای نمونه وقتی توسعه خطوط تولید باتری‌های بردبلند و خودروهای الکتریکی به چهارسال زمان نیاز دارد، توسعه بهره‌برداری از منابع معدنی موردنیاز برای این دو صنعت دست‌کم یک‌دهه زمان می‌برد. مدیریت این شکاف زمانی موضوعی است که نباید از زیر نظر سیاستگذاران و استراتژیست‌های کانادا دور بماند.

بنابراین بدون توجه به زمانی که برای ایجاد زیرساخت‌های پشتیبانی (جاده، راه‌آهن یا برق) از توسعه زنجیره تامین خودرو و باتری موردنیاز است، برنامه‌ریزی و راه‌اندازی سایت‌های صنعتی می‌تواند با مشکلاتی جدی در زمینه تامین مواد اولیه و نیز خدمات زیرساختی روبه‌رو شود. بنابراین برداشتن گام‌هایی برای تسریع توسعه و تقویت عرضه، نیاز مهمی است که باید در کنار حمایت از توسعه زنجیره‌های تامین به شکل جدی به آن توجه شود.

طبیعتا صنعتگران و تشکل‌های وابسته به آنها از تلاش سیاستگذار برای تحول زنجیره ارزش در راستای تامین مواد معدنی حیاتی و توسعه صنعتی کشور پشتیبانی می‌کنند؛ اما از نظر عملی، بخش تولید کانادا برای تامین تقاضای خودروهای الکتریکی آمریکای شمالی در کوتاه‌مدت مشکلاتی خواهد داشت که باید در مرکز سیاست‌ها قرار گیرد. ایجاد ظرفیت پردازش و بازیافت مواد معدنی حیاتی باید با نرخ رشدی سریع‌تر از رشد استخراج داخلی توسعه یابد. این مهم فعلا در دسترس نیست و دلیلی روشن دارد. شرکت‌هایی که در این فضا فعالیت می‌کنند، در حال حاضر از چند جهت، از جمله افزایش هزینه‌های مواد خام، تنگناهای زنجیره تامین و کمبود نیروی کار ماهر با فشارهای بسیاری مواجه هستند. آنها همچنین با عدم‌اطمینان در توانایی تامین مواد از منابع داخلی مواجه هستند.

غلبه بخش‌های تولیدی و معدنی کانادا بر این چالش‌ها نیازمند اقدامات جسورانه و فوری از سوی دولت فدرال به‌منظور کاهش موانع نظارتی، تسریع در بررسی مجوزها و گشایش در نظارت‌های محیط‌زیستی است. باز نگه‌داشتن درهای تجارت بین‌المللی به جای قطع همکاری، طراحی و عملیاتی کردن زنجیره‌های ارزش حیاتی، کاهش هزینه‌های انجام کسب‌وکار و افزایش سرمایه‌گذاری در کانادا مهم‌ترین توصیه‌هایی هستند که برای اطمینان از اجرای موفقیت‌آمیز استراتژی مواد معدنی حیاتی کانادا باید مورد توجه قرار گیرند. همان‌طور که در بودجه ۲۰۲۲ اشاره شده بود، کانادا برای ایجاد اقتصاد سبز با خالص صفر کربن به افزایش چشمگیر سرمایه‌گذاری در ۳۰سال آینده نیاز دارد. دولت یا صنعت هم به‌تنهایی نمی‌توانند به این هدف دست یابند. همکاری برای بهبود سطح رقابت‌پذیری اقتصاد کانادا در جهان یک موضوع حیاتی است. اقدامی جسورانه برای رشد پیوسته تولید داخلی که تضمین جدی برای رفاه و سعادت شهروندان کانادا در دهه‌های آینده خواهد بود.

برمدار جهان

کاهش تولید سرب چین در سال ۲۰۲۳

کشور چین از بزرگ‌ترین تولیدکنندگان و همچنین مصرف‌کنندگان سرب به ویژه در بخش خودروسازی جهان است. تولیدکنندگان بزرگ چین دو گروه معدنی به نام «Zijin» و «Silver corp metals» هستند. کشورهای استرالیا، ایالات متحده و پرو نیز از بزرگ‌ترین تولیدکنندگان سرب در جهان به شمار می‌روند. تولید سرب چین در سال ۲۰۲۳ تا ماه آگوست، روند کاهشی را تجربه کرده است که از دلایل آن می‌توان به عملیات تعمیرات و نگهداری و کمبود مواد خام اشاره کرد. تنها در ماه مارس، افزایش حدود ۱۷ درصدی نسبت به مدت مشابه در سال ۲۰۲۲ ثبت شد که از دلایل آن، افزایش ظرفیت جدید در «Henan» و از سرگیری تولید شرکت‌های متوسط و بزرگ در «Yunnan، Henan و Hunan» است.

تولید معدنی سرب در چین در سال ۲۰۲۲، با افزایش نسبی به دو میلیون تن رسید. این کشور حدود ۴۳ درصد از تولید جهانی سرب را به خود اختصاص داده است. سایر بزرگ‌ترین تولیدکنندگان سرب استرالیا، ایالات متحده و پرو هستند. شایان ذکر است که چهار تولیدکننده نام برده شده، حدود دو سوم تولید جهانی سرب را به خود اختصاص داده‌اند.

تولیدکنندگان پیشرو سرب در چین؛ گروه معدنی «Zijin» و «Silver corp metals» هستند. عمدتا سرب برای ساخت باتری‌های اسید سرب و برای تامین انرژی وسایل نقلیه استفاده می‌شود اما این باتری‌ها در ذخیره‌سازی انرژی در مقیاس کوچک یا حتی سیستم‌های برق در مقیاس بزرگ نیز استفاده می‌شود. تقاضای زیاد سرب توسط بخش خودروسازی چین، از کاهش قابل‌توجه در تقاضا و قیمت جهانی سرب جلوگیری می‌کند؛ اگرچه در درازمدت محدودیت‌های زیست‌محیطی، رشد تولید معادن و ذوب سرب را متوقف خواهد کرد.

کاهش تولید فصلی سرب

روند تولید سرب چین تا آخر ماه آگوست در سال ۲۰۲۳ و میزان تغییر آن نسبت به سال ۲۰۲۲ در نمودار یک قابل مشاهده است. مطابق با نمودار یک و با بررسی داده‌های تولید سرب چین از ماه ژانویه تا ماه آگوست در سال‌های ۲۰۲۲ و ۲۰۲۳، می‌توان دریافت که روند تولید سرب در چین تا دومین ماه فصل سوم سال کاهشی بوده است. افزایش تولید ۱۸ درصدی در فصل اول سال ۲۰۲۳ نسبت به سال ۲۰۲۲ اتفاق افتاده و فصل دوم و دو ماه ابتدایی فصل سوم سال ۲۰۲۲، تغییر چندانی در مقایسه با فصل اول نداشته است.

آلمان نیروگاه‌های با سوخت زغال سنگ را دوباره فعال می کند

دنیای معدن- دولت آلمان اعلام کرد: نیروگاه‌های تولید برق با سوخت زغال سنگ دوباره فعال می‌شوند.

به گزارش دنیای معدن؛ از برلین، دولت فدرال آلمان که نیروگاه‌های تولید برق با سوخت زغال سنگ را در زمستان گذشته برای جبران کمبود برق فعال کرده بود و در تابستان به حالت آماده باش درآورده بود، از سرگیری فعالیت شان را برای زمستان امسال تمدید کرد. نیروگاه‌های با سوخت زغال سنگ که در طرح بلند مدت آلمان قرار است تا سال ۲۰۳۰ به طور کامل از چرخه فعالیت حذف شوند با وجود آلودگی‌های زیست محیطی، از زمان جنگ روسیه و اوکراین وتنگنای تامین گاز، ۱.۹ گیگا وات برق آلمان را تولید کردند. به گفته وزارت اقتصاد، این نیروگاه‌ها در حال حاضر برای بازیابی در آینده نیز به صورت آماده نگه داشته می‌شوند. نیروگاه‌های زغال سنگ به طور قابل توجهی دی اکسید کربن بیشتری نسبت به نیروگاه‌های گازی منتشر می‌کنند و دولت آلمان در نظر دارد تا تابستان ۲۰۲۴، پیشنهادهایی را در مورد چگونگی کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای ارائه کند.

روبرت هابک، وزیر اقتصاد آلمان بازگشت نیروگاه‌های زغال‌سنگ را به عنوان آسیب زننده به آب و هوا به‌عنوان خبری توصیف کرد و گفت: به دلیل پیامدهای جنگ این امر اجتناب ناپذیر بود.

قیمت لیتیوم در چین نصف شد

با کاهش تقاضای خودروهای الکتریکی، قیمت لیتیوم در چین ۵۰ درصد کاهش یافت و به ۲۲ هزار و ۸۱۴ دلار در هر تن رسید که نیمی از قیمت بالاترین سطح قیمتی اوایل ماه ژوئن بود.

کمتر از یک سال پیش، این فلز به رکورد ۵۹۸ هزار یوان در هر تن در چین رسید. احساسات ضعیف مصرف کننده تقاضا برای لیتیوم، یکی از اجزای کلیدی باتری‌های خودروهای الکتریکی را متوقف کرده است.

چین همچنان بزرگترین بازار خودروهای برقی جهان است و تقاضا برای لیتیوم معمولا در سه ماهه چهارم سال افزایش می‌یابد چرا که تولید و نصب سلول‌های باتری قوی، تولیدکنندگان را وادار می‌کند تا ذخایر لیتیوم خود را در مرحله آماده سازی دوباره پر کنند.

به گفته سوزان جوئو تحلیل‌گر ریستاد انرژی، ذخیره سازی قابل توجهی در آماده سازی برای سه ماهه چهارم هنوز محقق نشده و سازندگان باتری هنوز به اندازه کافی موجودی دارند تا بتوانند آن را به پایان برسانند.

جردن رابرتز، تحلیل‌گر لیتیوم در آژانس گزارش قیمتی فست مارکتس گفت: ضعف مداوم در چین وجود دارد و بازار منتظر تاثیر کاهش یارانه خودروهای برقی است، از همین رو نگران کاهش اعتماد خانوارهاست که به بحران املاک کشور گره خورده است.

روزگار معدن
یکشنبه
۱۶ مهر ۱۴۰۲ • ۲۲ ربیع‌الاول ۱۴۴۵ • ۸ اکتبر ۲۰۲۳
سال ششم • شماره ۱۱۶۴

یادداشت

نگاهی به مدل نوین مهندسی بهره‌برداری

سید محمدحسین موسوی‌زاده
فعال صنعت فولاد

با توجه به نتایج مثبت به دست آمده در پروژه‌های فعلی و آینده‌نگری در بهره‌برداری تخصصی کارخانجات فولادی، می‌توان اذعان داشت که امروز شرکت مهندسین مشاور پیشگامان فولاد جنوب (SSPE) برای اولین بار، مهندسی بهره‌برداری را به عنوان یک مدل عمومی برای پوشش سراسری صنعت فولاد کشور و سایر کشورها، توسعه داده و تجربه کرده است.

با توجه به مزیت‌های رقابتی ایران در تولید فولاد، در سال‌های اخیر طرح‌ها و برنامه‌های متعددی برای توسعه ظرفیت تولید در کل زنجیره ارزش تعریف شده است. بهره‌برداری از طرح‌های در دست اقدام به سرمایه‌گذاری فراوانی نیاز دارد و به منظور جلوگیری از هدررفت سرمایه و پیشبرد دقیق طرح‌ها و برنامه‌ها، باید از مدل‌های راهبری و تخصصی استفاده کرد.

طبق آمارهای منتشر شده انجمن جهانی فولاد در انتهای ماه ژوئن ۲۰۲۳، ایران هشتمین تولیدکننده بزرگ فولاد جهان است. با توجه به جایگاه فعلی، ایران در تلاش است که مجموع ظرفیت فعلی و طرح‌های در دست اجرا را طبق سند چشم‌انداز ۱۴۰۴، به ۵۵ میلیون تن و در سال ۱۴۱۰، به بیش از ۶۵ میلیون تن برساند. بر اساس آخرین گزارش طرح جامع فولاد کشور که در تیر ماه سال ۱۴۰۲ منتشر شده است، وضعیت ظرفیت فعلی و طرح‌های در دست اجرای زنجیره فولاد، نشان‌دهنده صرفه و ضرورت سرمایه‌گذاری در توسعه کارخانه‌ها است؛ ضمن اینکه حفظ موازنه در زنجیره فولاد به ثبات و تضمین سودآوری آن در پایین‌دست و بالادست کمک خواهد کرد.

وجود معادن بزرگ سنگ‌آهن، منابع انرژی نسبتا ارزان‌قیمت، نیروی انسانی جوان، متخصص و فراوان، بازارهای مصرف داخلی و بنادر متعدد برای صادرات، مهم‌ترین مزایای نسبی ایران برای سرمایه‌گذاری و توسعه زنجیره فولاد است. در همین راستا، طرح‌های سرمایه‌گذاری متعدد و توزیع‌شده‌ای در کشور در دست اجرا و بعضا در شرف بهره‌برداری قرار دارد.

این میان می‌توان به طرح‌های هفت‌گانه فولادی کشور شامل واحدهای فولادسازی سپیددشت، شادگان، میانه، نی‌ریز، سبزوار، قائنات و بافت اشاره کرد. علاوه بر طرح‌های مذکور، پروژه‌های بزرگ دیگری نیز در استان‌های کردستان، سیستان‌وبلوچستان، هرمزگان، خوزستان و... با سرمایه‌گذاری دولتی و بخش خصوصی در حال احداث هستند. صنعت فولاد علاوه بر مزایا، سودآوری و کاربرد این فلز که علاوه بر تامین بازار داخلی، ارزش صادراتی قابل توجهی نیز ایجاد می‌کند، طبق تجربه سال‌های اخیر، تولید و صادرات آن از لحاظ شرایط سیاسی و ژئوپلیتیک کنونی ایران و محدودیت‌های احتمالی صادرات نفت، می‌تواند جایگزینی راهبردی و ارزآور باشد.

سرمایه‌گذاری و احداث کارخانجات زنجیره فولاد در کشور، بر اساس سیاست‌های اقتصادی و اجتماعی، تا حدودی با پراکندگی نسبی در پهنه کشور صورت گرفته است و دنبال می‌شود. بر همین اساس و با توجه به توان مشخص تامین مواد اولیه و انرژی مورد نیاز، ظرفیت این واحدها نیز محدود و در مقابل تعداد آن‌ها قابل توجه خواهد بود. از سرمایه‌گذاری تا احداث هر یک از این کارخانجات، مقطعی مهم از چرخه حیات آن محسوب می‌شود اما در بلندمدت، تهیه، بنانهادن و اجرای دقیق و بی‌نقص روال‌ها و فرایندهای مهندسی و اجرایی کارخانه، حیاتی‌ترین دغدغه سرمایه‌گذاران است. استفاده از یک تیم متخصص و مجرب، تضمین‌کننده راه‌اندازی علمی کارخانه، عبور موفقیت‌آمیز از منحنی یادگیری (Learning Curve)، دستیابی به تولید پایدار و انتقال موفق تخصص و تجربه و بلوغ فرهنگ سازمانی سرمایه‌گذار می‌شود. تشخیص، انتخاب و اجرای یک مدل راهبری برای اداره کردن پلنت، یکی از بارزترین چالش‌های این گونه کارخانجات است. این مدل راهبری، شامل تمام ابعاد و جوانب کارخانه از نیروی انسانی، بازرگانی، بهره‌برداری، مهندسی و... می‌شود. از طرفی اساسا یکی از علل کمبود منابع بانکی در صنعت، استفاده غیربهینه و غیرتخصصی از فناوری است. این نوع بهره‌برداری، در یک چرخه معیوب، باعث هدررفت منابع مالی، انسانی و زمان می‌شود. استفاده نادرست از فناوری، نیاز به تسهیلات بانکی، میزان بهره بانکی و مدت خواب سرمایه را افزایش خواهد داد و موجب افزایش غیرمنطقی بهای تمام شده تولید یا تحویل محصول و عدم اقبال مشتریان خواهد شد. به هر حال، هر کارخانه‌ای بعد از احداث، فعالیت‌هایی را انجام می‌دهد تا به تولید اسمی و کسب سود دست یابد. عدم اتخاذ راهبرد و برنامه جامع در به‌کارگیری فرایندها، تجهیزات، پیمانکاران و نیروی انسانی موجب پراکندگی و بی‌نظمی امور، دوباره‌کاری یا عدم رسیدگی به برخی فعالیت‌ها، افزایش ریسک‌های اجرایی پلنت، عدم مسئولیت‌پذیری پیمانکاران، استهلاک مضاعف تجهیزات، عدم تحقق کامل برنامه‌های تولید، نت، مالی و نیروی انسانی می‌شود. شاید در نگاه عمومی، بیشترین تجربه و سابقه شرکت مهندسین مشاور پیشگامان فولاد جنوب پشتیبانی عملیاتی و امور مهندسی باشد اما واقعیت این است که با توجه به نیاز بازار به یک الگوی موفق برای بهره‌برداری از طرح‌های فولادی در شرف راه‌اندازی، این شرکت خوشنام با ترکیبی بدیع از متخصصان جوان و نوآور و خبرگان با تجربه در صنعت فولاد و به عنوان بازوی مهندسی گروه فولاد خوزستان، مجموعه دانش و تجربیات طولانی «فخوز» در زمینه تمام فرایندهای تخصصی بهره‌برداری از کارخانجات زنجیره فولاد، انجام بررسی‌های عملکردی (Performance Test)، رفع عیوب اولیه و حصول اطمینان از راندمان کاری تجهیزات نصب شده و رساندن کارخانه به نرخ تولید پایدار پیش‌بینی شده را در قالب یک بسته یکپارچه، جمع‌آوری کرده و به نام مهندسی بهره‌برداری توسعه داده است. پیشگامان، این مدل را در سه بخش کلی پشتیبانی ستادی، بهره‌برداری و پشتیبانی عملیاتی دسته‌بندی کرده است. گام‌های مهندسی بهره‌برداری، خواه ناخواه در راه‌اندازی هر کارخانه‌ای برداشته می‌شود. هنر پیشگامان، توانایی ارائه خدمات این بسته به صورت یک‌جا، تخصصی و مبتنی بر تجربیات است؛ به گونه‌ای که اولا سرمایه‌گذار صرفا به مدیریت سرمایه می‌پردازد و نیازی به مدیریت امور اجرایی کارخانه ندارد؛ ثانیا یکپارچگی و هم‌بستگی عملیات تست و رفع عیب و راه‌اندازی تجهیزات حاصل می‌شود و ثالثا در بسیاری از هزینه‌ها صرفه‌جویی خواهد شد. مهندسی بهره‌برداری در صنعت نفت و گاز نیز یک تخصص و گرایش اصلی از رشته مهندسی نفت محسوب می‌شود و به بررسی تولید از مخازن نفت و گاز و مشکلات مرتبط با آن می‌پردازد. شاید این اولین بار در دنیا باشد که این مفهوم در صنعت فولاد نهادینه می‌شود. قطعا گستردگی و عمق مهندسی بهره‌برداری در زنجیره فولاد به اندازه‌ای است که ورود شرکت مهندسین مشاور پیشگامان فولاد جنوب به تدوین این رشته تخصصی در دانشگاه‌ها در راستای مسئولیت‌های اجتماعی و رسالت خود و برای بسط این دانش ارزشمند و جانشین‌پروری دور از ذهن نخواهد بود.

حکمرانی مطلوب در صنعت فولاد برای افزایش تاب‌آوری

مدیرعامل هلدینگ توسعه صنایع و معادن غدیر ضمن برشماری چالش‌های صنعت فولاد کشور به صراحت اعلام کرد که تاب‌آوری صنعت فولاد ایران به مرز هشدار رسیده و مسئولیت رفع این چالش‌ها بر عهده سیاستگذار و حکمران است. به گفته او در صورتی که چالش‌های موجود حل نشود، صنعت فولاد ایران قدرت رقابت خود را در بازار جهانی از دست می‌دهد.

سید ابوتراب فاضل، مدیرعامل هلدینگ توسعه صنایع و معادن غدیر در خصوص وضعیت تاب‌آوری صنعت فولاد کشور گفت: تاب‌آوری در صنایع یکی از گزاره‌های مهم در ماندگاری و توسعه یک صنعت است. تاب‌آوری به معنای ارتقای سطح مقاومت یک صنعت در برابر انواع شوک‌های سیاسی، اقتصادی و... است، اینها در واقع مسائلی هستند که به طور اصولی نباید ایجاد شوند، اما ایجاد می‌شوند و راهکاری رویارویی با آنها تاب‌آوری و ارتقای توانمندی و توان تولید است.

تگرانی از وضعیت تاب‌آوری صنعت فولاد

مدیرعامل هلدینگ توسعه صنایع و معادن غدیر تصریح کرد: امروز باید در مورد تاب‌آوری صنعت فولاد ایران با نگرانی صحبت کرد. امروز نمی‌توان گفت تاب‌آوری صنعت فولاد کم شده بلکه باید در مورد میزان تاب‌آوری آن به سیاستگذاران هشدار داد. وی ادامه داد: صنعت فولاد ایران توان مقابله خود را در برابر چالش‌های داخلی و خارجی که بر آن تحمیل می‌شود، از دست داده است. ایران در سطح فولادسازان جهان یک کشور صاحب‌صنعت به شمار می‌آید. ۲۵ میلیارد دلار در این صنعت سرمایه‌گذاری شده و حجم تولید سالانه آن از ۳۲ میلیون تن و ظرفیت تولید سالانه آن از ۴۵ میلیون تن فراتر رفته است. علاوه بر اینها زنجیره کامل تولید فولاد در ایران برقرار شده است، اما متاسفانه با وجود این دستاوردها، تاب‌آوری صنعت فولاد به دلیل آسیب‌های وارد بر آن به مرز هشدار رسیده است.

چالش‌های متعدد پیش روی صنعت فولاد

مدیرعامل هلدینگ توسعه صنایع و معادن غدیر در تشریح چالش‌هایی که صنعت فولاد کشور متحمل شده است، گفت: چالش انرژی از جمله مواردی است که تاب‌آوری صنعت فولاد را دچار اشکال کرده است. صنعت فولاد به تولید آهن اسفنجی به دلیل برخورداری از انرژی گاز روی آورده و تولید آن در کشور توسعه یافته است، حالا اگر امتیاز گاز ارزان از زنجیره فولاد ایران گرفته شود، چه چیزی از تولید آهن اسفنجی در کشور باقی می‌ماند؟ وی افزود: چالش فولادسازان تنها انرژی نیست؛ صنعت فولاد در ایران از چالش‌های زیرساختی و نهادی مختلف همانند حمل و نقل، توان تأمین، محدودیت‌های محیط زیستی و موانع تجاری و صادراتی رنج می‌برد.

تولید گرید جدید ورق فولادی در مجتمع فولاد سبا

امیر ساجدی

عکس: روزگار معدن

پرسنل مجتمع فولاد سبای فولاد مبارکه با تولید گرید جدید CK۴۵ راهبرد تولید فولادهای خاص و با ارزش‌افزوده بیشتر را عملیاتی و با این اقدام، کشور را از واردات یکی دیگر از انواع محصولات فولادی تخت بی‌نیاز کردند.

محمدیاسر طیب‌نیا، مدیرعامل فولاد مبارکه، که در پی تولید این محصول با مدیران و کارکنان خطوط تولید مجتمع فولاد سبا دیدار کرد و در این باره گفت: در ابتدای سخن کسب این موفقیت را به همه مدیران و کارکنان این مجموعه و همچنین به ذی‌نفعان گروه فولاد مبارکه تبریک می‌گویم.

وی تصریح کرد: در یکی‌دو سال اخیر یکی از راهبردهای اصلی فولاد مبارکه تولید محصولات جدید با ارزش‌افزوده اقتصادی بیشتر بوده است. خوشبختانه سال گذشته از ۱۴ محصول جدید که در گروه فولاد مبارکه تولید و به بازار عرضه شد، سهم فولاد سبا ۸ محصول بوده است. این دستاورد نشان از تخصص و توانمندی همکاران دانشمند ما در مجتمع فولاد سبا دارد. وی تولید انبوه فولادهای زنگ نزن را از مهم‌ترین برنامه‌های فولاد سبا در شش‌ماهه دوم سال اعلام کرد. در همین زمینه مدیران، رؤسا، کارشناسان و کارکنان مجتمع فولاد سبا در مصاحبه‌ای چنین گفتند:

محمود محمدی فشارکی، مدیر مجتمع فولاد سبا اظهار داشت: کارکنان مجتمع فولاد سبا در آستانه میلاد حضرت محمد مصطفی (ص) و هفته دفاع مقدس موفق شدند در جهت توسعه سبد محصولات، سومین محصول جدید را در سال جاری تولید کنند. محصول جدید کلاف گرم تولیدی CK۴۵ که کاربردهای زیادی در صنعت کشاورزی و ادوات صنعتی دارد، به همت همکاران پس از ماه‌ها تلاش و تکیه‌بر نیروهای دانشی و مهارتی در مجتمع فولاد سبا به بار نشست.

آرش حاجی‌پور، رئیس برنامه‌ریزی و متالورژی مجتمع فولاد سبا گفت: با توجه به دانش و مهارت مجتمع فولاد سبا و همچنین احاطه آن‌ها بر تکنولوژی خطوط CSP به‌عنوان یکی از جدیدترین تکنولوژی‌های فولادسازی روز دنیا، استراتژی سال ۱۴۰۱ مجتمع فولاد سبا در حوزه توسعه سبد محصولات، تولید گریدهایی بود که در کشور تولید نشده بود و یا تولید آن‌ها با چالش‌های جدی همراه بود. در سال ۱۴۰۲ هدف‌گذاری فولاد سبا در حوزه توسعه سبد محصولات، تولید بالاتر از ۸۰ درصد گریدهای در حال تولید در برترین کارخانه‌های مشابه خارجی شامل گریدهای عملیات حرارت‌پذیر، فولادهای فنر، فولادهای مقاوم به سایش، فولادهای زنگ‌نزن مارتنزیتی و ... است که تاکنون ۳ گرید از این گریدها تولید شده و تا پایان سال نیز ۹ گرید دیگر تولید خواهد شد.

وی افزود: ابعاد تولید گرید CK۴۵ در ضخامت‌های کمتر از ۲.۵ میلی‌متر در عرض ۱۵۰۰ اولین بار است که به‌صورت گرم در کشور تولید می‌شود. گفتنی است گریدهای تولیدشده همگی جزو گریدهای پرکاربرد فولادهای کربن بالاست.

حامد صفاری، کارشناس متالورژی و روش‌های تولید مجتمع فولاد سبا خاطرنشان کرد: استحکام بالا و سخت‌کاری صنعتی محصول جدید موجب شده تا از این فولادها در ساخت چرخ زنجیرها و چرخ‌دنده‌ها به‌صورت وسیعی استفاده شود. در واحد متالورژی و روش‌های تولید سبا این فولاد مطابق با استاندارد DIN۱۷۲۰۰ طراحی و پس از تولید، خواص مکانیکی آن مورد ارزیابی قرار گرفت که خوشبختانه مطابق با استانداردهای جهانی بود.

احمد ترازوی زر، کارشناس برنامه‌ریزی تولید مجتمع فولاد سبا تشریح کرد: پس از انجام هماهنگی لازم در خصوص جذب و انتقال سفارش از فولاد مبارکه به فولاد سبا تولید این گرید برای تاریخ ۱۴۰۲/۰۷/۰۵ برنامه‌ریزی شد و با همکاری کارکنان تولید ضخامت‌های ۶، ۵ و ۴ که موردنیاز مشتری بود تولید گردید. همچنین توانمندی تجهیزات نورد جهت تولید ضخامت‌های پایین‌تر بررسی و با نظر موافق رئیس نورد و کارشناسان دفتر فنی نورد، تولید ضخامت‌های ۳ و ۲.۵ و ۲ و ۱.۸ نیز انجام گرفت.

روح‌الله جمالی، کارشناس فولادسازی مجتمع فولاد سبا گفت: سبد متنوع محصولات تولیدی در یک سازمان ضمن اینکه کشور را از خرید این قبیل گریدها بی‌نیاز می‌کند، باعث پویایی سازمان می‌شود. گرید CK۴۵ دارای کربن بیشتری نسبت به سایر گریدهای روتین سباست و می‌تواند در صورت تولید انبوه در زمینه مصرف انرژی برق، نسوز و آلومینیوم و همچنین در زمان تخلیه و زمان tap to tap صرفه‌جویی به بار آورد.

ابراهیم شکرانه، فورمن فولادسازی مجتمع فولاد سبا تاکید کرد: تولید گرید CK۴۵ مستلزم نظارت لحظه‌به‌لحظه شرایط کوره است. در حین عملیات کوره قوس، درصد کربن و فسفر مذاب به‌وسیله نمونه‌گیری مکرر کنترل شد و در حین تخلیه نیز مواد موردنیاز به ذوب اضافه گردید تا ذوب ورودی به کوره پاتیلی شرایط مناسبی داشته باشد. سعی کردیم همه ذوب‌های موردنظر ازلحاظ آنالیز کاملاً مناسب و مورد تأیید باشد.

داود میرزایی، مسئول ذوب فولادسازی مجتمع فولاد سبا اظهار داشت: تولید انبوه گرید مذکور به خاطر امکان استفاده از کربن زیاد و تمام ظرفیت اکسیژن در طول فرایند و کاهش مصرف اکسیژن‌زدا در تخلیه می‌تواند کاهش هزینه چشمگیری در انرژی و آلومینیوم مصرفی و نسوز به دنبال داشته باشد.

مجید فتحی، فورمن حمل مواد مجتمع فولاد سبا گفت: به‌منظور تولید گرید CK۴۵ تمامی مواد و فروآلیاژهای لازم از قبیل وایر کربن و همچنین آماده‌سازی و کالیبراسیون تجهیزات انتقال مواد انجام شد و به ارسال مواد با کیفیت موردنیاز و دقت بالا از نظر تناژ با توجه به حساسیت گرید فوق منجر شد.

جعفر عباسی، فورمن تولید و تعمیرات اضطراری ریخته‌گری مجتمع فولاد سبا بیان داشت: برای تولید گرید جدید CK۴۵ میزان کربن موجود در فولاد تا حدود ۰.۴ درصد افزایش یافته بود که باعث تغییر گروه فولاد از کربن متوسط به گروه کربن بالا می‌شد. در تولید این گرید پارامترهای طراحی‌شده برای ماشین ریخته‌گری بررسی و تحت نظارت قرار گرفت تا با کمترین آسیب تولید گرید جدید عملیاتی شود.

مهدی غلامی، تکنسین تولید ریخته‌گری مجتمع فولاد سبا گفت: با عنایت به اینکه تولید گرید CK۴۵ از گروه فولادهای کربن بالا برای اولین بار در سبا انجام می‌شد و پارامترهای مناسب تولید این گرید در دسترس نبود، با همکاری گروه فنی تولید پارامترهای اولیه از قبیل پارامترهای خنک‌کاری، سرعت و کاهش ضخامت و... استخراج گردید و در حین تولید این گرید، ضمن کنترل کلیه این پارامترها، تنظیمات موردنیاز نیز صورت گرفت.

یداله ملکی، تکنسین تولید مجتمع فولاد سبا خبر داد: برای تولید این محصول جدید نیاز به مطالعه و طراحی کلیه پارامترهای تولید و جایگزینی آن‌ها در سیستم LEVEL ۲ بودیم. همچنین با توجه به عدم تست و استفاده از پودر قالب درگرید جدید، تولید برای اولین بار با ریسک همراه بوده که با مشارکت شرکت‌های داخلی تولید پودر قالب ریخته‌گری و تنظیم پارامترهای تولیدی موفق به تولید گرید CK۴۵ در فولاد سبا شدیم. این محصول در صنایع پتروشیمی، نفت، ساختمان‌سازی و خودرو کاربرد دارد.

محمد غدیریان، اپراتور اتاق کنترل ریخته‌گری مجتمع فولاد سبا اذعان کرد: برای تولید گرید CK۴۵ مواد مصرفی از قبیل پودر قالب تهیه شد و در حین تولید کلیه پارامترهای ماشین ریخته‌گری ازجمله میزان انتقال حرارت قالب و تغییرات گراف حرارتی آن، نیروی سگمنت‌ها و کشاننده‌ها، سرعت ریخته‌گری و میزان خنک‌کاری تختال و... تحت کنترل قرار گرفت.

محسن حسن‌زاده، مهندس فرایند مجتمع فولاد سبا گفت: در نورد آزمایشی گرید CK۴۵ با تختال نازک عرض ۱۵۰۰ در قفسه‌های پایانی ناحیه فولادسازی و نورد پیوسته تنظیمات اولیه نورد برای تولید ورق ضخامت ۶، ۵، ۴، ۳ و ۲.۵ در روزهای قبل در سیستم پروسس انجام گرفت و با نظر همکاران ناحیه بررسی مجدد شد. نورد چهار ذوب از این گرید معادل ۲۲ تختال ۵ مهرماه صورت گرفت و پس از تکمیل سفارش‌های مشتری در انتهای سکوئنس خط ۲ ریخته‌گری، دو تختال که زمان ماند کوره بیشتری داشتند پس از انجام و بررسی تنظیمات، با ضخامت ۲ و ۱.۸ تولید شد.

اصغر شکرالهی، تکنسین تولید نورد مجتمع فولاد سبا بیان کرد: پس از بررسی لازم، یکی از مسائل مربوط به تولید این گرید رسیدن به استحکام بالا در دمای ۷۲۰ درجه سانتی‌گراد کلاف بود که به دلیل بالا بودن این دما احتمال بیضی شدن کلاف وجود داشت. از موارد دیگر جریان کشیدن موتور قفسه‌های نورد بود که همه موارد کنترل شد.

امیررضا ماهانی، تکنسین شیفت نورد مجتمع فولاد سبا گفت: با توجه به افزایش کربن در این گرید، احتمال ترک زیاد عرضی در ریخته‌گری و سرریز شدن مذاب و همچنین سایش غلتک بیشتر می‌شود. برای رسیدن به خواص نهایی این گرید نیاز به عملیات حرارتی بالایی است. هنگام تولید گرید جدید کلیه قسمت‌های مختلف، مستقیم و غیرمستقیم درگیر تولید محصول می‌شوند که این امر از وحدت و همدلی همکاران حکایت دارد.

مرتضی تاجی، اپراتور قفسه نورد مجتمع فولاد سبا خاطرنشان کرد: با توجه به سختی بالای گرید CK۴۵ این موارد باید در نظر گرفته می‌شد: کشیدن توان بالا از قفسه‌ها، خنک‌کاری طبق دستورالعمل‌های تولید جهت کنترل دمای ورودی دانکویلر و دمای خروجی نورد جهت رسیدن به خواص مکانیکی محصول، کنترل پارامترهای کیفی حین نورد ازجمله موج، ضخامت، عرض، پوسته اکسیدی و تلسکوپی شدن. حمید حاتمی، فورمن نسوز مجتمع فولاد سبا اذعان کرد: در راستای تولید محصولات ویژه در کنار کارکنان تولید هماهنگی ارسال پاتیل مذاب با نسوز، دمش و دمای مناسب و همچنین ارسال تاندیش با دقت مضاعف در نصب اشکال ویژه و نسوز متناسب جهت تولید فولاد گرید CK۴۵ صورت گرفت.

محمود محمدی فشارکی مدیر مجتمع فولاد سبا کسب این موفقیت را به مدیریت ارشد فولاد مبارکه و تمامی همکاران و پیمانکاران که با حمایت‌ها و تلاش خود شرایط تولید این محصول را تسهیل کردند، تبریک گفت و اظهار داشت: در مجتمع فولاد سبا تولید کمّی، کیفی و اقتصادی محصولات با رعایت موارد زیست‌محیطی هدف‌گذاری شده است.

دفاع مدیرعامل فولاد مبارکه از سازوکار عرضه در بورس کالا

مدیرعامل فولاد مبارکه گفت: چنانچه فولاد از بورس کالا خارج شود، نه قیمت‌ها کنترل می‌شود و نه شاهد مدیریت بازار خواهیم بود، چراکه ابزار شفاف دولت برای مدیریت بهینه بازار را کنار گذاشته‌ایم؛ از طرفی جایگزین بورس دقیقاً با کدام روش می‌خواهد عرضه و قیمت‌ها را کنترل کند و نظارت بر بازار غیررسمی چگونه ممکن است؟

یاسر طیب‌نیا مدیرعامل فولاد مبارکه با اشاره به بحث‌هایی که به تازگی برای خروج فولاد و سیمان از بورس کالا مطرح شده، گفت: در صورت بروز چنین ایده‌ای، کنترل قیمت‌ها از دست خارج شده، عرضه فولاد دچار اختلال می‌شود، کاهش قیمت مسکن از این مسیر محقق نشده و تنها دلالان نفع اصلی را می‌برند.

مدیرعامل شرکت فولاد مبارکه با بیان اینکه موضوع فوق از سه منظر قابل بررسی است، اظهار داشت: سهم قیمتی فولاد در مسکن چه مقدار است؟ با افت قیمت فولاد چه مقدار نرخ مسکن کاهش می‌یابد و در نهایت اینکه آیا خروج فولاد از بورس کالا منجر به افت بهای فولاد و مسکن می‌شود یا خیر؟ طیب‌نیا تصریح کرد: فولاد تنها ۵ تا ۷ درصد در قیمت مسکن تأثیرگذار است و در بین محصولات فولادی، عمدتاً میلگرد و تیرآهن در ساختمان استفاده می‌شوند و ورق فولادی سهم چندانی ندارد حالا چنانچه تحت فشارها، فولاد از بورس کالا خارج شود انواع ورق‌های فولادی را هم در برمی‌گیرد.

وی ادامه داد: اگر کاهش ۲۰ درصدی قیمت فولاد هدف‌گذاری شود در قیمت نهایی هر مترمربع مسکن تأثیر چندانی ندارد چراکه رقمی در حدود ۲۵۰ هزار تا ۳۰۰ هزار تومان را در برمی‌گیرد. در صورتی که می‌دانیم عوامل مؤثر بر قیمت مسکن، نرخ زمین و انواع مجوزها هستند.

طیب‌نیا تاکید کرد: فرض را بر خروج فولاد از بورس کالا بگذاریم آیا قیمت مسکن کاهش خواهد یافت؟ در شرایط فعلی دولت و به‌ویژه وزارت صمت نظارت دقیق بر مواردی همچون شرکت عرضه‌کننده، تناژ عرضه، قیمت تعیین‌شده و... دارد و حتی در صورتی که قیمت بیش از اندازه و به صورت غیرمتعارف بالا رود، معاملات ابطال می‌شود اما در فروش خارج از بورس کدام یک از این شفافیت‌ها وجود دارد که سیاست‌گذار بتواند بازار را مدیریت کند؟ وی ادامه داد: سالانه حدود ۸ میلیون تن میلگرد و تیرآهن در بورس کالا عرضه می‌شود که اغلب عرضه‌کنندگان واحدهای القایی بخش خصوصی هستند و تحت نظارت همه دستگاه‌ها، محصول عرضه می‌کنند اما اگر فولاد از بورس کالا خارج شود، بازار دچار کمبود می‌شود.

طیب‌نیا افزود: بررسی‌های کارشناسی نشان می‌دهد اگر قرار باشد نرخ تورم، حداقل هزینه تولید و سود ۲۰ درصدی برای شرکت‌ها قائل شویم قیمت‌ها از وضعیت فعلی هم بالاتر می‌رود.

مدیرعامل شرکت فولاد مبارکه با بیان اینکه مکانیزم بورس کالا بدون عیب و نقص نیست، گفت: ما هم به طور طبیعی انتقاداتی به برخی روش‌های معاملاتی در بورس داریم اما نمی‌توان بورس رسمی کشور را از گردونه خارج کرد و از آن طرف به نتیجه مورد نظر که همان کاهش قیمت‌های فولاد است نیز نرسیم.

باید ابتدا راهکاری مؤثر با مشورت همه مسئولان مرتبط در خصوص روند معاملات یک بازار مشخص و به بحث گذاشته شود و سپس اقدام اصلاحی انجام گیرد.

اکتشاف وحشتناک معدن در حاشیه ۲ روستای زنجان

انفجارهای شدید و پی در پی معدن‌کاران و پرتاب تکه سنگ‌های ناشی از اکتشاف، سلامت و جان کشاورزان و دامداران روستاهای دو روستای کلنگرز و رازمجین بخش مرکزی شهرستان ابهر را به خطر انداخته است و طبق گفته فرماندار ابهر این موضوع به شورای تامین رفته است.

روستای رازمجین با ۳۲ خانوار و جمعیت ۹۷ نفری و روستای کلنگرز با ۳۰ خانوار و جمعیت ۹۱ نفری هستند که طبق گفته اهالی به خاطر سودآوری کشاورزی و دامداری در چند سال اخیر، مهاجرت معکوس در این دو روستا رخ داده و جمعیت در حال افزایش است.

اما این دو روستای مجاور هم به خاطر پتانسیل‌ها و ظرفیت‌های معدنی، مقصد مهم معدن‌کاران در این سال‌ها شده است و مجوزهای اکتشاف و بهره‌برداری به معدن‌داران از سوی اداه کل صمت استان صادر شده است.

اهالی این روستاها معتقد هستند بارها خطرات ناشی از اکتشاف معدنکاران را به مسوولان شهرستانی اعلام کرده‌اند، ولی خبری از حل این مشکل نشده است. یکی از اهالی روستای رازمجین تصاویری از آثار پرتاب سنگ‌ها بر اثر انفجار در معدن را ارسال کرده است. این فرد ساکن روستای رازمجین معتقد است پرتاب این سنگ‌ها از ارتفاعات سبب خسارت به مزارع، باغات و آسفالت روستا شده و به آن‌ها خسارت زده و اگر این سنگ‌ها به انسان برخورد کند قطعاً موجب مرگ خواهد شد.

احمد ذوالقدر فرماندار شهرستان ابهر با تأیید وقوع این اتفاق در این دو روستا گفت: یک معدن در دو روستای مجاور رازمجین و کلنگرز وجود دارد که اکتشافات این معدن به این دو روستا آسیب وارد کرده است. از یک لحاظ معدن کار مجوز رسمی از صمت دارد که طبق قانون اخذ کرده و ماهم وظیفه داریم در راستای حمایت از تولید، از معدن‌داران حمایت کنیم. از سوی دیگر باید بررسی شود واقعاً مشکل چیست.

حداقل هشت جلسه با طرفین و متولیان چه اهالی و چه غیراهالی، حتی با دادستانی برگزار شده و حتی این موضوع به شورای تأمین نیز رفته است.

وی با بیان اینکه بنده به طور نامحسوس از این دو روستا بازدید و مشاهده کردم که گلایه و شکایت اهالی روستا در یک سری از مسائل درست است، عنوان کرد: وقتی انفجار صورت می‌گیرد سنگ‌های ناشی از انفجار پرت و به سمت روستا سرازیر می‌شوند. حتی امکان خسارت جانی اهالی نیز وجود دارد؛ این سنگ‌های پرتاب شده که حاصل اکتشافات معدنی است کاملاً درست بوده و به مزارع و باغات آنان خسارت زده است. اگر این سنگ‌ها با انسان برخورد کند قطعاً شاهد مرگ و میر خواهیم شد.

فرماندار شهرستان ابهر با بیان اینکه در این مشکل ما هم طرفدار حقوق مردم هستیم و هم از معدن‌دار حمایت می‌کنیم، مطرح کرد: واقعیت این است که معدن باید در وهله نخست با رعایت تمام قوانین و حفظ آسایش مردم به فعالیت خود ادامه دهد. البته درست است که مجوز از صمت دارند، اما ممکن است محل اکتشاف به درستی انتخاب نشده که در این خصوص این موضوع هم در حال بررسی هستیم. باید بررسی شود که این مجوز در این محل با این حجم اکتشاف درست است یا خیر. باید صمت بررسی کند که حجم انفجار بیشتر از حد قانونی صورت گرفته یا اینکه طبق مجوز خود اقدام به اکتشاف می‌کنند.

افزایش ۳۰ درصدی تولید پتاس در نیمه نخست سال ۱۴۰۲

مدیر مجتمع پتاس خوروبیابانک از افزایش ۳۰ درصدی تولید پتاس در شش ماهه اول سال ۱۴۰۲، نسبت به مدت مشابه سال گذشته خبر داد. مدیر مجتمع پتاس خوروبیابانک از افزایش ۳۰ درصدی تولید پتاس در شش ماهه اول سال ۱۴۰۲، نسبت به مدت مشابه سال گذشته خبر داد.

سید حسین شهامی مدیر مجتمع پتاس خور و بیابانک در این باره توضیح داد: طی شش ماهه نخست سال جاری ۲۵ هزار و ۳۷۶ تن پتاس تولید شد که در مقایسه با مدت مشابه سال گذشته بیانگر رشد بیش از ۳۰ درصدی است.

وی افزود: پیش‌بینی می‌شود تا پایان سال جاری میزان تولید پتاس به ۵۶ هزار تن برسد و عملکرد مجتمع در بخش استحصال کارنالیت به عنوان ماده اولیه کارخانه، به ۳۶۰ هزار تن افزایش یابد. شهامی همچنین عنوان کرد: هدف ما این است که با سرمایه‌گذاری بخش خصوصی، ظرفیت تولید کارخانه پتاس خوروبیابانک تا سال ۱۴۰۶ به ۱۰۰ هزار تن در سال افزایش یابد.

روزگار معدن
یکشنبه
• ۱۶ مهر ۱۴۰۲ • ۲۲ ربیع‌الاول ۱۴۴۵ • ۸ اکتبر ۲۰۲۳
• سال ششم • شماره ۱۱۶۴

هفته سیاه نفت رقم خورد

قیمت نفت در معاملات روز جمعه، افزایش یافت اما با بزرگترین کاهش هفتگی از مارس روبرو شد.

بهای معاملات نفت برنت روز جمعه با ۵۱ سنت افزایش، در ۸۴ دلار و ۵۸ سنت در هر بشکه بسته شد. بهای معاملات وست تگزاس اینترمدیت آمریکا با ۴۸ سنت افزایش، در ۸۲ دلار و ۷۹ سنت در هر بشکه بسته شد. با این حال، نفت برنت برای کل هفته حدود ۱۱ درصد و شاخص نفت آمریکا، بیش از هشت درصد کاهش داشت. با وجود محدودیت عرضه عربستان سعودی و روسیه، قیمت نفت تحت تاثیر نگرانی‌ها نسبت به استمرار نرخ‌های بهره بالا و کندی رشد اقتصاد جهانی و تقاضا برای سوخت، به شدت کاهش یافت.

آمار وزارت کار آمریکا نشان داد اقتصاد این کشور در سپتامبر، ۳۳۶ هزار شغل جدید ایجاد کرده است که فراتر از رشد ۱۷۰ هزار شغل پیش بینی شده توسط اقتصاددانان بود.

این آمار بر قیمت نفت، تاثیر گوناگونی داشت. به گفته تحلیلگران، اقتصاد قوی آمریکا، می‌تواند تقاضا برای نفت در کوتاه مدت را تقویت کند اما این آمار، به دلار قوی‌تر و افزایش احتمال یک دور دیگر افزایش نرخ بهره در سال ۲۰۲۳ منتهی می‌شود.

دلار قوی معمولا با گران کردن قیمت نفت برای خریداران غیرآمریکایی، تقاضا برای این کالا را کاهش می‌دهد.

تحلیلگران موسسه مالی آی ان جی در یادداشتی اعلام کردند آمار اشتغال روز جمعه، چشم انداز یک دور دیگر افزایش نرخ بهره در آمریکا را زنده نگه داشت و استدلال فدرال رزرو درباره لزوم بالا ماندن نرخ‌های بهره برای مدت طولانی را پشتیبانی کرد.

روسیه اعلام کرد: ممنوعیت صادرات دیزل که از طریق خط لوله به بنادر منتقل می‌شود را لغو کرده است. شرکت‌های روسی همچنان باید ۵۰ درصد محصول دیزل خود را در بازار داخلی عرضه کنند.

گزارش‌ها از رشد سفرهای چین در تعطیلات، تا حدودی از قیمت نفت پشتیبانی کرد. سفرها در اواسط پاییز و تعطیلات روز ملی چین، ۷۱.۳ درصد نسبت به مدت مشابه سال گذشته و ۴.۱ درصد در مقایسه با سال ۲۰۱۹ افزایش یافت و به ۸۲۶ میلیون سفر رسید. بر اساس گزارش رویترز، شرکت خدمات انرژی بیکرهیوز روز جمعه اعلام کرد تعداد دکل‌های حفاری نفت آمریکا که معیاری برای سنجش تولید آینده است، هفته گذشته، پنج حلقه کاهش یافت و به ۴۹۷ حلقه رسید که پایین‌ترین آمار از فوریه سال ۲۰۲۲ است.

ایران چگونه رتبه نخست اکتشاف نفت و گاز در منطقه شد؟

مهدی کاوه‌ای

ایران در دو سال گذشته و طول عمر دولت سیزدهم، ۴ میدان جدید نفت و گاز با ۲.۶ میلیارد بشکه نفت قابل استحصال کشف کرده است که از این جهت رتبه نخست را در میان کشورهای نفتی منطقه دارد.

به نقل از وزارت نفت، اداره اطلاعات انرژی آمریکا زمستان پارسال کل ذخایر نفت ایران در پایان سال ۲۰۲۱ را ۲۰۹ میلیارد بشکه برآورد کرد که با توجه به ذخایر ۳.۴ میلیارد بشکه‌ای ونزوئلا و ۲۶۲ میلیارد بشکه‌ای عربستان، ایران سومین دارنده بزرگ ذخایر نفت جهان در سال ۲۰۲۱ بوده است.

در میان دارندگان ذخایر گازی جهان، نیز پس از که روسیه با ذخایر ۱۶۸۸ تریلیون فوت مکعبی در رتبه نخست قرار داشته، ایران با ذخایر ۱۲۰۳ تریلیون فوت مکعبی رتبه دوم را به خود اختصاص داده است. با توجه به این اعداد ایران در مجموع نفت و گاز، رتبه نخست در جهان دارد.

با این حال برای حفظ این جایگاه و با توجه به تولید ۳.۳ میلیون بشکه نفت در روز و برداشت سالانه حدود ۱.۲ میلیارد بشکه نفت و میانگین تولید ۸۰۰ میلیون متر مکعب گاز در روز و برداشت بیش از ۳۰۰ میلیارد متر مکعب گاز در سال، لازم است تا با کشف میدان‌های جدید نفت و گاز، این مقدار تولید نفت و گاز در کشور جبران شود.بر این اساس، اکتشاف میدان‌های نفت و گاز به عنوان یکی از مهمترین سرفصل‌های کاری وزارت نفت در دستور کار است.

با روی کار آمدن دولت سیزدهم، توجه به توان داخلی در اکتشاف نفت و گاز مورد توجه قرار گرفت و نتیجه این اطمینان حالا پس از دو سال با کشف چهار میدان جدید نفتی و گازی در کشور خود را نشان می‌دهد.

جواد اوجی روز چهارشنبه، ۱۲ مهرماه در حاشیه نشست هیئت دولت و در جمع خبرنگاران از کشف چهار میدان جدید نفت و گاز در کشور خبر داد و اعلام کرد: چهار میدان نفتی و گازی با عملیات اکتشاف در سراسر کشور کشف شده که این اکتشاف‌ها، معادل ۲.۶ میلیارد بشکه هیدروکربور مایع قابل استحصال است. بنابراین ذخایر درجای نفت و گاز در این میدان‌ها به مراتب بیشتر است و می‌تواند به بهبود رتبه ایران در میان کشورهای دارنده نفت و گاز در دنیا کمک کند.

این میدان‌ها شامل میدان گازی «چشمه‌شور» در شمال‌شرق کشور، میدان نفتی «هیرکان» در استان گلستان و میدان‌های نفتی «تنگو» و «گناوه» در استان بوشهر است.

نکته مهمی که در میان خبر کشف ۴ میدان نباید فراموش شود، موفقیت ۱۰۰ درصدی ایران در فعالیت‌های حفاری چاه‌های اکتشافی نفت و گاز است تا آنجا که در دولت سیزدهم هر چاهی که بعد از مطالعات مختلف با هدف کشف نفت و گاز حفر شده، به هیدروکربور رسیده است.در واقع مطالعات زمین‌شناسی، لرزه‌نگاری و ... چنان با دقت انجام شده که ضریب موفقیت اکتشاف در این دولت ۱۰۰ درصد بوده است.

از سوی دیگر، آمارها نشان می‌دهد تحقق ضریب جایگزینی با توجه به اکتشاف‌های جدید در دولت سیزدهم، ۸۷ درصد در بخش هیدروکربور مایع بوده است. این موضوع به آن معناست که اگر ۱۰۰ بشکه نفت خام و میعانات‌گازی در کشور تولید و به مصرف داخلی و یا صادرات رسیده باشد، ۸۷ بشکه آن با اکتشاف‌های جدید جایگزین شده است. با توجه به این موضوع، ایران همچنان می‌تواند امیدوار باشد حتی با همین ضریب بازیافت، تا ۱۰۰ سال آینده تولید کننده نفت و گاز باشد.

البته موفقیت‌های دولت سیزدهم در زمینه اکتشاف نفت و گاز به این موارد محدود نمی‌شود. عملیات لرزه‌نگاری سه‌بعدی در دولت سیزدهم در مقایسه با چهار سال دولت دوازدهم ۳۰۰ درصد افزایش را نشان می‌دهد که پشتوانه‌ای برای حفاری‌های موفق اکتشافی در آینده خواهد بود.

با توجه به افزایش لرزه‌نگاری‌ها در این دولت، همچنین تعداد دکل‌های حفاری اکتشافی نیز در این دولت رشدی ۱۰۰ درصدی را نشان می‌دهد. اکتشاف مخازن غیرمتعارف نفت و گاز در نقاط مختلف کشور نیز جزو مواردی است که در دستور کار قرار دارد تا ایران از این ذخایر نیز برای افزایش قدرت چانه‌زنی خود در بازارهای انرژی استفاده کند.

در دولت سیزدهم پس از چند دهه وقفه همچنین حفاری‌های اکتشافی در دشت مغان در شمالغرب کشور و در دشت گرگان در شمال شرق ایران دوباره آغاز شد که کشف میدان هیرکان در استان گلستان اولین دستاورد این اکتشافات بوده است.در دوره جدید مدیریت اکتشاف شرکت ملی نفت تا پایان سال ۱۴۰۱ با به‌کارگیری ۶ دستگاه حفاری خشکی، عملیات حفاری ۶ حلقه چاه و آزمایش چهار حلقه چاه اکتشافی پایان یافت و در مجموع ۲۱ هزار ۲۰۱ متر در چاه‌های اکتشافی در خشکی حفر شد. همچنین در متراژ حفاری در این مدت ۱۴ درصد، در تعداد حفاری‌ها ۱۰۰ درصد و در آزمایش چاه‌ها ۱۳۶ درصد افزایش به ثبت رسیده است.

عملیات مغناطیس‌سنجی به سه شکل حمل تجهیزات به‌وسیله نفر که زمان‌بر و دشوار است، بالگردی و هواپیمایی انجام می‌شود که دو مورد نخست در کشور سابقه داشت اما برای مورد سوم یعنی عملیات مغناطیس سنجی با هواپیما در کشور تا پیش از دولت سیزدهم، امکانات لازم وجود نداشت. برای این منظور باید یک هواپیمای فوق‌سبک وارد و افزون بر تغییر تجهیزات داخلی هواپیما حتی بال‌های آن را نیز تغییر داد تا این هواپیما با شرایطی ویژه در ارتفاع حداکثر ۳۰۰ تا ۴۰۰ متری از سطح زمین و بدون ورود نویزی (صدای اضافه) به‌کابین (حتی صدای هواپیما)، در مسیری بدون نوسان پرواز کند.

با تهیه این هواپیما و آماده سازی آن در دولت سیزدهم، سرانجام در استان‌های بوشهر، فارس و هرمزگان عملیت مغناطیس سنجی با هواپیما انجام شد که اقدامی به‌شدت خاص و بی‌همتا بود و تا پایان سال گذشته، ۵۰ هزار کیلومتر مربع با این تجهیز تصویربرداری شده است و بر اساس قرارداد باید در مجموع ۱۷۰ هزار کیلومتر مربع انجام شود. با توجه به مجموع این اقدامات در دولت سیزدهم، اکنون ایران در مقایسه با کشورهای منطقه مانند عربستان، عراق، کویت، امارات و قطر جایگاه نخست اکتشاف را به خود اختصاص داده است. ایران در رشد اکتشاف و ذخایر گازطبیعی در منطقه رتبه نخست را دارد.

یادداشت

ضعف سرمایه‌گذاری در بخش انرژی

محمدعلی خطیبی
کارشناس انرژی

در سال‌های اخیر الگوی مصرف انرژی به‌گونه‌ای بوده که بخش تولید از میزان بالای تقاضا فاصله گرفته است، در نتیجه حجم بالای مصرف، کمبود گاز را در فصل‌های سرد سال به یک امر عادی تبدیل کرده، همان‌گونه که کمبود برق در فصل تابستان طبیعی است. این اتفاقات از گذشته قابل‌پیش‌بینی بوده و هشدارهایی برای افزایش تولید داده شده بود.اما به‌دلیل مشکلات مختلف، سرمایه‌گذاری‌های لازم در بخش زیرساختی انرژی آن‌طور که باید انجام نگرفت و این موضوع کمبودهایی را به‌وجود آورد. در سال‌های اخیر، میزان مصرف گاز در بخش خانگی و صنعت گسترش زیادی یافته است، بنابراین این موضوع ضرورت دارد تا با تقویت زیرساخت‌ها توان تولیدی هرچه سریع‌تر افزایش پیدا کند.باتوجه به وابستگی بالای بخش خانگی به گاز، باید تحولات اساسی در سیاست‌گذاری‌های انرژی اعمال شود، چراکه درحال‌حاضر این حجم از انرژی خانگی به یک سوخت وابسته است.

از سوی دیگر، باید در فصل سرد سال از ظرفیت‌های ذخیره‌سازی به‌نحواحسن استفاده شود و در فصل‌های دیگر تولید معطل نماند، به‌طبع در چنین شرایطی نیازمند مدیریت هوشمندی هستیم که ذخیره‌سازی‌ها در شرایط پرمصرف به کمک بیایند؛ همانند مصرف سوخت‌های مایع که درباره جایگزین بنزین در فصل تابستان مطرح می‌شود تا ذخیره‌سازی بنزین کمبودها را پوشش دهد، درباره کمبود گاز هم وضعیت باید به‌همین‌صورت باشد.در گذشته شرکتی با نام شرکت ذخیره‌سازی گاز در کشور فعالیت داشت که کار این شرکت، ذخیره‌سازی گاز در نقاط مختلف کشور بود، متاسفانه این شرکت به دلایل مختلفی که در آن زمان مطرح شد، منحل شد و حالا نتیجه آن رامی‌بینیم.باید به این موضوع توجه داشت که بخش خانگی می‌تواند برای مصرف از ۲ یا چند سوخت استفاده کند، اما به‌دلیل عدم‌سرمایه‌گذاری‌های مناسب و به‌ویژه ادامه‌دار شدن تحریم‌ها و انحلال شرکت ذخیره‌سازی در دولت قبل و نبود تمهیدات لازم برای ذخیره‌سازی‌ها باعث این کمبودها شده است.

همچنین، سیستم‌های مصرف در کشور بهینه‌سازی نشده‌اند و با هدررفت انرژی مواجهیم و باید با سرمایه‌گذاری کیفیت این سیستم‌ها را ارتقا داد و بهره‌وری را هم بالا برد تا با کمترین مصرف، میزان متعادل رفاه برای مردم ایجاد شود.اگر بخواهیم مقایسه‌ای داشته باشیم، با مقایسه‌ای ساده نسبت به سایر کشورها به‌لحاظ میزان جمعیت و اندازه مصرف انرژی درمی‌یابیم که میزان مصرف ما نسبت به جمعیتی که داریم، بالا است.البته بخشی از این قضیه به‌دلیل فرهنگ مصرفی در کشور است که بهینه نیست و بیش از اندازه مصرف می‌شود که این موضوع را می‌توان درباره میزان مصرف بنزین در کشور هم مشاهده کرد. در حالی که در دنیا متوسط مصرف بنزین ۴ لیتر در هر ۱۰۰ کیلومتر است، خودروهای ما متوسط بیش از ۱۰ لیتر در ۱۰۰ کیلومتر مصرف دارند که باید این عوامل در بخش صنعت موردبررسی قرار گیرد.البته لازم است تا بررسی‌هایی نیز به‌منظور جلوگیری از اتلاف انرژی در بخش خانگی و در بخش صنایع و نیروگاه‌ها صورت گیرد تا اسراف انرژی کمتر شود و راندمان انرژی افزایش یابد و میزان بهره‌وری هم رشدکند. دولت باید صنایع را موظف کند تا بهره‌وری وسایل گازسوز تولیدی را افزایش دهند و همه دارای گرید A شوند.

گلایه بخش خصوصی تولید کننده برق از وزارت نیرو

سندیکای شرکت‌های تولیدکننده برق با ارسال نامه‌ای به وزیر نیرو از نادیده گرفتن نقش نیروگاه‌های خصوصی در گذر از پیک تابستان امسال گلایه کرد.

در این نامه با اشاره به افزایش تقاضا تا سطح ۷۳۴۶۳ مگاوات در تابستان سال جاری و تلاش مضاعف حوزه‌های مختلف و مدیریت کلان وزیر نیرو که منجر به تامین سهم عمده تقاضای برق به ویژه در بخش‌های عمومی و خانگی شده، آمده است: در این میان نیروگاه‌های خصوصی با در اختیار داشتن ۶۸ درصد از ظرفیت تولید برق حرارتی و ۱۰۰ درصد ظرفیت تولید برق تجدیدپذیر، نقش اصلی در تولید برق پایدار در دوره اوج بار را به خود اختصاص دادند. همچنین در دوره یک‌ساله منتهی به تابستان ۱۴۰۲، جمعا ۱۹۴۴ مگاوات ظرفیت جدید نیروگاهی با سرمایه‌گذاری بخش خصوصی احداث و بهره‌برداری شد.

در بخش دیگری از این نامه با تاکید بر مشکلات اقتصادی نیروگاه‌های خصوصی ناشی از افزایش بی‌سابقه هزینه‌های تعمیرات و بهره‌برداری، فقدان منابع مالی و افزایش مطالبات از دولت، تصریح شده است: نیروگاه‌های خصوصی در اقدامی جهادی، رکوردهای جدیدی در ضرایب آمادگی و تولید طی تابستان سال جاری ثبت کردند که شایسته تجلیل و قدردانی است. این در حالی است که در «همایش سراسری مدیران صنعت آب و برق»، مورخ نهم مهر ماه سال جاری که به منظور تجلیل از تلاشگران گذر از دوره اوج بار برگزار شد، عدم حضور نمایندگان بخش خصوصی و تقدیر از ایشان، سوال‌برانگیز بود.

همچنین در ادامه این نامه به سهم بالاتر نیروگاه‌های خصوصی در شاخص‌های اصلی تولید برق نظیر آمادگی، تولید برق، راندمان، مصرف آب و ... اشاره و تصریح شده است: از وزارت نیرو انتظار می‌رفت در انتخاب و تقدیر از فعالان بخش تولید، مطابق همین شاخص‌ها، برای بخش خصوصی که بیش از ۵۰ هزار میلیارد تومان طلبکار است و واحدها را سر پا نگه داشته، در دولتی مردمی که مقام معظم رهبری در فرمایشات خود در دهم بهمن ۱۴۰۱ و ریاست محترم جمهوری اسلامی تاکید بر حمایت از بخش خصوصی دارند، قدردانی لازم صورت می‌گرفت.

در پایان این نامه اظهار امیدواری شده است: با فراهم شدن فضایی مناسب جهت تقدیر از فعالان بخش خصوصی، شاهد تعامل بیشتر وزارت نیرو و شرکت‌های تابعه با همه تلاشگران صنعت برق باشیم.

رشد ۸۰درصدی تولید برق در نیروگاه‌های برق آبی

وحید ایزدی معاون بهره‌برداری شرکت آب و نیرو با بیان این خبر افزود: با انجام به موقع و کامل تعمیرات واحدهای نیروگاهی، از ابتدای امسال مخازن سدهای در حال بهره‌برداری شرکت به نحوی مدیریت شد تا نیروگاه‌ها حداکثر توان قابلیت تولید را برای پیک تابستان داشته باشند.

وی اضافه کرد: خوشبختانه با هماهنگی‌های بسیار خوبی که بین بخش برق و آب در طول ماه‌های گذشته انجام شد و همراهی مرکز دیسپاچینگ ملی، مخازن سدهای برق‌آبی کشور با پرشدگی کامل به استقبال پیک تابستان رفته‌اند، به طوری‌که نیروگاه‌های برق‌آبی سهم ۱۱ درصدی در تولید انرژی پیک تابستان داشته‌اند. ایزدی گفت: تولید نیروگاه‌های شرکت آب و نیرو در شش ماهه اول امسال به میزان ۴۷۵۰ گیگاوات ساعت بوده که نسبت به مدت مشابه سال گذشته افزایش ۸۰ درصدی داشته و ۳ درصد نیز بیشتر از کل تولید سال گذشته بوده است. در این میان می‌توان به افزایش بیش از دو برابری تولید انرژی در نیروگاه‌های گتوند و داریان و افزایش ۵۰ درصدی در نیروگاه کارون۴ اشاره کرد. همچنین نیروگاه سیمره که در سال گذشته به دلیل خشکسالی تولید نداشته در این مدت به میزان ۹۰ گیگاوات ساعت تولید انرژی داشته است.

توربین‌های نیروگاه سیکل ترکیبی دهدشت را باد بُرد

نیروگاه ۷۵۰ مگاواتی سیکل ترکیبی دهدشت روزگاری به عنوان پروژه عظیم برقی در جنوب غرب کشور سال ۹۶ کلنگ زنی شد،آن زمان قرار بود که مسیرتوسعه کهگیلویه را ترسیم کند، توربین هایش از ایتالیا بیاید،بالای هزار نفر ایجاد اشتغال کند،اما همه این وعده ها شوربختانه در حد شعار صرف باقی ماند وهم اینک تنها زمینی با انباشتی از علف های خشک خودنمایی می کند.

البته آن طرح اولویت دار، توسعه محور و ابرپروژه برقی در کهگیلویه محروم آنچنان از ذهن ها دورمانده و به باده فراموشی سپرده شده است که مکان و زمین طرح محلی برای چرای دام ها و گوسفندان منطقه تبدیل شده و بارها سوژه طنز و تلخ برخی شبکه های اجتماعی شد. طرح نیروگاه سیکل ترکیبی دهدشت با هزینه ای افزون بر ۵۰ هزار میلیارد ریال در زمینی به مساحت ۳۰ هکتار از اراضی منطقه پادوک کهگیلویه در دهه فجر ۱۳۹۶ کلنگ زنی شد اما تنها دیوار کشی این طرح انجام شده است. ظرف این سالها برای تامین مالی پروژه تلاش های زیادی انجام شد اما به دلیل نیاز پروژه به تسهیلات ارزی بالا همواره در ادامه مسیر از جمله تامین ارز از سوی صندوق توسعه ملی و همچنین نداشتن منابع ارزی با مشکل مواجه شد. به گفته مسئولان وقت در کهگیلویه و بویراحمد، مدیرعامل بانک صنعت و معدن کشور برای تامین سرمایه و تسهیلات نیروگاه سیکل ترکیبی ۷۵۰ مگاواتی برق کهگیلویه قول همکاری ویژه داده بود. از ویژگی های این پروژه ایجاد اشتغال حداقل ۷۰۰ نفر نیرو در طول ساخت پروژه برای مدت سه سال و بکارگیری ۱۵۰متخصص برق بعد از بهره برداری از این پروژه است که قرار بود با بهره برداری از این طرح مشکل افت ولتاژ و کمبود برق استان به طور کامل برطرف شود. طبق گفته های نماینده وقت مردم شهرستان های کهگیلویه، بهمیی، چرام و لنده در مجلس شورای اسلامی در سال ۱۳۹۸ ساخت توربین در کشور ایتالیا با پیشرفت فیزیکی ۸۰ درصد است و با اعتباری حدود سه هزار میلیارد تومان بخش خصوصی در این نیروگاه هزینه می‌کند. نماینده مردم کهگیلویه، بهمئی، چرام و لنده در مجلس شورای اسلامی گفت: پروژه های آبی و برقی در دست اجرای شهرستانهای چهار گانه کهگیلویه، بهمئی، چرام و لنده از اولویت های وزارت نیرو است و با حمایت وزیر مشکلات این طرح ها تعیین تکلیف خواهد شد. حجت الاسلام سید محمد موحد عنوان کرد: وزیر نیرو در این دیدار با توجه نوسانات و افت مکرر و مستمر فشار برق در حوزه انتخابیه در نامه ای خطاب به همایون حائری معاون وزیر نیرو در امور برق و انرژی خواستار بررسی و اقدام فوری و لازم در این راستا شد. وی افزود: در خصوص نیروگاه ۷۵۰ مگاواتی سیکل ترکیبی دهدشت با توجه به تضمین ارز آوری این طرح وزیر نیرو نسبت به همکاری صندوق توسعه ملی جهت پرداخت تسهیلات قول مساعد داد. وی بیان کرد: تاکنون بیش از ۳۰ نشست با مسئولان رده بالای کشوری برای پیگیری مشکلات این طرح برگزار شده است. نیروگاه سیکل ترکیبی دهدشت در حد شعار مدیرکل صنعت، معدن و تجارت کهگیلویه و بویراحمد گفت: نیروگاه سیکل ترکیبی دهدشت در حد شعار است و نه زمینی و نه صحبتی در مدت این دو سال اخیر برای این طرح در نظر گرفته شده است. کریم روزبهان عنوان کرد: نیروگاه سیکل ترکیبی تنها در حد یک طرح مطرح است و هیچ خبری برای اجرای این طرح در این سال ها نبوده است. وی تاکید کرد: شرکت برق استان اعلام کرده که متولی احداث این پروژه نیست و ما نیز به عنوان متولی پروژه معرفی نشده ایم و هیچ اطلاعاتی در این مدت ۲ سال اخیر در این رابطه نشنیده ایم. البته سید علی احمدزاده استاندار کهگیلویه و بویراحمد هم پیش از این اعلام کرده بود که با ساخت نیروگاه سیکل ترکیبی دهدشت در پادوک ایجاد و بین ۸۰۰ تا هزار و ۲۰۰ نفر شغل ایجاد می کند. با بهره برداری از این پروژه برق استان و حتی شهرستان های همجوار از ره آورد این طرح بهره مند خواهند شد، همچنین با آغاز بکار این پروژه عظیم برقی در جنوب کشور، سرمایه گذاران کلان اقتصادی راغب به سرمایه گذاری در استان خواهند شد.

صادرات ۳.۶ میلیون تن محصولات پلیمری

سعید اسماعیلی در نشستی خبری، با بیان اینکه پلیمرها یکی از پرمصرف‌ترین محصولات شیمیایی در همه زیربخش‌های پزشکی، فضایی، بسته‌بندی، خودروسازی، ساخت و ساز و لوازم الکتریکی بوده و به همین دلیل بازار جهانی پلیمر بسیار پر رونق است، اظهار کرد: درحال حاضر ظرفیت اسمی تولید محصولات پلیمری ایران ۸.۸ میلیون تن در سال است.

وی افزود: ظرفیت اسمی ۸.۸ میلیون تنی تولید محصولات پلیمری در ایران در شرایطی بوده که ظرفیت تولید محصولات پلیمری در جهان بالغ بر ۴۹۰ میلیون تن و ظرفیت تولید محصولات پلیمری در خاورمیانه ۴۲ میلیون تن است. درواقع ایران سهمی ۱.۸ درصدی از ظرفیت تولید محصولات پلیمری جهان و سهمی ۲۱ درصدی از ظرفیت تولید محصولات پلیمری در خاورمیانه دارد. این کارشناس حوزه انرژی با بیان اینکه میزان تولید واقعی محصولات پلیمری در جهان بالغ بر ۳۹۰ میلیون تن و در خاورمیانه ۳۶ میلیون تن است، گفت: سهم تولید عملی محصولات پلیمری در ایران با ۸.۱ میلیون تن از مجموع ظرفیت اسمی ۸.۸ میلیون تنی، از تولید عملی محصولات پلیمری جهان و خاورمیانه به ترتیب ۲ و ۲۳ درصد است. اسماعیلی با تاکید بر اینکه صادرات محصولات پلیمری در سال ۱۴۰۱ (۲۰۲۲ میلادی) در جهان حدود ۱۱۷ میلیون تن و در خاورمیانه حدود ۲۴ میلیون تن بوده است، اظهار کرد: برنامه‌ریزی‌های صنعت پتروشیمی کشور بر مبنای توسعه جایگاه پلیمرها در صنعت پتروشیمی ایران است. به گفته وی درحال حاضر ۳۰ مجتمع تولیدی پلیمری در کشور داریم و ۳۱ طرح پلیمری در حال ساخت وجود دارد. در خصوص افزایش ظرفیت تولید محصولات پلیمری در ایران به‌گونه‌ای هدفگذاری شده که ظرفیت تولید در پایان دولت (۱۴۰۴) به ۱۱ میلیون تن در سال و در سال ۱۴۰۶، به ۱۹.۸ میلیون تن در سال برسد. این کارشناس با بیان اینکه ارزش جهانی بازار پلیمرها تا سال ۲۰۲۰ نزدیک به ۲۵۰ میلیارد دلار بوده است و انتظار می‌رود که تا سال ۲۰۲۵ این رقم به ۷۵۰ میلیارد دلار آمریکا برسد، افزود: این بدان معناست که بازار جهانی پلیمرها بین سال‌های ۲۰۲۰ تا ۲۰۲۵ به طور متوسط سالانه به اندازه ۱.۵ درصد رشد خواهد کرد. وی با بیان اینکه بیش از ۱۰۰۰ قطعه مورد نیاز را از تولیدکنندگان داخلی تأمین کرده‌ایم که بسیار بهتر از نمونه جایگزین خارجی در مدار بهره‌برداری هستند، گفت: گرید جدید LEC۱۹۶۹ و گرید باک خودرو را به تولید رسانده‌ایم، گرید باک خودرو برای اولین بار در ایران به تولید رسیده و موفق شدیم این گرید را در یکی از کشورهای خارجی به‌خوبی تست کنیم و پس از تست موفقیت‌آمیز این گرید، گواهی‌نامه‌های مربوطه را دریافت کرده‌ایم، اکنون این گرید در خودروسازی‌های داخلی در حال گذراندن مراحل تست است. در ادامه این نشست، روح‌الله پورکاویان، کارشناس و فعال در صنعت پتروشیمی با بیان اینکه مهمترین رسالت صنعت پتروشیمی رفع نیازهای داخل است، اظهار کرد: گریدهای متنوع و بسیار پرکابردی در صنعت پتروشیمی ایران به تولید می‌رسد که امروز نیاز به واردات آنها نیست و این توسعه صنعت پتروشیمی منجر کاهش خام‌فروشی شده است. وی با بیان اینکه در گذشته به فروش بالاتر نفت افتخار می‌کردیم اما امروز به فروش بیشتر محصولات با ارزش افزوده مفتخریم و همان‌طور که رهبر معظم انقلاب فرمودند، در صنعت نفت به سمت کاهش خام فروشی و تولید و صادرات بیشتر محصولات با ارزش افزوده حرکت می‌کنیم و این دستاورد امروز صنعت پتروشیمی در ایران است، اظهار کرد: محصولات پلیمری در کاهش خام‌فروشی و ارزش‌آفرینی برای اقتصاد کشور نقش دارند. به گفته پورکاویان صنعت پتروشیمی نجات‌بخش نیاز ارزش کشور و تأمین نیازمندی‌های کشور در زمان تشدید تحریم‌ها بود و در واقع توسعه این صنعت به رفع و کم‌اثر کردن تحریم‌ها کمک شایانی کرد. امروز در نقطه‌ای قرار داریم که علاوه بر رفع نیازهای داخلی، می‌توانیم محصولات باکیفیت تولید ایران را به بازارهای جهانی صادر کنیم و این مهم در تولید و صادرات محصولات پلیمری نمایان شده است.

موج انرژی

آمادگی بزرگ‌ترین تولیدکننده انرژی ایران برای ورود به زمستان

معاون عملیات و پشتیبانی شرکت نفت و گاز پارس با اشاره به اینکه با انجام تعمیرات اساسی برای تولید حداکثری گاز از میدان مشترک پارس جنوبی در زمستان آمادگی کامل داریم، گفت: تعمیرات اساسی که امسال در سکوهای گازی پارس جنوبی انجام شد، متفاوت‌ترین تعمیرات اساسی در طول عمر پارس جنوبی بود.

«سلمان خزایی» با بیان اینکه شرکت نفت و گاز پارس بزرگ‌ترین تولیدکننده انرژی در کشور است، اظهار داشت: این شرکت روزانه معادل چهار تا ۴.۵ میلیون بشکه نفت خام تولید می‌کند. وی ادامه‌داد: پارس جنوبی به‌عنوان بزرگ‌ترین میدان مشترک گازی جهان، ۷۰ درصد گاز کشور را تأمین می‌کند و برای تداوم تولید پایدار در زمستان، تعمیرات اساسی سکوها و تأسیسات آن در دستور کار قرار دارد. معاون عملیات و پشتیبانی شرکت نفت و گاز پارس با تأکید بر اینکه تعمیرات اساسی که امسال در سکوهای گازی پارس جنوبی انجام شد متفاوت‌ترین تعمیرات اساسی در طول عمر پارس جنوبی است، گفت: در حالی که ۲۳ سال از عمر پارس جنوبی می‌گذرد، برای نخستین بار عملیات ایزولاسیون خطوط دریایی از سکوهای گازی پارس جنوبی انجام شد. خزایی با اشاره به اینکه ایزولاسیون یا تفکیک به‌منظور قطع گاز در بخشی از خط لوله و حین تعمیرات انجام می‌شود، تصریح‌کرد: با بازرسی فنی انجام‌شده، مشخص شد خط جوش اتصال دو سکوی فاز یک و فاز ۱۵ به خط لوله دریایی دچار ترک شده است که موضوعی خطرناک در بازرسی فنی تجهیزات ثابت به‌شمار می‌رود، زیرا می‌تواند پیشروی کند و منجر به نشتی گاز ترش شود. وی افزود: برای تعمیر این ترک، باید وارد خط لوله ۳۲ اینچ ارتباطی بین سکو و خط دریایی می‌شدیم و آخرین شیری که در مسیر قرار داشت به وزن ۱۷.۵ تن بود که از ۲۳ سال گذشته تاکنون باز نشده بود و به‌دلیل زنگ‌زدگی و خوردگی بخشی از پیچ و مهره‌ها، باز کردن شیر با جک‌های ۱۰۰ تنی انجام شد. معاون عملیات شرکت نفت و گاز پارس با اشاره به اینکه شیر دیگری در آن محدوده وجود نداشت که بتوان به‌وسیله آن گاز را خارج کرد، ادامه‌داد: با تزریق نیتروژن، مسدودکننده اسفنجی (فوم پیگ)، گلایکول (ضد یخ)، کف آتش‌نشانی و در نهایت یک مسدودکننده مکانیکی (استاپر) و پر کردن لوله‌ای عمودی از کف دریا تا سکو به طول ۱۰۰ متر با مسدودکننده اسفنجی، جریان گاز از خط لوله گرم قطع شد و توانستیم تعمیرات را انجام دهیم. وی با تأکید بر اینکه این کار برای نخستین بار انجام شد، اضافه‌کرد: همچنین برای جوشکاری باید جوش پیشین هیدروژن‌زدایی می‌شد، زیرا هیدروژنی که در جوش نفوذ کرده مزاحم جوشکاری دوباره است که این کار با استفاده از المنت‌های مخصوصی انجام شد.

روزگار معدن

E-mail:info@madandaily.com • https://t.me/rozegarmadan • www.twitter.com/Madandaily • www.instagram.com/Madandaily • www.rouzegaremadan.ir

یکشنبه
• ۱۶ مهر ۱۴۰۲
• ۲۲ ربیع‌الاول ۱۴۴۵
• ۸ اکتبر ۲۰۲۳
• سال ششم
• شماره ۱۱۶۴

صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی و هنری روزگار وصل
مدیر مسئول: مهدی نجفی
سردبیر: شهریار خادمی

آدرس: تهران- خ قائم مقام فراهانی کوچه آزادگان شماره ۲۶
تلفن: ۸۲۱۹۰(داخلی-۲۲۷-۱۵۶)
نمابر: ۸۲۱۹۰(داخلی-۱۰۴)

تلفن سازمان آگهی‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۲
امور مشترکین: ۸۸۱۰۵۳۰۶
توزیع و سازمان شهرستان‌ها: ۸۸۷۲۴۲۱۱
چاپخانه: صمیم

عرضه ۲.۲ میلیون تن محصول در بورس کالا

تالارهای بورس کالای ایران در نخستین روز هفته (شنبه ۱۵ مهر) میزبان عرضه ۲ میلیون و ۲۱۹ هزار و ۸۱۶ تن انواع کالا و محصول بود.

روز گذشته ۷۶۷ هزار تن گندله سنگ آهن، ۱۰۹ هزار تن آهن اسفنجی، ۷۱ هزار و ۸۰ تن شمش بلوم، ۱۸ هزار و ۲۴ تن میلگرد، یک هزار و ۱۵۰ تن ورق سرد خودرو، ۵۲۹ تن تیرآهن و ۲۰۰ تن ورق سرد لوازم خانگی در تالار محصول‌های صنعتی و معدنی عرضه شد.

تالار پتروشیمی و فرآورده های نفتی نیز عرضه ۳۱ هزار و ۶۰ تن مواد پلیمری و شیمیایی را تجربه کرد.

همچنین تالار حراج باز عرضه ۶۹۵ هزار و ۸۰۰ تن کنسانتره سنگ آهن، ۲۰۰ هزار تن سنگ آهن کلوخه، ۲۰۰ هزار تن سنگ آهن دانه بندی، ۱۸ هزار تن وکیوم باتوم و ۳۳۴ تن متیلن دی فینیل دی ایزوسیانات را شاهد بود.

تالار صادراتی نیز میزبان عرضه ۵۰ هزار تن شمش بلوم و ۴۸ هزار و ۹۷۰ تن قیر بود.

در بازار فرعی هم ۹ هزار و ۳ تن میلگرد کلاف عرضه شد.

کارتن

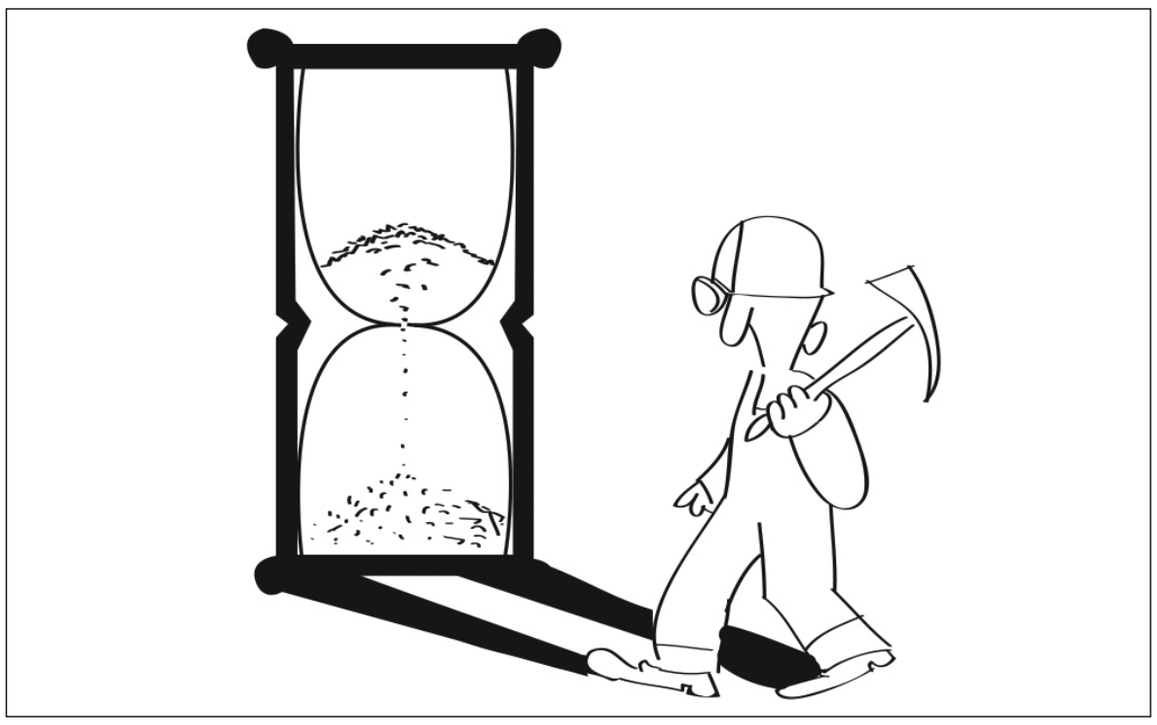

بدون شرح

طرح: حسین علیزاده

آینده پرتردید بورس

پوریا نوری: ریزش قیمت سهام در تالار شیشه‌ای در روزهای گذشته شدت گرفت و همزمان حقیقی‌ها نیز راه خروج را با سرعت بیشتری در پیش گرفتند. تداوم ابهامات اقتصادی و غیراقتصادی و چشم‌انداز نگران‌کننده بازارهای موازی سبب شده است ضعف تقاضا بیش از گذشته در بازار سهام خودنمایی کند. به همین دلیل و با توجه به این شرایط باید دید با ورود به میانه‌های مهرماه چه عاملی می‌تواند از پیشروی رخوت بازار سهام بکاهد و ناجی بورس تهران شود.

پس از درجا زدن‌های پی‌درپی دماسنج بورس، روزدوشنبه این نماگر به‌سختی توانست وارد محدوده سبز شود. رشد ناچیز ۰۲/ ۰درصدی شاخص کل در این روز سبب شد ارزش معاملات خرد سهام در بورس تهران همچنان در سطوح ناامیدکننده‌ای قرار بگیرد. این روند در معاملات هفته‌های گذشته شرایطی را به وجود آورده که همزمان با تداوم افت نماگرهای سهامی، سرمایه‌گذاران نظاره‌گر خروج پول حقیقی از بازار نیز بوده‌اند. از ابتدای مهرماه شاخص‌کل بورس تهران افت ۵۳/ ۲درصدی را به ثبت رساند اما شاخص هم‌وزن وضعیت نسبتا بهتری داشت و با کاهش ۲۵/ ۱درصدی مواجه شد. البته باید این موضوع را در نظر گرفت که بازارهای موازی نیز به دلیل تغییر ریل سیاستگذاری‌های اقتصادی به منظور کنترل تورم در وضعیت مشابهی به سر می‌برند.

آمارهای ۶ماهه نیز حاکی از آن است که قیمت دلار در جریان مبادلات بازار آزاد ارز با رشد ۱/ ۳درصدی مواجه شده و همچنان در کانال ۴۹هزار تومان در نوسان است. سکه امامی نیز به دلیل کند شدن نبض انتظارات تورمی در نیمه اول سال جاری، با افت ۷۴/ ۹درصدی همراه شده که به نظر می‌رسد علاوه بر این مهم، فلز زرد در سال جاری در مسیر تخلیه حباب حرکت کرده است. عدم‌مطلوبیت آمار و ارقام مندرج در همه بازارهای دارایی در کنار ریسک‌های حاکم بر بازار، افت بیشتر شاخص‌های سهامی را در هفته‌های گذشته رقم زده است. بااین‌حال به نظر می‌رسد افزایش ریسک‌های انتظاری در کنار چشم‌انداز کاهشی قیمتی در بازارهای رقیب بتواند سبب تداوم روزهای رکودی بازار سرمایه شود. بررسی‌های آماری نیز بر این نکته تاکید می‌کند که هم‌زمان با ورود به نیمسال دوم، ارزش معاملات خرد نیز اکنون در محدوده ۴هزار میلیارد تومان قرار دارد.

از سوی دیگر این روزها بازار بیش از هر زمان دیگری از نبود نقدینگی و ضعف شدید تقاضا در بازار رنج می‌برد؛ این در حالی است که اغلب سهام بازار در ارزنده‌ترین وضعیت قیمتی خود هستند؛ بااین‌حال ترس سرمایه‌گذاران در خصوص ریسک‌های مرتبط با بازده بازار مذکور نمی‌گذارد پول با فراغ بال وارد گردونه معاملات شود. بنابراین چالش‌های اقتصادی دولت در راستای کنترل تورم به طور مشخص حاشیه سود شرکت‌ها را مورد هدف قرار داده و مسبب افزایش تردیدها در خصوص افزایش بهای تمام‌شده شده است.

دستوری‌بودن نرخ فروش برخی محصولات و کاهش سرمایه درگردش شرکت‌ها در حالی موج جدیدی از فراری دادن سهامداران عمدتا حقیقی را به دنبال داشته که به نظر می‌رسد سریال حواشی مربوط به درگیری‌های رخ‌داده میان وزارتخانه‌های مختلف با بورس کالا در ماه‌های گذشته یکی از عوامل تشدیدکننده تردیدها باشد. درحال‌حاضر برخی شرکت‌ها و صنایع با ابهامات بیشتری در خصوص تردیدهای سیاستگذاری‌ها مواجه هستند. گروه‌های خودرویی، سیمانی‌ها، فولادی‌ها و پتروشیمی‌ها طی ماه‌های گذشته درگیر حواشی قابل‌توجهی بوده‌اند، به همین دلیل نتوانستند هواداران خود را راضی کنند.

اختلافات به‌وجودآمده میان برخی وزرا و اظهارات ناگهانی آنان سبب شده با توجه به وزن سنگینی که در بازار سهام دارند، اثر منفی بر دادوستدهای بورسی بگذارند. یکی از موضوعاتی که همواره مورد انتقاد فعالان اقتصادی، به‌ویژه اهالی بازار سرمایه، بوده بی‌توجهی به روندهای بلندمدت اقتصاد کلان و سیاستگذاری براساس هدف‌گذاری متغیرهای اقتصاد کلان است. این مهم اکنون پازل مفقودی در سیاست‌های اقتصادی طی ۳ سال گذشته بوده و با وجود آنکه به‌کرات از سوی سرمایه‌گذاران مورد انتقاد واقع شده است، اما این مساله همچنان از توجه نهادها و سیاستگذاران مربوطه خارج بوده است.

نرخ شاخص ارزی و نوسانات دائمی این متغیر مهم و عبور پرمشقت اسکناس آمریکایی از کانال ۵۰هزار تومان در معاملات هفته‌های گذشته از یک نکته قابل‌توجه پرده برمی‌دارد و اینکه وابستگی صنایع بورسی به نوسانات نرخ دلار همچون سیگنالی تعیین‌کننده در روند بازار سهام است. «سیگنال‌های منفی منتشرشده در روزهای اخیر در راستای کاهش انتظارات تورمی، بر نااطمینانی‌های موجود در فضای بازار افزوده است. کم‌تحرکی این محرک موثر را می‌توان به عنوان نقطه‌ای تاریک در روند افزایشی سهام در کوتاه‌مدت نام برد. از این منظر با بررسی رفتار معامله‌گران می‌توان این‌طور استنباط کرد که همان‌طور که با تغییر جو روانی حاکم بر بازار ممکن است ورق معاملات بورسی تا حدودی به سمت تقاضا برگردد، به دلیل عدم‌اطمینان بیش از حد سرمایه‌گذاران به ادامه سیاستگذاری‌های اقتصادی، احتمال خروج بیشتری از سهامداران با نگاه کوتاه‌مدت وجود دارد.

اگرچه تجربه نشان می‌دهد هرگاه سیاستگذار تصمیم گرفته نرخ ارز را در سطوحی پایین‌تر از نرخ تعادلی حفظ کند و اجازه ندهد بار سنگین نرخ‌های بالای تورم، نرخ‌های بالای رشد نقدینگی و نرخ‌های پایین رشد اقتصادی روی نرخ ارز تخلیه شود، «فنر ارزی» شکل گرفته است. به همین دلیل سیاست فوق معمولا دوام چندانی نداشته است. به این ترتیب وقتی اقتصاد با شوک‌های داخلی و خارجی مواجه می‌شود، شوک جدید وضعیتی را به وجود می‌آورد که در نهایت نرخ ارز چاره‌ای جز مواجهه با جهش ندارد. به طور کلی آنچه از وضعیت بازار سهام قابل‌رویت است، این است که به‌مرور و با انتشار گزارش‌های ۶ماهه توسط شرکت‌های بورسی و فرابورسی، شاید بازار نسبت به این گزارش‌ها واکنش مثبتی نشان داده و به صورت محدود برای چند روز در برخی نمادها رشد دیده شود. بررسی‌ها نشان می‌دهد علت کم‌رمقی مردم برای فعالیت در این بازار ناشی از عوامل ذکرشده است. حتی گزارش‌های خوب منتشرشده در قالب ۶ماهه نیز که روی تارنمای کدال قرار می‌گیرند، بعید است به صورت جدی بتوانند نظر فعالان بازار را نسبت به آینده بورس تغییر دهند.

رشد ۴۱ درصدی ارزش بازار فرابورس در ۶ ماهه

مدیرعامل فرابورس آیین افتتاحیه «بازار توافقی فرابورس ایران» گفت: ارزش بازار فرابورس در شش ماه نخست سال جاری ۲۵۰۰ هزار میلیارد تومان بوده و ۲۰۰۰ هزار میلیارد تومان ارزش بازار سهام بوده که رشد ۴۱ درصدی را تجربه کرده است.

آیین افتتاحیه «بازار توافقی فرابورس ایران» با حضور رییس سازمان بورس و مدیرعامل فرابورس ایران در فرابورس برگزار شد.

در ابتدای مراسم، محمدعلی شیرازی، مدیرعامل فرابورس ایران عملکرد فرابورس در ۶ ماهه نخست ۱۴۰۲ را تشریح کرد و گفت: ارزش بازار فرابورس در شش ماه نخست سال جاری ۲۵۰۰ هزار میلیارد تومان بوده و ۲۰۰۰ هزار میلیارد تومان ارزش بازار سهام بوده که رشد ۴۱ درصدی را تجربه کرده است.

وی افزود: معاملات اوراق در فرابورس طی این مدت ۷۰ درصد رشد کرده و معاملات سهام نیز ۱۲۰ درصد افزایش یافته است.

شیرازی اظهار کرد: میزان سهام آزاد شناور نیز افزایش یافته و میانگین ارزش معاملات به شناوری، بالا رفته است که نشان‌دهنده افزایش شفافیت است. به گفته شیرازی در سال جاری گشایش نماد ۹ شرکت در فرابورس انجام شد. همچنین ۳۶۰۰ میلیارد تومان تامین مالی از طریق عرضه اولیه انجام شد.

تامین مالی صنعت از بورس راهی برای رشد تولید و مهار تورم

معاون وزیر صمت اعلام کرد: تامین مالی در بازار جدید بورس یکی از بهترین راه‌ها برای کمک به رشد تولید و مهار تورم است.

بابک احمدی در مراسم رونمایی از بازار سرمایه‌گذاری حرفه‌ای اظهار کرد: این پروژه سال‌های سال به کندی و با منابع اندک دولتی آغاز شد، اما با کمک مردمی و تامین منابع مورد نیاز آن، مراحل تولید آزمایشی آن با روش تامین مالی جدید در بازار سرمایه‌گذاری حرفه‌ای آغاز شد. وی با اشاره به اینکه روش تامین مالی جدید در بازار سرمایه‌گذاری حرفه‌ای برای اولین بار در کشور اتفاق افتاده است، افزود: منابع تأمین شده در بازار سرمایه‌گذاری حرفه‌ای منابع رشد تورمی است و از چند منظر برای اقتصاد و اشتغال کشور مفید است. مدیرعامل سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران ادامه داد: در این پالایشگاه قرار است از ذرت، اتانول تولید کرد که مصارف مختلفی داشته و مزایای آن این است که این پروژه هیچ ضایعاتی ندارد. حتی برای گاز CO_2 ایجاد شده برای تولید اتانول، مورد مصرف مشخصی پیش بینی شده است. احمدی اظهار کرد: پروژه‌های نیمه تمام متعددی داریم که ارزش روز آن‌ها حدود ۶۰ همت است و امیدواریم با توجه به راه‌اندازی این بازار سرمایه‌گذاری جدید بتوانیم بدون فشار به بودجه و دولت تامین مالی آن‌ها را نیز انجام دهیم.

ضرورت توسعه حرفه حسابداری همپای توسعه بازار سرمایه

رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار در بیست و یکمین همایش ملی حسابداری ایران و سومین همایش بین المللی حسابداری ایران گفت: با توجه به افزایش روزافزون حساسیت بازار سرمایه به دلیل گستردگی و تعدد حضور سرمایه‌گذاران در این بازار و نیز حضور شرکت‌های بزرگ در این بازار؛ این نگرانی وجود دارد که اگر به فکر توسعه حرفه حسابداری نباشیم، حسابداری و گزارشگری مالی از مسیر توسعه بازار سرمایه و تامین مالی عقب می‌افتد.

مجید عشقی، رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار در بیست و یکمین همایش ملی حسابداری ایران و سومین همایش بین المللی حسابداری ایران بیان کرد: حرفه حسابداری یکی از مبانی اصلی بازار سرمایه است. بازار سرمایه مبتنی بر اطلاعات است. اطلاعاتی که در حوزه‌های مختلف منتشر می‌شود و مورد استفاده تمامی ذینفعان قرار می‌گیرد. لذا سازمان بورس اوراق بهادار اهتمام جدی در نحوه افشا و نحوه گزارشگری رویدادهای شرکت‌ها دارد. با توجه به آنکه از دو جنبه با اهمیت؛ یکی افزایش روزافزون حساسیت بازار سرمایه به دلیل گستردگی و تعدد حضور سرمایه‌گذاران در این بازار و نیز حضور شرکت‌های بزرگ در این بازار؛ این نگرانی وجود دارد که اگر چنین همایش‌هایی برگزار نشده و به فکر توسعه حرفه حسابداری نباشیم، حسابداری و گزارشگری مالی از مسیر توسعه بازار سرمایه و تامین مالی عقب می‌افتد.

وی افزود: موضوع اصلی این همایش آینده پژوهی است و باید به فکر آینده باشیم. معمولا بحث حسابداری به بررسی صورت‌های مالی و گزارش‌های دوره‌های مالی گذشته می‌پردازد و این صورت‌های مالی هم معمولاً با تاخیر منتشر می‌شود؛ اما آنچه برای سرمایه‌گذار، سیاستگذاران و دستگاه‌های نظارتی حائز اهمیت است، صرفاً با بررسی صورت‌های مالی گذشته شرکت‌ها محقق نمی‌گردد. در حوزه‌های مربوط به حرفه حسابداری در حال حاضر با چند تغییر عمده در بازار سرمایه مواجه هستیم. یکی بحث داده‌های بسیار کلان که با روش‌های سنتی حسابداری و حسابرسی قطعاً نمی‌توان این داده‌های کلان را جمع‌بندی و گزارشگری کرد. لذا لازم است خودمان را به ابزاری مجهز کنیم تا بتوانیم از داده‌های کلان استفاده کنیم. عشقی در ادامه اظهار کرد: نظارت بر بازار سرمایه بدون هوش مصنوعی امکان‌پذیر نیست. در حال حاضر به صورت روزانه بالغ بر ۳۰۰_۴۰۰ هزار نفر در بازار معامله می‌کنند که در روزهای اوج تعداد معامله‌گران به ۷۰۰ هزار نفر هم می‌رسد. همچنین تعداد معاملات روزانه نیز به دو میلیون معامله می‌رسد. نظارت بر این حجم از معاملات بدون هوش مصنوعی امکان‌پذیر نیست. هوش مصنوعی توسط شرکت‌های ارائه دهنده خدمات مالی هم استفاده می‌شود. وی افزود: در حرفه حسابداری هم ما ناچار هستیم که از هوش مصنوعی استفاده کنیم. نمی‌توان بدون هوش مصنوعی با این حجم از داده جوابگوی نیاز این حجم از ذینفعان بود. بحث مکانیزم حسابداری چند وقتی است که مطرح شده و به جای خوبی هم رسیده است. باید به این سمت برویم که در سایه ارتباط با سایر کشورهای دنیا استانداردهای حسابداری را هم ارتقا دهیم و بتوانیم گزارش‌های حسابداری را تحلیل پذیرتر کنیم. امیدواریم با کمک اساتید و مجاری زیربط به زودی این مورد هم به صورت جدی پیگیری شود.

رئیس سازمان بورس ادامه داد: یکی دیگر از بحث‌های محوری این همایش بحث گزارشگری پایداری است. سال گذشته بحث گزارشگری پایداری را تا حدودی پیش بردیم و در دستورالعمل حاکمیت شرکتی الزاماتی برای انتشار گزارش‌های پایداری داشتیم؛ اما کافی نیست و باید به مرور بحث‌های مربوط به گزارشگری پایداری را با تسهیل بیشتری داشته باشیم. شاید به دلیل تعدد مشکلات توجه به بحث گزارشگری پایداری در شرکت‌ها پایین است؛ اما اگر به این مهم توجه کافی را نداشته باشیم در آینده نزدیک دچار مشکل جدی خواهیم شد. عشقی گفت: بحث دیگری که مطرح شده بحث تاب‌آوری کسب و کارها است. تاب‌آوری کسب و کارها ابعاد مختلفی دارد؛ اما نحوه گزارشگری مالی ما نقش بسیار مهمی در تاب‌آوری کسب و کارها دارد چرا که وقتی سیاستگذاران یا حتی سرمایه‌گذاران بخواهند تصمیمی اتخاذ کنند، این تصمیم بر اساس همین صورت‌ها و گزارش‌های مالی اتخاذ خواهد شد. در حال حاضر نحوه گزارشگری مالی ما چه در مورد صورت‌های مالی شرکت‌ها و چه در مورد عملکرد هیئت مدیره‌ها به نحویست که چهره واقعی شرکت‌ها را نشان نمی‌دهد. ما باید مراقب تقسیم سودهای موهوم در شرکت‌ها باشیم. در حال حاضر تمامی اعداد مندرج در صورت‌های مالی و حتی سود شرکت‌ها تاریخی است. اکثر شرکت‌هایی که در حال حاضر در بازار سرمایه فعال هستند و سود شناسایی می‌کنند مربوط به چند دهه قبل هستند و ارزش دارایی آنها به روز نیست. استهلاک این شرکت‌ها بر اساس ارزش دارایی چند سال قبل در صورت‌های مالی نمایان می‌شود؛ حال آنکه جایگزینی همان دارایی نیازمند هزینه سنگینی است.

رئیس سازمان بورس در خاتمه عنوان کرد: از دوستان دعوت می‌کنم در این حوزه هم کار جدی انجام دهند و کمک کنند مقوله ریسک در کلیه شرکت‌ها بالاخص نهادهای مالی گزارشگری و مدیریت شود؛ چرا که دارای تحت مدیریت نهادهای مالی رقم حائز اهمیتی است و بالغ بر ۷۰۰ همت دارایی تحت مدیریت صندوق‌ها و بیش از ۱۰۰ همت دارایی تحت مدیریت سبدگردان‌هاست و اگر مباحث مربوط به ریسک به درستی مدیریت نشود ممکن است تبعات جبران ناپذیری داشته باشد.

یادداشت

اهمیت توسعه بازار سرمایه

مرتضی کاظم‌پور
کارشناس بازار سرمایه

سرمایه‌گذاری در بازار سرمایه به سه طریق کوتاه‌مدت، میان‌مدت و بلندمدت صورت می‌پذیرد. سرمایه‌گذاری بلندمدت به این معناست که سرمایه‌گذار یک یا چند سهم مناسب را در زمان‌های متفاوت خریداری می‌کند و در بازه یک تا سه‌ساله پس از افزایش قیمت سهم تصمیم به فروش آن می‌گیرد و بازدهی مناسبی کسب می‌کند. حال پرسشی که مطرح می‌شود این است که افق دید سرمایه‌گذار باید به چه صورتی باشد؟ برای پاسخ به این پرسش می‌توان اظهار کرد واکاوی آمار و ارقام حاکی از آن است که در بازه بلندمدت بازار سهام عملکرد به‌نسبت مطلوبی را از خود به نمایش گذاشته است. با این حال چنین پاسخی نباید به این نتیجه منتج شود که نگاه بلندمدت به بازار سرمایه به این معناست که سرمایه‌گذار باید هر سهمی را حتی در بدترین نقطه قیمتی خریداری کند؛ باوری که در سال ۹۹ شکل گرفت و افراد مختلف بدون توجه به رشد چشمگیر قیمت‌ها به صورت غیرقابل انکاری سرخط خرید سهام مختلف بودند و روزی که صفوف خرید عرضه شد، کمتر کسی می‌پنداشت که ریزشی مانند ریزش سال ۹۹ اتفاق بیفتد.

با وجود این، بسیاری از نمادها در سال ۹۹ بیش از ۶۰ یا ۷۰درصد ریزش را تجربه کردند. بسیاری از نمادهای بازار سهام بنا به دلایل مختلفی همچون فعالیت‌های سفته‌بازانه از ارزش ذاتی خود فاصله زیادی می‌گیرند و نمی‌توان بعد از یک رشد چشمگیر در بالاترین قیمت، این نمادها را خریداری کرد و انتظار داشت که روند بلندمدت خوبی را در پیش بگیرند. در نتیجه حتی اگر نگاه سهامداران به بازار و خرید سهام نگاه بلندمدتی است، باید سهام بنیادی را که اخبار خوبی از آنها مخابره می‌شود یا برنامه‌های آتی خوبی دارند به صورت پله‌ای با نقدینگی موردنظر به آن سهام اختصاص دهند. در مجموع باید به این موضوع اشاره کرد که نمی‌توان یک نسخه کلی برای کلیت بازار پیچید و به سرمایه‌گذاران گفت که با نگاه بلندمدت دست به سرمایه‌گذاری در بازار سهام بزنند و از سود حاصله لذت ببرند. همواره این احتمال می‌رود که شاخص کل بورس در چند روز چند صدهزار واحد رشد کند، اما سبد سهام سهامداران عایدی چندانی برای سرمایه‌گذاران به ارمغان نیاورد. در نتیجه شاید تفسیر نگاه بلندمدت صرفا با نگاه به شاخص کل بورس که توجهی به فرابورس هم ندارد و صرفا با مثبت بودن چند شرکت بزرگ می‌تواند رشد کند، کار چندان مناسبی نباشد.

در شرایط رکودی سرمایه‌گذاران می‌توانند یک یا ترکیبی از استراتژی‌های مختلف را در پیش بگیرند. یکی از استراتژی‌ها صندوق‌های با درآمد ثابت است؛ چرا که این نوع سرمایه‌گذاری یکی از کم‌ریسک‌ترین نوع سرمایه‌گذاری‌ها در بازار سرمایه محسوب می‌شود. نرخ موثر این صندوق‌ها به طور معمول بالاتر از ۲۷درصد است و نرخ بانکی حد فاصل ۲۴ تا ۲۵درصد خواهد بود. البته در شرایط نزولی بازار می‌توان صندوق‌های مختلط را نیز در نقاط خوب حمایتی شاخص کل خریداری و واحدهای آنها را برای کسب عایدی بیشتر از سود بانکی نگهداری کرد.

گزینه دیگر توجه به صندوق‌های کالایی است. می‌توان در زمانی مناسب واحدهای صندوق‌های طلا یا سکه را در بورس خریداری و عایدی مطلوبی از آنها به‌دست آورد. البته باید عنوان کرد که گواهی سپرده کالایی زعفران نیز در بازار موجود است که می‌توان به آن نیز توجه کرد. یکی دیگر از گزینه‌ها، صندوق املاک و مستغلات است که امید می‌رود در آینده نزدیک تعداد آنها حداقل به اندازه انگشتان یک‌دست برسد.

از طرفی برای گذر از دوران رکود این نوع سرمایه‌گذاری‌ها مناسب افرادی است که از صبر و شکیبایی بیشتری برخوردارند و سهام با بنیاد مطلوب بازار را در چند پله خریداری کرده و در بلندمدت سهامداری کنند. زمانی که درباره سهم مطلوب صحبت می‌شود، سوالی که ذهن افراد را مشغول می‌کند این است که چه سهمی می‌تواند به‌عنوان سهم مطلوب شناخته شود؟ سهم مطلوب سرمایه‌گذار در نهایت به مقصد مطلوب و موردنظر که کسب سود است خواهد رسید؛ اما با سهمی که بنیاد و پشتوانه خوبی ندارد شاید هرگز نتوان سود موردنظر را به دست آورد. به نظر می‌رسد سهمی را می‌توان سهم مطلوب نامید که روند بلندمدت آن صعودی است. این‌گونه سهام به طور معمول اخبار خوبی را از خود منتشر می‌کنند و برنامه‌های توسعه آتی مناسبی دارند.

در دوران رکودی به‌عنوان مورد آخر می‌توان به دنیای آپشن‌ها وارد شد. البته بهتر است حرفه‌ای‌ها به سمت بازار مشتقه بروند و از ظرفیت معاملات دوطرفه آن استفاده کنند؛ چرا که در این بازار دامنه نوسان وجود ندارد و شاید یک تحلیل اشتباه به ضرری هنگفت در بازه زمانی کوتاه منجر شود.

یکی از راه‌هایی که بازار سرمایه به‌واسطه آن می‌تواند به کنترل نقدینگی و به تبع آن کنترل تورم کمک کند، الزام شرکت‌ها به افزایش سرمایه از محل آورده نقدی یا عرضه اولیه سهام شرکت‌هاست تا با استفاده از آنها بتوان نقدینگی را به سمت شرکت‌ها و تولید سوق داد. یکی دیگر از راه‌های کمک به اقتصاد کشور از مجرای بازار سرمایه، فروش اموال دولت در این بازار است که خود می‌تواند گامی در جهت خصوصی‌سازی صحیح باشد. بازار سرمایه برای آنکه بتواند به اقتصاد کشور کمک کند باید روزبه‌روز وسیع‌تر شود؛ شرکت‌های بزرگ و کوچک فعال در کشور در این بازار عرضه اولیه شوند و عمق بازار به حدی زیاد شود که با ورود نقدینگی فعال، بازار به مرحله اشباع نرسد و رشد بی‌رویه‌ای مانند سال ۹۹ را تجربه نکند. چون خروج همان مقدار پول می‌تواند فاجعه‌ای مانند ریزش تاریخی را به بار آورد.

دنیای رمز ارز

بیت کوین غائله را به Friend.tech واگذار کرد!

تفاوت در کارمزد تراکنش‌ها بین شبکه اجتماعی غیرمتمرکز Friend.tech و بیت‌کوین، بزرگ‌ترین ارز دیجیتال از نظر ارزش بازار، پذیرش رو به رشد Friend.tech را نشان می‌دهد.

در ۳۰ روز گذشته، Friend.tech مقدار ۲۶.۸ میلیون دلار کارمزد جمع‌آوری کرد که از ۲۴.۲ میلیون دلار بیت کوین پیشی گرفت.

کاربران Friend.tech می توانند برای دسترسی به کانال‌های کاربران، سهام یا کلید سایر کاربران را خریداری کنند و بخشی از این هزینه‌ها به پلتفرم و صاحبان کانال تعلق می‌گیرد. برخلاف بیت‌کوین که کارمزدهایش بر اساس حجم داده‌های تراکنش و تقاضا برای فضای بلاک است، کارمزد .Friend tech به فعالیت خرید سهام بستگی دارد. افزایش سهام، کارمزدها را گران‌تر می‌کند؛ به‌ویژه برای دسترسی به کانال‌های پرطرفدار. افزایش کارمزد Friend.tech با ۳۲۳۲۶۲ معامله‌گر منحصربه‌فرد، درآمد آن را افزایش داده و به ۱۹.۳۹ میلیون دلار رسانده است. ارزش کل قفل شده (TVL) آن نیز از ۵۰ میلیون دلار گذشت که نشان‌دهنده افزایش اعتماد به این پلتفرم است. ناتوانی بیت کوین در مطابقت با کارمزدهای Friend.tech می‌تواند به دلیل فعالیت کم ممپول (Mempool) بیت کوین باشد که نشان از فقدان تراکنش‌های تأییدنشده و به طور بالقوه فعالیت کم شبکه‌اش دارد.

رکورد جدید شیباریوم!

شیباریوم (Shibarium)، یک بلاکچین لایه ۲ است که به تازگی با داشتن بیش از ۱ میلیون بلاک تأییدشده، به نقطه عطف مهمی رسیده است.

این دستاورد، نشان از رشد قابل توجه در اکوسیستم شیبا (SHIB) دارد. در روزهای ابتدایی، این شبکه با چالش‌هایی مانند ایجاد ازدحام و مشکلات شبکه به دلیل تقاضای زیاد مواجه بود، اما تیم توسعه‌دهنده آن موفق به حل این مشکلات شد و در حال حاضر با میانگین زمان تأیید بلاک در ۵ ثانیه، به این موفقیت دست یافته است. اصلی‌ترین مأموریت شیباریوم، حل مشکلات مقیاس‌پذیری در شبکه اتریوم (ETH) است. این شبکه به عنوان یک راه حل لایه ۲ طراحی شده و اهمیت بزرگی در تسریع و پردازش تراکنش‌ها و کاهش هزینه‌ها خواهد داشت. این ویژگی‌ها این شبکه را به یک انتخاب جذاب برای برنامه‌های غیرمتمرکز (DApp) و پروژه‌های مالی غیرمتمرکز (DeFi) تبدیل می‌کنند. با وجود شکست‌های اولیه، شیباریوم توانست با حمایت جامعه‌اش رشد کند. این شبکه بیش از ۳.۳۴ میلیون تراکنش و ۱.۲۵ میلیون آدرس کیف پول داشته است که نشان می‌دهد تقاضا و استفاده از آن در جامعه افزایش یافته است.

۵ دلیل برای اینکه چرا اکنون نباید اتریوم بخریم!

وقتی بازار ارزهای دیجیتال روزهای خوبی را تجربه می‌کرد، اتریوم (ETH) با سیگنال‌های نزولی و فشار فروش مواجه بود. در این مطلب از رمزارز نیوز، داده‌هایی را بررسی می‌کنیم که نشان می‌دهد آیا اکنون زمان مناسبی برای خرید اتریوم است یا خیر؟

۱. داده‌های به دست آمده از Greeks.Live نشان می‌دهد که تقریباً ۲۰۰۰۰۰ قرارداد آپشن اتریوم در آستانه انقضا هستند و نسبت پوت به کال (Put/Call) برای این قراردادها به بالای ۰.۸۷ رسیده است که نشان‌دهنده احساسات نزولی برای این ارز خواهد بود.

۲. مکس پین لول (Max Pain Lvl) در قیمت ۱۶۵۰ دلار در نظر گرفته می‌شود که نشان از فشار فروش احتمالی خواهد داشت.

۳. نرخ سود باز (Open interest) و معاملات آتی اتریوم که نشان‌دهنده قراردادهای باقی‌مانده‌ای است که هنوز واگذار، اجرا، بسته، منقضی یا تسویه نشده‌اند، کاهش یافته است. این موضوع بیانگر کاهش علاقه سرمایه‌گذاران به این بازار است.

۴. نوسانات ضمنی (Implied Volatility) نیز در حال کاهش است. (نوسان ضمنی، معیاری است که برای پیش‌بینی انتظارات بازار از حرکت آتی یک دارایی مورد استفاده قرار می‌گیرد.) این کاهش نوسانات ضمنی، نمایانگر ثبات قیمت و عدم تمایل به خرید قابل توجه در کوتاه‌مدت خواهد بود.

۵. شاخص انحراف دلتا ۲۵ درصد (Delta Skew) اتریوم که معیاری برای بررسی احساسات بازار در معاملات آپشن است، کاهش یافته است. این مورد بیانگر عدم اطمینان به چشم‌انداز کوتاه‌مدت قیمت اتریوم است.